

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 28 lutego 2005 r.

Nr 20

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA RADY MIEJSKIEJ W ZALEWIE:

318 - Nr XXV/286/04 z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie przyjęcia programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami.....

1141

318

UCHWAŁA Nr XXV/286/04

Rady Miejskiej w Zalewie

z dnia 1 grudnia 2004 r.

w sprawie przyjęcia programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami.

Na podstawie art. 7 ust. 1 art. 40 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220; Nr 62, poz. 558; Nr 113, poz. 984; Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717; Nr 162, poz. 1568) art. 18 ust. 1, art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627; Nr 115, poz. 1229; Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676; Nr 113, poz. 984; Nr 153, poz. 1271; Nr 233, poz. 1957; M. P. z 2002 r. Nr 49, poz. 715; Dz. U. z 2003 r. Nr 46, poz. 392; Nr 80, poz. 717; Nr 80, poz. 721; Nr 162, poz. 1568; Nr 175, poz. 1693; Nr 190, poz. 1865; Nr 217, poz. 2124; M. P. z 2003 r. Nr 50, poz. 782; Nr 50, poz. 783; Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177; Nr 49, poz. 464), art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628; Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 365; Nr 113, poz. 984; Nr 199, poz. 1671; Dz. U. z 2003 r. Nr 7, poz. 78) oraz art. 4 ust. 1 art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 2 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718; Dz. U. z 2001 r. Nr 46, poz. 499; Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676; Nr 113, poz. 984; Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595) Rada Miejska w Zalewie uchwała, co następuje:

§ 1. 1. „Program ochrony środowiska Miasta i Gminy Zalewo na lata 2004–2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008–2011”, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

2. „Plan gospodarki odpadami Miasta i Gminy Zalewo na lata 2004–2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008–2011”, stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Zalewa.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

2. Uchwała podlega rozplakatowaniu na tablicach ogłoszeń.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Władysław Laskowski

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXV/286/04
Rady Miejskiej w Zalewie
z dnia 1 grudnia 2004 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
MIASTA I GMINY ZALEWO
NA LATA 2004-2007 Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY NA LATA 2008-2011

Olsztyn, maj-październik 2004 r.

SPIS TREŚCI

- I. Informacje wstępne
 - 1.1. Przedmiot, cel i zakres opracowania
 - 1.2. Podstawa opracowania i materiały wyjściowe
 - 1.3. Ogólna charakterystyka gminy
 - 1.4. Charakterystyka fizjograficzna gminy
 - 1.5. Uwarunkowanie zewnętrzne
- II. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego gminy
 1. Krajobraz i przyroda
 - 1.1. Uwarunkowania nadrzędne
 - 1.2. Istniejące formy ochronne
 - 1.3. Ocena stanu walorów przyrodniczych i krajobrazowych
 - 1.4. Podsumowanie
 2. Szata roślinna
 - 2.1. Zieleń urządzona
 - 2.2. Zagrożenia szaty roślinnej
 - 2.3. Podsumowanie
 3. Świat zwierząt
 - 3.1. Ocena stanu walorów świata zwierząt na terenie gminy
 - 3.2. Podsumowanie
 4. Lasy
 - 4.1. Zagrożenia lasów gminy
 - 4.2. Podsumowanie
 5. Powietrze atmosferyczne
 - 5.1. Zagrożenia
 - 5.2. Podsumowanie
 6. Gleby
 - 6.1. Monitoring gleb
 - 6.2. Zagrożenia gleb
 - 6.3. Podsumowanie
 7. Kopaliny
 - 7.1. Zasoby
 - 7.2. Zagrożenia
 - 7.3. Podsumowanie
 8. Wody powierzchniowe
 - 8.1. Sieć hydrograficzna
 - 8.2. Zagrożenia wód powierzchniowych
 - 8.3. Podsumowanie
 9. Wody podziemne
 - 9.1. Zasoby
 - 9.2. Jakość wód
 - 9.3. Zagrożenia
 - 9.4. Podsumowanie
 10. Odnawialne źródła energii (OZE)
 - 10.1. Uwarunkowania wpływające na rozwój energii z OZE
 - 10.2. Energetyka odnawialna
 - 10.3. Podsumowanie
 11. Inne aspekty
 - 11.1. Podsumowanie
 12. Racjonalizacja zużycia wody, materiałów i energii

III. Działalność człowieka i jej wpływ na jakość środowiska

1. Wpływ na powietrze atmosferyczne
 - 1.1. Uwarunkowania nadrzędne
 - 1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza
 - 1.3. Podsumowanie
2. Hałas
 - 2.1. Podsumowanie
3. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące
 - 3.1. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące
 - 3.2. Podsumowanie
4. Gospodarka odpadami
 - 4.1. Odpady komunalne
 - 4.2. Odpady niebezpieczne
 - 4.3. Odpady przemysłowe
 - 4.4. Podsumowanie
5. Gospodarka wodna i ściekowa
 - 5.1. Gospodarka wodna
 - 5.2. Gospodarka ściekowa
 - 5.3. Podsumowanie
6. Poważne awarie
7. Inne aspekty środowiska
8. Współpraca w celowych związkach gmin

IV. Edukacja ekologiczna społeczeństwa

V. Synteza – zasoby i stan środowiska przyrodniczego, problemy oraz cele do realizacji

VI. Harmonogram realizacji zadań

- 1.1. Cele i zadania własne gminy

VII. Ogólne ujęcie perspektywiczne działań na lata 2008-2011

VIII. Narzędzia i instrumenty realizacji oraz kontrola realizacji programu

1. Zagadnienia instytucjonalne
2. Struktura organizacyjna realizacji programu
3. Ramy prawne
4. Dostęp do informacji i udział społeczeństwa
5. Kontrola realizacji programu
6. Wskaźniki realizacji programu
7. Prezentacja zagadnień na mapie

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1.1. Przedmiot, cel i zakres opracowania

Dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji zasad zgodnego z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 ze zmianami) gospodarowania zasobami środowiskowymi opracowywane są programy ochrony środowiska. Najniższym szczeblem podziału terytorialnego, na którym takie programy są opracowywane jest gmina. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie gminny program ochrony środowiska.

Program ma określić zadania i planowane działania w zakresie ochrony środowiska, które powinny być realizowane przez gminę. Realizacja ustalonych celów ma za zadanie doprowadzenie do osiągania celów zawartych w programach wyższych rządów (m. in. powiatowego i wojewódzkiego).

Obowiązek opracowania gminnego programu ochrony środowiska wynika z art. 17 i 18 ww. ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Program gminny ochrony środowiska jest przyjmowany do realizacji poprzez przyjęcie stosownej uchwały przez radę gminy. Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez zarząd powiatu. Realizacja programu powinna być monitorowana (kontrolowana), burmistrz

(wójt) co 2 lata przedstawia radzie gminy raporty z jego realizacji.

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska ma na celu doprowadzenie do realizacji założeń polityki państwa i regionu na szczeblu gminnym. Ujęcie problematyki środowiska gminy powinno umożliwić wykorzystanie programu do następujących celów:

- zgłaszanie potrzeby przeprowadzenia ewentualnych przedsięwzięć ponad gminnych do rozwiązywania ważnych problemów i eliminowania zagrożeń środowiska w gminie,
- podejmowania decyzji w zakresie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska i finansowania inwestycji ekologicznych,
- kreowania lokalnej polityki ochrony i racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
- koordynowania i intensyfikowania działań na rzecz ochrony środowiska, realizowanych przez administrację gminną, jak i jednostki gospodarcze, instytucje oraz organizacje społeczne.

Program gminny obejmuje takie główne elementy jak:

- ogólną charakterystykę i ocenę zasobów i walorów środowiska przyrodniczego gminy,
- charakterystykę przeobrażeń środowiska przyrodniczego gminy, wpływ człowieka na środowisko,

- wskazanie głównych problemów w rozwoju gminy wynikających ze stanu i przeobrażeń środowiska,
- określenie priorytetów i listy zadań gminy w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju koniecznych do realizacji w przyszłości (w ciągu 4 i 8 lat),
- prezentację wybranych problemów na mapie.

Niniejszy program ochrony środowiska obejmuje teren Miasta i Gminy Zalewo.

Program był opracowywany dwuetapowo:

1. W pierwszym etapie zebrano i przeanalizowano informacje dotyczące aktualnego stanu środowiska w gminie Zalewo, w tym aktualny wpływ czynników zewnętrznych na środowisko oraz identyfikację problemów.
2. W drugim etapie wyznaczono cele i zadania do realizacji, które powinny doprowadzić do osiągnięcia celów określonych w dokumentach wyższych szczebli a także założonych do realizacji w niniejszym opracowaniu.

1.2. Podstawa opracowania i materiały wyjściowe.

Materiały wyjściowe do niniejszego opracowania stanowiły w szczególności:

- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- Program ochrony środowiska powiatu iławskiego na lata 2004-2011,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Zalewo opracowane w 1999 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zalewo opracowane w 1999 r.,
- Raporty o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego opracowywane przez WIOŚ w Olsztynie,
- Informacje uzyskane z Urzędu Miejskiego w Zalewie,
- Informacje uzyskane z innych źródeł,
- Literatura fachowa oraz oględziny i wizje w terenie.

Niniejszy program ochrony środowiska został sporządzony z wykorzystaniem "Wytycznych

sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym" opracowanych przez Ministerstwo Środowiska w grudniu 2002 r.

1.3. Ogólna charakterystyka gminy.

Gmina Zalewo położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w północnej części powiatu iławskiego. Gmina graniczy z gminami Iława i Susz z powiatu iławskiego, a ponadto z gminami Małdyty i Miłomłyn (powiat ostródzki) oraz gminą Stary Dzierzgoń (województwo pomorskie). Powierzchnia gminy liczy – 254,0 km² i obszar ten zamieszkuje 7569 mieszkańców (31.12.2003 r.), z tego ludność miejska liczy 2403 mieszkańców, zaś wiejska 5166 mieszkańców, liczba gospodarstw domowych – 2196, liczba mieszkań zamieszkałych na stałe - 1868 (dane z Urzędu Miejskiego w Zalewie).

Ośrodkiem gminnym jest miasto Zalewo – ośrodek obsługi regionalnej. W granicach gminy poza miastem znajduje się 29 miejscowości. Największymi z tych miejscowości są Półwieś – 392, Dobrzyki 376 i Jerzwałd - 361 mieszkańców.

Zewnętrzne drogowe powiązania komunikacyjne miasta i gminy zapewniają przebiegające przez teren gminy i krzyżujące się na terenie miasta drogi: wojewódzka nr 519 Morąg-Zalewo-Stary Dzierzgoń oraz sieć dróg powiatowych (m. in. Zalewo-Iława). Odległość miasta Zalewo od drogi krajowej nr 7 wynosi ok. 11 km. Do Iławy (siedziby władz powiatowych) z Zalewa jest ok. 35 km, zaś do Olsztyna jest ok. 75 km. Przez północny skrawek gminy przebiega linia kolejowa Dzierzgoń-Połowite-Małdyty (aktualnie nie użytkowana). Odległość Zalewa od stolicy kraju – Warszawy wynosi ok. 270 km.

Wiodącą funkcją gospodarki gminy jest rolnictwo rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych. Wynika to z dotychczasowego charakteru zagospodarowania terenu opartego na uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi tej funkcji. (dane z Urzędu Miejskiego w Zalewie).

Gęstość zaludnienia gminy wynosi 30 osób/1 km² i jest o ponad połowę mniejsza od średniej w województwie. Saldo migracji zarówno w odniesieniu do miasta, jak i gminy Zalewo charakteryzuje się w ostatnim okresie wartościami ujemnymi.

Obszar gminy charakteryzuje się niezwykłą malowniczością, na którą składają się pagórki, zespoły wzgórz oraz jezior o urozmaiconej linii brzegowej.

Tabela 1. Struktura użytkowania powierzchni na terenie gminy

Rodzaj	Powierzchnia [ha]	%
Użytki rolne	13904	54,8
W tym: grunty orne	9903	39,0
łąki trwałe	1149	4,6
pastwiska stałe	2819	11,1
sady	33	0,1
Lasy i grunty leśne	5062	19,9
Wody powierzchniowe	3613	14,2
Pozostałe grunty (zabudowane i zurbanizowane)	2809	11,1
Ogółem	25388	100,0

Dane z Urzędu Miejskiego w Zalewie

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie całej gminy – 269 (w tym 142 w Zalewie). Dane z rocznika statystycznego województwa warmińsko-mazurskiego za rok 2002.

Na terenie gminy jest niewiele zakładów wytwórczych i usługowych. W szczególności występują: „Lech Drób” – ubojnia drobiu w Zalewie, „Dam-Rob” – zakład budowlano-produkcyjny branży metalowej w Zalewie, Zakład Usług Masarskich Sławomir Rudaś, „Dolux-M” Boreczno – zakład stolarski produkcji mebli i płyt meblowych, Zakład stolarski Małotka Mirosław, PPU Poliol – zakład produkcji elementów z tworzyw sztucznych, zakład garbarski w Zalewie (produkcja z wyprawionych skór), Gminna Spółdzielnia, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych oraz Mieszalnia Pasz w Zalewie. Ponadto występują fermy tzw. wielkotowarowe: Międzychód - krowy i indyki, Wieprz i Rudnia – drób.

W gminie Zalewo rolnictwo stanowi ważną gałąź gospodarki. Powierzchnia gruntów rolnych stanowi ok. 55 % powierzchni całkowitej. Liczba gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha w gminie – 495, przeważająca większość są to gospodarstwa małej wielkości (od 1-5 ha – 381). Występują też gospodarstwa duże (15-100 ha – 160 szt.). Łączna powierzchnia gruntów użytkowanych przez gospodarstwa rolne (495) wynosi 11904 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi ok. 24 ha co daje wielkość większą niż analogiczna dla całego kraju (ok. 7 ha).

Powierzchnia zasiewów w 2002 r. – 5665 ha, powierzchnia głównych ziemiopłodów: zboża – 4421 ha, rośliny pastewne – 389 ha, ziemniaki – 226 ha, przemyślowe – 577 ha, pozostałe – 52 ha.

Obsada zwierząt gospodarskich w sztukach dużych na 100 ha użytków rolnych w gminie wynosi średnio 37 szt.

Większość gospodarstw prowadzi produkcję wielokierunkową bez wyraźnie określonej specjalizacji. W strukturze zasiewów przeważa uprawa zbóż a w szczególności uprawa pszenicy, co jest uwarunkowane m. in. wysoką jakością gleb.

Powyższe dane przedstawiono na podstawie danych ze spisu powszechnego z 2002 r.

Ze względu na występowanie terenów leśnych w gminie leśnictwo jest, kolejną po rolnictwie ważną gałęzią gospodarki gminy, chociaż lesistość gminy jest o kilka procent niższa niż średnia dla województwa.

Gmina posiada tereny sprzyjające rozwojowi turystyki (jeziora, lasy), które w szczególności występują na południowej i centralnej części gminy. Turystyka ma szanse rozwijać się w rejonach występowania takich jezior jak Jeziorak, Płaskie, Ewingi, Jaśkowskie i Gil Wielki.

Na terenie gminy sieć bazy noclegowej dla wypoczynku występuje w szczególności wzdłuż jeziora Jeziorak. Są to kwatery agroturystyczne, pokoje letnie, zajazdy, gościńce (z łączną liczbą miejsc noclegowych całorocznych - 110, sezonowych – 93), obozowiska i pola biwakowe.

1.4. Charakterystyka fizjograficzna gminy

Gmina Zalewo leży na Pojezierzu Iławskim, częściowo w obrębie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego. Ważnym elementem krajobrazu Gminy Zalewo są wody powierzchniowe, a w szczególności jeziora. Jeziora zajmują 14 % powierzchni gminy. Pierwotnie po ustąpieniu lądolodu, jezior było znacznie więcej, lecz w wyniku spłylenia i zarastania część z nich znikła. Obecnie na terenie gminy znajduje się 17 jezior, w tym część

jeziora Jeziorak. Jezioro to, szóste co do wielkości w jezioro w kraju (3460 ha) jest jednocześnie najdłuższym jeziorem w kraju. Jezioro ma bardzo urozmaiconą linię brzegową. Na akwenie tym znajduje się 16 różnej wielkości wysp oraz liczne zatoki i półwyspy. Do największych należą: Ostrów Wielka, zwana także Wielką Żuławą, Bukowiec (wyspa połączona z lądem za pomocą sztuczne usypanej grobli – wyspa zamieszkała), Czaplak (teren prawnie chroniony jako użytek ekologiczny) i Łąkowa. Jezioro Jeziorak łączy się na terenie gminy zatoką Kraga z jeziorem Dauby (62,5 ha) i dalej Kanałem Iławskim ze szlakiem wodnym Kanału Ostródzko-Elbląskiego. Na terenie miasta Zalewa występuje jezioro Ewingi mające połączenie z Jeziorakiem.

Warunki hydrogeologiczne gminy są określane jako na ogół korzystne. Większość ujęć wodnych czerpie wodę z głębokości ok. 40 m i poniżej (nawet do 110 m). Brak jest regularności jeśli chodzi o występowanie ujęć o określonej głębokości w określonych miejscach terenu gminy. Świadczy to o znacznym zróżnicowaniu warstw podziemnych.

1.5. Uwarunkowania zewnętrzne

W konstruowaniu niniejszego programu kierowano się założeniami dokumentów szczebla centralnego czyli takimi jak: „II Polityka Ekologiczna Państwa”, „Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa” i „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

II Polityka Ekologiczna Państwa określa cele krótko- (do 2002 r.) i średniookresowe (do 2010 r.) o charakterze ogólnym, takie jak: istotna poprawa stanu środowiska oraz praktyczne wdrożenie przepisów i standardów ekologicznych Unii Europejskiej, umów i konwencji międzynarodowych, a także wzmocnienie instytucjonalne, umożliwiające realizację strategii zrównoważonego rozwoju kraju. Ponadto II Polityka określa cele długookresowe, wiążące się z perspektywiczną wizją zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa jest dokumentem operacyjnym i precyzuje sposoby osiągania celów polityki ekologicznej w formie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych (działań w sferze prawa, programowania, instrumentów ekonomicznych, planowania przestrzennego, kontroli i innych).

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010 zawiera średniookresowe cele do 2010 r. oraz priorytetowe działania do wykonania w latach 2003-2006, pogrupowane w pięciu rozdziałach:

- cele i zadania o charakterze systemowym,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Ponadto zawiera ocenę realizacji polityki ekologicznej i nakłady finansowe.

Jednakże w niniejszym opracowaniu w szczególności uwzględniono dostępne dokumenty szczebla wojewódzkiego z „Programem ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” oraz

szczebla powiatowego czyli "Program ochrony środowiska powiatu iławskiego na lata 2004-2011".

"Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010" jako wytyczne dla sporządzenia programu ochrony środowiska powiatu iławskiego przedstawiono jako zadania koordynowane:

W dziale I: "Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych" w celach 1.1. -1.4. przewidziano:

- rozważenie objęcia ochroną 6 użytków ekologicznych,
- opracowanie planu ochrony dla rezerwatu Jezioro Jasne (gm. Iława),
- utworzenie sieci NATURA 2000 (specjalne Obszary Ochrony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową i Obszary Specjalnej Ochrony zgodnie z Dyrektywą Ptasią).

W dziale II: Poprawa jakości środowiska w celu 2.1. Dobry stan wód przewidziano:

- ustanowienie obszaru ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP 210 Iława.

W harmonogramie realizacji "Programu ochrony środowiska dla powiatu iławskiego – stan istniejący" przedstawiono w poszczególnych działach następujące cele dla gminy Zalewo:

W dziale I: "Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych":

- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej gminy: rozpoznanie przyrodnicze wskazanych do objęcia ochroną obszarów wraz z odnośnym działaniem na rzecz ich zachowania,
- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych: optymalizacja użytkowania terenów przemysłowych, ochrona gruntów ornych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (gleby), rekultywacja wyrobisk (kopaliny).

W dziale II: "Poprawa jakości środowiska":

- budowa i rozbudowa wodociągu wiejskiego, budowa nowej oczyszczalni ścieków w Półwi, zakończenie skanalizowania Zalewa i kanalizacja m. Półwieś, skanalizowanie m. Girgajny, Barty, Kupin i Gajdy, budowa kanalizacji deszczowej (wody), opracowanie "projektu planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe", termomodernizacja i modernizacja kotłowni budynków administrowanych przez gminę (powietrze). Z prowadzenia inwestycji polegającej na budowie kanalizacji w Gajdach i kanalizacji deszczowej w latach 2004-2007 Gmina Zalewo wycofała się.

W dziale III: "Edukacja ekologiczna":

- opracowanie programu edukacji ekologicznej dla gminy.

Jako dokumenty wspomagające szczebla wojewódzkiego wykorzystano:

- Regionalny program rozwoju rolnictwa na lata 2002-2006,
- Wojewódzki program zwiększania lesistości na lata 2001-2010,
- Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego.

II. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego gminy

Środowisko przyrodnicze składa się z elementów przyrody ożywionej i nieożywionej, które są ze sobą powiązane i zależne od siebie.

1. Krajobraz i przyroda

Krajobraz jest złożonym systemem tworzonym przez elementy przyrodnicze i kulturowe, materialne i niematerialne, podlegającym ciągłym przemianom. Krajobraz i przyroda są to pojęcia ściśle ze sobą powiązane i od siebie zależne, opisujące w sposób odmienny tę samą przestrzeń. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 880) ustala, że przez walory krajobrazowe rozumie się wartości ekologiczne, estetyczne i kulturowe terenu oraz związanych z nim elementów przyrodniczych, ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka. Obszary najcenniejsze obejmowane są różnego rodzaju formami ochrony na podstawie ustawy o ochronie przyrody czy też na podstawie ustawy o ochronie dóbr kultury.

1.1. Uwarunkowania nadrzędne

Uwarunkowania nadrzędne formułujące kierunki działań w zakresie krajobrazu i przyrody pochodzą z dokumentów rządowych, a także aktów prawa powszechnego. Coraz częściej uwzględniane są także dyrektywy UE, jak chociażby te które są podstawą do tworzenia sieci Natura 2000.

1.2. Istniejące formy ochronne

Na terenie gminy Zalewo nie występuje park narodowy, rezerwat przyrody czy też zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Występują natomiast:

- Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego – dominacja intensywnej ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w powiązaniu z agroturystyką, turystyką krajoznawczą wodną,
- Obszar chronionego krajobrazu, obejmuje część wschodnią i północną gminy,
- Użytek ekologiczny "Czapłak",
- Korytarze ekologiczne i szlaki przemieszczania się zwierząt, na których obowiązuje szczególna ochrona roślinności oraz zakaz realizacji nowej zabudowy, wszelkich obiektów uniemożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowania korytarzy ekologicznych, a także poszerzenie światła mostów i przepustów w trakcie modernizacji,
- na terenie gminy uznano pomnikami przyrody – 43 pojedyncze drzewa, 4 grup drzew i 4 aleje.
- część gminy znajduje się nad Głównym Zbiornikiem Wody Podziemnej nr 210,
- lasy ochronne jako lasy wodochronne, ostoje zwierząt chronionych, glebochronne, drzewostany nasienne oraz powierzchnie badawcze i doświadczalne.

Do objęcia ochroną proponuje się zgodnie ze "Studium uwarunkowań i kierunków..." jako rezerwat przyrody "Czapłak" i "Witoszewskie Grądy", jako użytki ekologiczne: "Bądk", "Bednarzówka", "Staw k. Rucewa", "Jezioro Jerzwałd", "Las Bajdy", "Las Barty", "Staw k/ Wieprza", "Zalewo II", oraz 2 inne fragmenty miasta, jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Jaśkowo" rejonu wokół jezior Jaśkowskie, Młynek, Dauby, Piekło i Kocioł.

Lokalizacja terenów i obiektów chronionych jest zawarta na mapie do "Studium uwarunkowań i kierunków

Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Zalewo”.

Na terenie gminy do włączenia w europejską sieć obszarów chronionych NATURA 2000 przewidywany jest Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego.

1.3. Ocena stanu walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Teren gminy Zalewo cechuje umiarkowanie wysokie bogactwo różnorodności biologicznej i krajobrazowej. O bogactwie przyrodniczo-krajobrazowym gminy świadczy fakt objęcia znacznych terenów ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody. Ponadto należy podkreślić występowanie niezbyt znacznego zróżnicowania form ochronnych (brak parku narodowego czy też rezerwatu przyrody). Zagrożeniem dla różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej wydaje się być wysoki poziom zmian na terenach bardzo atrakcyjnych dla turystyki i rekreacji w rejonie miejscowości: Urowo, Murawki, Duba i Wieprz.

1.4. Podsumowanie

Celem podstawowym funkcjonowania obszarów chronionych jest stworzenie realnych możliwości zabezpieczenia najbardziej wartościowych pod względem różnorodności biologicznej obszarów. Do priorytetowych zadań na obszarach cennych przyrodniczo z punktu widzenia gminy należy zaliczyć:

- wdrożenie skutecznych narzędzi (w szczególności planistycznych) dla ochrony różnorodności,
- promowanie i tworzenie gminnych i ponadgminnych dodatkowych obszarów chronionych,
- wspieranie rolnictwa ekologicznego jako formy gospodarowania nie naruszającej równowagi przyrodniczej.

Ważnym działaniem na przyszłość powinno być zachowanie walorów krajobrazowych na terenie miejscowości bardzo atrakcyjnych dla turystyki i rekreacji.

2. Szata roślinna

Gmina Zalewo należy do działu północnego pomorskiego jednostki geobotanicznej. Szata roślinna gminy podobnie jak szata roślinna województwa należy do najbardziej interesującej na terenach nizinnych. Wpływ na to może mieć między innymi urozmaicona rzeźba terenu, wpływ północnego klimatu oraz stosunkowo niewielkie przekształcenia ekosystemów. Gmina położona jest na obszarze występowania zbiorowisk roślinnych o subatlantyckim zasięgu. Występują tu także gatunki borealne czyli północne, ale nieco w mniejszej ilości niż na obszarze północno-wschodniej części województwa. Szczególnie bogata szata roślinna występuje na obszarze Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego. Na terenie gminy występują siedliska grądów ale też lasów liściastych z przewagą dęba typu atlantyckiego oraz kontynentalnych borów sosnowych.

2.1. Zieleń urzędzona

Na terenie miasta i gminy Zalewo nie ma zieleni urządzonej typu park miejski lub wiejski.

2.2. Zagrożenia szaty roślinnej

Zagrożenia dla szaty roślinnej gminy są podobne jak ma się to w przypadku szaty roślinnej województwa. Do

niekorzystnych zmian szaty roślinnej mogą doprowadzić w szczególności następujące działania człowieka:

- przeznaczanie terenów pod zabudowę i na cele rekreacji,
- zaniechanie kośnego użytkowania łąk,
- eutrofizacja wód (jezior i cieków).

2.3. Podsumowanie

Szata roślinna gminy podobnie jak szata roślinna województwa należy do bardzo interesującej jak na tereny nizinne. Gmina położona jest na obszarze występowania gatunków roślin o subatlantyckim i borealnym zasięgu.

Zagrożeniem dla szaty roślinnej gminy są naturalne procesy ale i działalność człowieka, szczególnie rekreacyjna ekspansja na tereny o dużych walorach przyrodniczych.

3. Świat zwierząt

Na terenie gminy występują ostoje takich zwierząt jak jeleni, sarna, dzik, lis, bóbr, borsuk i wydra. Ponadto można spotkać rybołowy, orły bieliki, kanie, czarne bociany i żurawie. Głównym miejscem występowania tych zwierząt są lasy i jeziora w obrębie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego.

3.1. Ocena stanu walorów świata zwierząt na terenie gminy

Gmina jest miejscem występowania stałego lub okresowego różnego rodzaju zwierząt i ptactwa. Szczególnym miejscem pod tym względem jest teren parku krajobrazowego.

3.2. Podsumowanie

Tereny występowania ptactwa lub zwierząt są objęte formami ochrony klasycznymi dla tego typu miejsc. Wskazane jest zachowanie wymogów stawianych dla tego typu terenów.

4. Lasy

Teren gminy charakteryzuje się niską lesistością. Lasy zajmują 5062 ha, co wynosi około 19,9 % powierzchni gminy. Jest to wartość mniejsza niż średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego: 29,9 %. (dane na podstawie opracowania Urzędu Statystycznego w Olsztynie: "Województwo warmińsko-mazurskie"). Zasadniczą część lasów stanowi własność Lasów Państwowych, tylko 242 ha lasów stanowią lasy prywatne. Lasy obejmują m.in. tereny położone bezpośrednio przy jeziorach, zajmują też znaczną część południowo-zachodnich terenów gminy.

Lasy będące w zasobach Lasów Państwowych na terenie gminy są zarządzane przez kilka Nadleśnictw Dobrocin, Miłomłyn, Susz i Iława.

Część lasów pełni rolę lasów ochronnych (wodochronnych i glebochronnych). Na tych terenach niewskazana jest lokalizacja obiektów połączona z wyrębem lasów.

Na terenie miasta i gminy Zalewo występuje 2735 ha gruntów nadających się do zalesienia (klas V i niższych).

W prawie Unii Europejskiej dotychczas nie ma przyjętej wspólnej polityki leśnej normującej cele i zasoby prowadzenia gospodarki leśnej jednolicie we wszystkich krajach członkowskich. W prawodawstwie polskim zasady

ochrony lasów określa ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. Nr 56, poz. 679 z 2000 r.).

4.1. Zagrożenia lasów gminy

Zagrożeniem dla lasów w gminie mogą być pożary lasów, huragany (które niedawno nawiedziły np. Puszcę Piską), szkodnictwo leśne oraz chaotyczna zabudowa enklaw i półenklaw na gruntach nie będących własnością Lasów Państwowych i gminy. Ponadto zagrożeniem są owady (przyczyna zagnieżdżania się których mogą być niewłaściwie prowadzone zalesiania, np. terenów rolnych). W celu minimalizowania skutków zagrożeń dla lasów Lasy Państwowe podejmują i powinny nadal podejmować działania w kierunku monitorowania zagrożeń pożarowych oraz podejmować zabiegi ochronne przeciw owadom (szkodnikom).

Według danych z monitoringu biologicznego i technicznego stan lasów na terenie województwa pod względem zdrowotnym i sanitarnym jest lepszy niż przeciętny w kraju.

Gospodarka leśna powinna być prowadzona w oparciu o plany urzędniowe poszczególnych nadleśnictw, z uwzględnieniem obszarów lasów ochronnych i krajobrazowych. W celu ochrony obszarów leśnych należy unikać, w miarę możliwości prowadzenia przez te tereny napowietrznych linii energetycznych. Zwiększenie lesistości obszarów gminy należy osiągać poprzez zalesianie enklaw i półenklaw leśnych celem wyrównania granicy polno-leśnej, zalesianie gruntów zbędnych dla rolnictwa, szczególnie na obrzeżach jezior z wykorzystaniem wiedzy i doświadczeń służby leśnej.

4.2. Podsumowanie

Lesistość w gminie jest poniżej średniej województwa. Zadawalający jest stan zdrowotny i sanitarny lasów. Dalsze działania w zakresie zwiększania lesistości powinny być spójne z wojewódzkim programem zwiększania lesistości na lata 2001-2010, zawierającym wskaźniki na poszczególne lata dla powiatu iławskiego z uwzględnieniem kwestii zalesiania terenów rolnych.

W celu minimalizowania skutków zagrożeń dla lasów Lasy Państwowe podejmują i powinny nadal podejmować

działania w kierunku monitorowania zagrożeń pożarowych oraz podejmować zabiegi ochronne przeciw owadom (szkodnikom).

5. Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza na terenie województwa jest badana w ramach badań monitoringowych, które są realizowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w miastach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców. Powyższe badania są uzupełniane o badania prowadzone w ramach tzw. monitoringu zdrowia (Olsztyn, Elbląg) i na terenach pozamiejskich oraz na terenach leśnych (kilka miejsc). Wyniki badań porównywane są do wartości dopuszczalnych określonych w aktach prawnych.

Z danych WIOŚ dla dużych miast województwa (powyżej 20 tys. mieszkańców) wynika, że stężenia substancji zanieczyszczających (tlenki siarki, azotu i pyłu) są dużo niższe niż wartości dopuszczalne. Przez dywagację można stwierdzić, że w mniejszych miastach i na terenach wiejskich sytuacja jest jeszcze lepsza, co dotyczy także gminy Zalewo. Potwierdzają to badania zanieczyszczeń powietrza na terenach pozamiejskich (Stacja Kontrolna w Diablej Górze w Puszczy Boreckiej) czy też na terenach leśnych (miejsce badań najbliższe położonym od Zalewa jest Nadleśnictwo Dobrocin). Wskaźniki w obu przypadkach bardzo zbliżone i o wiele niższe niż dla ww. miast powyżej 20 tys. mieszkańców.

Dane dotyczące zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza z zakładów produkcyjnych z terenu województwa z podziałem na powiaty (powiat jest w zasadzie najmniejszą jednostką administracyjną dla której określa się takie dane) pochodzą z informacji przekazywanych do Urzędu Statystycznego. Wielkości poniżej przedstawione nie obejmują emisji tzw. niskiej (indywidualne urządzenia grzewcze w gospodarstwach domowych i małych zakładach) oraz emisji komunikacyjnej.

Analizę przedstawiono na podstawie danych zawartych w diagnozie Programu Wojewódzkiego Ochrony Środowiska.

Tabela 2. Dane z Raportu o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego za 2001 r. (w Mg/rok) – na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

		Rok 1999	Rok 2000	Rok 2001	
Emisja pyłu	Powiat iławski	106	73	265	
	Województwo	6650	2464	2233	
	%	2,4	9,4	9,8	
Średnia woj.		350	130	118	
	Emisja SO ₂	Powiat iławski	227	222	258
		Województwo	7909	7438	6313
%		3,6	3,3	4,1	
Średnia woj.		416	392	332	
	Emisja NO _x	Powiat iławski	85	87	86
		Województwo	4022	3586	2987
%		2,0	4,9	4,1	
Średnia woj.		212	189	157	
	Emisja CO	Powiat iławski	117	74	72

	Województwo	5017	3708	3560
	%	7,2	10,8	13,3
	Średnia woj.	264	195	187

Emisja na terenie powiatu za wyjątkiem pyłu jest na niskim poziomie. Prawdopodobną przyczyną wyższych ww. wskaźników jest emisja z kotłowni spalających drewno w zakładach zlokalizowanych na terenie powiatu.

5.1. Zagrożenia

Stopień zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Zalewo podobnie jak jest to w skali województwa nie stanowi zagrożenia. Okresowo i lokalnie mogą występować jednak sytuacje zwiększonego stężenia substancji zanieczyszczających. W sezonie grzewczym mogą się nasilać emisje z tzw. "niskich" źródeł sektora bytowego powstałe na skutek spalania paliw różnej jakości (nierzadko spalania odpadów). Swoją rolę we wpływie na jakość powietrza może mieć zwłaszcza w okresie letnim emisja ze środków transportu poruszających się drogami.

Na incydentalne zwiększenie stężeń substancji zanieczyszczających narażone mogą być zwarte tereny mieszkaniowe, przez które przebiegają ulice z nasilonym ruchem samochodowym oraz te, które zaopatrywane są w ciepło z domowych palenisk.

5.2. Podsumowanie

Stężenia substancji zanieczyszczających (tlenki siarki, azotu i pyłu) są dużo niższe niż wartości dopuszczalne przy badaniach wykonywanych dla dużych miast województwa (powyżej 20 tys. mieszkańców). Stąd można wyciągnąć wniosek, że na terenie gminy Zalewo (tu nie robi się bezpośrednich badań) sytuacja jest jeszcze lepsza. Potwierdzają to badania zanieczyszczeń powietrza na terenach pozamiejskich i leśnych, w przypadku których stężenia są o wiele niższe, niż dla terenów ww. dużych w skali województwa miast.

6. Gleby

Gleba w środowisku przyrodniczym spełnia bardzo ważną rolę. Jej właściwości, odporność na zagrożenia oraz dokonujące się przemiany kształtują jakość tego środowiska. Gleba pełni również bardzo ważną rolę w rolnictwie, dostarczając odpowiednią ilość surowców roślinnych potrzebnych do produkcji żywności. Ze względu na walory przyrodnicze terenu gminy oraz wiodącą funkcję rolnictwa bardzo ważne jest racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi.

Na obszarze gminy Zalewo dominują gleby klas III (5452 ha) i IV (5774 ha), a więc nie najgorszej jakości.

Wskaźnik rolniczej przydatności gleby dla gminy Zalewo wynosi 57,5 pkt przy średniej województwa 50,1 pkt. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej (uwzględniającej wartość i współdziałanie gleby, agroklimatu, rzeźby terenu i stosunków wodnych) dla gminy mieści się w przedziale 70-75 punktów przy średnim wskaźniku dla kraju i województwa ok. 65 punktów. Ogólnie rzecz ujmując jakość gleb pod względem przydatności dla rolnictwa należy ocenić jako dobrą powyżej średniej dla województwa.

Gmina Zalewo położona jest w strefie średniej zagrożenia erozją. Jednakże na terenach zagrożonych występują lasy ograniczające możliwość działań erozyjnych.

Znaczna część terenów rolniczych gminy jest zmeliorowana.

6.1. Monitoring gleb

Badania gleb wykonywane są przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie w określonych miejscach użytków rolnych na terenie województwa. W trakcie badań określone są odczyn gleby oraz zawartość przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu. Według badań z 2001 r. wskaźnik pH w glebach gminy Zalewo (odniesionych do całego powiatu) określał udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na poziomie 41-60 % i był w granicach jak dla większej części województwa. Potrzebę wapnowania w stopniu koniecznym i potrzebnym określono dla powiatu jako 53 % czyli dosyć wysokim w skali województwa (dla województwa 51 %) i ta kwestia nie może pozostać bez reakcji. Natomiast procent gleb o niskiej i bardzo niskiej zawartości przyswajalnych form fosforu i potasu był na poziomie 21-40 %, dla magnezu 21-40 % i kształtował się na poziomie średniej dla województwa (fosfor, magnez) lub powyżej średniej o jeden rząd ustalonych progów (potas). Powyższe świadczy o przydatności gleb dla rolnictwa z potrzebą drobnej ingerencji w szczególnych przypadkach.

Dane pochodzą z programu wojewódzkiego i raportu o stanie środowiska w 2001 r.

Ponadto prowadzone są badania chemizmu gleb ornych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie województwa w 11 punktach. Punktem najbliższym położonym od Zalewa jest punkt zlokalizowany w m. Międzychód w gminie Zalewo. Otrzymane wyniki badań zawartości metali ciężkich (łącznie kadm, miedź, nikiel, ołów oraz cynk) dla wszystkich badanych punktów województwa wykazują naturalną zawartość metali ciężkich – stopień 0 (gleby nie zanieczyszczone). Natomiast zawartość siarki siarczanowej odpowiadała w przypadku ww. punktu - I stopniowi zanieczyszczenia (zawartość niska, naturalna) najniższemu z wykazanych na terenie województwa. Ponadto prowadzone były badania zawartości silnie rakotwórczych substancji – wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), których zawartość w przypadku reprezentatywnego dla gminy punktu stwierdzono - 0 (naturalna).

6.2. Zagrożenie gleb

Najważniejszym zagrożeniem gleb jest ich degradacja (zmniejszenie produktywności czy też wyłączenie z produkcji). Ocenia się, że skala zagrożenia degradacją gleb w województwie jest niższa niż w niektórych innych regionach kraju. Jednakże zagrożenie takie istnieje i może ono pochodzić od: zmiany własności chemicznych gleb, zakwaszenia, niewłaściwego użytkowania gruntów podatnych na erozję czy też zabiegi melioracyjne, a zwłaszcza osuszanie torfowisk.

Gmina Zalewo położona jest w strefie średniej zagrożenia erozją jednakże na tych terenach występują lasy ograniczające możliwość działań erozyjnych.

6.3. Podsumowanie

Struktura użytkowania gruntów w gminie przedstawia się następująco: grunty rolne ok. 55 %, lasy i grunty leśne ok. 20 %, grunty pozostałe 25 %.

Wskaźniki jakości i przydatności gleb stanowią o wskaźnikach nieco powyżej średniej wojewódzkiej w tym zakresie.

Wyniki badań zawartości metali ciężkich, siarki siarczanowej i WWA w glebach dla punktu położonego na terenie gminy (Międzychód) stwierdzają ich naturalną zawartość.

Relatywnie duża ilość gruntów (53 % w skali powiatu) wymaga wapnowania.

Kwestie zagrożenia erozyjnego oraz melioracji terenów wymagają indywidualnego podejścia do teźże kwestii bez określania bliźżej tych zasad w niniejszym opracowaniu.

7. Kopaliny

7.1. Zasoby

Kopaliny na terenie województwa występują głównie w przypowierzchniowej warstwie osadów czwartorzędowych. Teren gminy Zalewo nie należy do mocno zasobnych w złoża kopalin, pewne kopaliny jednak tu występują.

Na terenie gminy występują następujące udokumentowane złoża kopalin:

- 1) w m. Półwieś, piaski o zasobach bilansowych łącznie 377 tys. Mg, złożo eksploatowane przez prywatnego przedsiębiorcę,
- 2) w m. Gajdy, piaski ze żwirem o zasobach 73 tys. Mg, położone w rejonie dotychczasowego składowiska odpadów.

Innych zasobów ww. kopalin oraz innych kopalin na terenie gminy nie udokumentowano w ilości użytkowej, chociaż "Studium uwarunkowań..." zakłada możliwość wyznaczenia terenów eksploatacji piasków i żwiru w innych miejscach niż wykazano powyźżej. Miejsca te mogą być zlokalizowane poza obszarami objętymi ochroną. Na terenie gminy nie ma możliwości eksploatacji innych kopalin poza piaskiem i żwirem, ze względu na wymogi ochrony środowiska i wielkość zasobów.

7.2. Zagroźzenie

Eksploatacja odkrywkowa kopalin pospolitych powoduje trwałe przekształcenia powierzchni ziemi, co wiąźże się ze zmianami w krajobrazie i degradacja okrywy glebowej. W przypadku gminy Zalewo to ostanie zagroźzenie może występować w ograniczonym zakresie w przypadku eksploatacji złoża piasku i żwiru. Eksploatacja złoża musi odbywać się po uzyskaniu stosownych zezwoleń, a po zakończeniu eksploatacji (lub w trakcie) należy prowadzić rekultywację terenów zmienionych.

7.3. Podsumowanie

Kopaliny udokumentowane występujące na terenie gminy to: kruszywo naturalne – piasek i żwir występujące praktycznie w 2 miejscach.

Eksploatacja kopalin powoduje zmiany w krajobrazie i miejscową degradację gleby. Po zakończeniu eksploatacji należy przeprowadzić rekultywację terenu eksploatacji kopalin. Eksploatacja złóż wymaga posiadania stosownych zezwoleń.

Powierzchnia gruntów zdegradowanych przez eksploatację złóż wymaga ustalenia.

8. Wody powierzchniowe

8.1. Sieć hydrograficzna

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej terenu, decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów, mają znaczenie społeczne i zdrowotne. Wody powierzchniowe na terenie gminy zajmują około 14,2% powierzchni gminy (przy średniej dla województwa 5,73 %). Największym z jezior jest pozostające w części na terenie gminy jezioro Jeziorak o powierzchni 3219,4 hg i głębokości dochodzącej do 12 m. Kolejnymi pod względem wielkości są jeziora: Płaskie (620,4) i Ewingi (490,4). Ponadto są jeszcze inne jeziora, takie jak: Rucewo Wielkie i Małe, Dauby, Jaśkowskie, Kocioł i inne.

Na terenie gminy występują: użytki naturalne (jeziora, oczka wodne, rzeczka Zalewka i inne niewielkie cieki wodne, mokradła śródpolne i tereny pojezierne) i sztuczne użytki wodne (kanały żeglowne i rowy melioracyjne). Do najważniejszego kanału żeglownego zalicza się Kanał Ławski jako odnoga Kanału Ostródzko-Elbląskiego. Występuje również staw rybny o pow. ok. 52 ha – w Girgajnach.

Jakość wód powierzchniowych na terenie gminy badana była przez WIOŚ.

Teren gminy jest pozbawiony dużych w skali województwa rzek. Stąd rzeczki na terenie gminy nie były badane w ramach monitoringu wód (rzek).

W roku 2000 WIOŚ w Olsztynie badał jakość wód jezior na terenie gminy:

- Jeziorak Duży – klasa czystości – III, taka klasa czystości utrzymuje się już od wielu lat, jezioro nie jest bezpośrednim odbiornikiem ścieków ze źródeł punktowych, a ścieki z ławy odprowadzane są do rzeki Ławki poniźżej Jezioraka, przyczyną zanieczyszczenia jeziora mogą być obiekty wypoczynkowe wokół akwenu nie zapewniające szczelności zagospodarowania ścieków.
- Płaskie – pow. 620,4 ha, głębokość maksymalna – 5,7 m – klasa czystości III, zbiornik nie przyjmuje zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, jest jeszcze w niewielkim stopniu użytkowany rekreacyjnie, brak bliźszej przyczyny niskiego stanu jakości wód,
- Ewingi – pow. 490,4 ha, głęb. 3,0, klasa czystości – NON (nie odpowiadająca normom), przyczyna takiego stanu rzeczy upatrywana jest w odprowadzaniu ścieków w przeszłości z zakładu garbarskiego oraz zanieczyszczeniami dostarczonymi ze zlewni.

Jeziora Płaskie i Ewingi są akwenami dosyć podatnymi na degradację (III kategoria).

8.2. Zagroźzenia wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe gminy są nie zagrożone bezpośrednio punktowymi źródłami zanieczyszczeń. Niska jakość wód może być powodowana spływami powierzchniowymi z terenów rolniczych, zanieczyszczeniami wprowadzanymi w przeszłości (jez. Ewingi), zanieczyszczeniami wynikającymi z braku kanalizacji na terenach użytkowanych do zamieszkania lub rekreacji oraz zanieczyszczeniami wprowadzanymi przez opady atmosferyczne. Spływy powierzchniowe z terenów rolniczych występują w ograniczonym w stosunku

do lat minionych zakresie z racji ograniczenia terenów rolniczych położonych w zasięgu spływów. Spowodowane jest to zmniejszeniem terenów uprawnych oraz przeznaczaniem terenów rolniczych na tereny rekreacyjne. Jednakże kwestia właściwego postępowania w gospodarstwach rolnych z wykorzystaniem i magazynowaniem gnojowicy i obornika (m. in. potrzeba budowy płyt gnojowych) wpływać może na stan środowiska wodnego. Kwestia skanalizowania terenu gminy wokół jezior wydaje się być zasadniczym rozwiązaniem ograniczania zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych.

8.3. Podsumowanie

Udział wód powierzchniowych na terenie gminy rzędu 14,2 % powierzchni ogólnej jest wskaźnikiem dużo wyższym niż średnia województwa (5,73 %).

Jakość wód (jezior badanych dotychczas) na terenie gminy jest na poziomie III klasy czystości, a w jednym przypadku nie odpowiada normom czyli pozostawia wiele do życzenia. Ze względu na powiązania jezior występujących na terenie gminy ich stan może być przyczyną zanieczyszczenia na terenie gminy lub poza tym obszarem (Jeziorak i Płaskie). W tym względzie wymagane jest podejmowanie działań zmierzających do eliminacji zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych na terenie wszystkich gmin przyległych do kompleksu jeziora Jeziorak.

Głównym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych terenu gminy może być odprowadzanie ścieków bez oczyszczenia do wód w sposób nielegalny, w szczególności z terenów nie skanalizowanych. Ponadto zasadne jest dostosowanie się rolnictwa gminy do wymogów ustawy o nawozach i nawożeniu szczególnie w zakresie związanym z ochroną środowiska, w tym środowiska wodnego.

9. Wody podziemne

9.1. Zasoby

Na znacznej powierzchni gminy występuje Główny Zbiornik Wody Podziemnej nr 210. Wody do celów użytkowych pobierane są z ujęć zlokalizowanych na głębokościach poniżej 40 m.

Wody mineralne na terenie województwa zostały odkryte w rejonie północno-zachodnim (Frombork, Braniewo, Pastęk). Północne rejony województwa posiadają lepsze warunki ewentualnego pozyskiwania takich wód (płytsze pokłady). Na terenie gminy Zalewo nie ma obecnie i raczej nie przewiduje się pozyskiwania wód mineralnych.

Osobną kwestią są wody geotermalne, które jak na razie są słabo rozpoznane, a być może mogłyby być częściowym rozwiązaniem pozyskiwania energii. Z ogólnych analiz wynika, że tereny zachodniej części województwa posiadają lepsze warunki geotermalne jeśli chodzi o temperaturę zalegającej wody. Ta sfera środowiska wymaga w przyszłości bliższego rozpoznania, ale na etapie funkcjonowania kolejnego "Programu..".

9.2. Jakość wód

Od roku 1991 prowadzony jest monitoring jakości zwykłych wód podziemnych w sieci krajowej. Uzupełnieniem sieci krajowej jest monitoring regionalny.

Na terenie gminy występuje punkt krajowego monitoringu wód zlokalizowany w m. Boreczno, oznaczony numerem 674, dotyczący wód gruntowych,

czwartorzędowych o głębokości stropu warstwy 5,5 m. Jakość wód w latach 2000 i 2001 była I b klasy (wysokiej jakości). Jest to jakość wód reprezentowana przez ok. 30 % badanych wód podziemnych w województwie. W roku 1999 jakość wody była na poziomie III klasy.

Na terenie gminy zbiornik GZWP 210 nie jest objęty monitoringiem wód podziemnych na szczeblu krajowym jak i regionalnym.

Wody pobierane do celów zaopatrzenia mieszkańców gminy wykazują zanieczyszczenia jedynie składnikami naturalnymi (żelazo i mangan) i wymagają uzdatniania.

9.3. Zagrożenia

Wody gruntowe użytkowego poziomu wodonośnego na terenie gminy są zagrożone zanieczyszczeniami z powierzchni ponieważ na znacznym obszarze nie mają naturalnej ochrony warstwami o słabej przepuszczalności. Głównymi zagrożeniami dla wód podziemnych na terenie gminy mogą być:

- chemizacja rolnictwa i leśnictwa,
- niedostateczny zasób systemów kanalizacyjnych,
- zanieczyszczenia z atmosfery (emisja gazów i pyłów – kwaśne deszcze).

Jednakże ujęcia wody na terenie gminy bazują na zbiornikach wody położonych na głębokości od 40 do 110 m.

9.4. Podsumowanie

Na terenie gminy Zalewo występuje Główny Zbiornik Wody Podziemnej nr 210. Wody tego zbiornika na terenie gminy nie są badane w ramach monitoringu krajowego lub regionalnego. Badane są wody gruntowe w m. Boreczno, które podczas badań w 2000 i 2001 r. wykazywały dobrą jakość - I b. Wody do celów użytkowych na terenie gminy pobierane są z głębokości 40-110 m ppt. Wody mineralne na terenie gminy, raczej nie występują w strukturze nadającej się do eksploatacji, a wody geotermalne wymagałyby dokładniejszego rozpoznania w przyszłości. Wody podziemne pobierane do celów zaopatrzenia mieszkańców gminy wykazują zanieczyszczenia składnikami naturalnymi (żelazo i mangan) i wymagają uzdatniania.

10. Odnawialne źródła energii (OZE)

10.1. Uwarunkowania wpływające na rozwój energii z OZE.

Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (OZE) tj. rzek, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalnej i biomasy, jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju przynoszącego wymierne efekty ekologiczno-ekonomiczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym powinien przyczynić się do poprawy efektywności wykorzystania oraz do poprawy stanu środowiska. W warunkach gminy największe nadzieje na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii związane być powinno z wykorzystaniem biopaliw – drewna i ewentualnie słomy. Wynika to z możliwości pozyskania słomy z terenów rolniczych oraz drewna z lasów. Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych musi być wspierany ze strony państwa oraz instytucji współfinansujących.

10.2. Energetyka odnawialna

Energetyka ze źródeł odnawialnych na terenie województwa ma swoją długą historię w zakresie uzyskiwania energii wodnej. W ostatnim okresie wzrasta energetyczne wykorzystanie biopaliw. Jednakże energetyka biopaliw też nie jest pozbawiona zagrożeń w zakresie emisji do powietrza (pył i SO₂).

Na terenie gminy nie występuje raczej wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Oznaczenie "raczej" ma na celu uwzględnienie wykorzystania jako paliwa odpadów (czy też pozostałości) drzewnych w zakładach tej branży na terenie gminy. Potencjał energii wodnej jest na terenie gminy niewielki, energii słonecznej określa się jako średni, a potencjał energii wiatrowej jako duży (ale czy na tyle aby jego wykorzystywać trudno teraz wskazać). Gmina nie ma opracowanego "Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe dla miasta i gminy".

10.3. Podsumowanie

Na terenie gminy nie są stosowane odnawialne źródła pozyskiwania energii, za wyjątkiem paliwa w postaci pozostałości z procesów przetwórstwa drewna. Warunki dla ewentualnego wykorzystania takich źródeł występują jedynie w przypadku biomasy pozyskiwanej z rolnictwa i leśnictwa.

Gmina nie posiada opracowanego "Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe dla miasta i gminy".

11. Inne aspekty

Do innych aspektów stanu środowiska przyrodniczego zaliczono chemizm opadów atmosferycznych i depozycję zanieczyszczeń do podłoża.

Badania w ramach Państwowego Monitoringu środowiska prowadzone są w wytypowanych stacjach i punktach pomiarowych. Badania mają na celu określenie rozkładu ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska (do podłoża) z opadem mokrym (woda deszczowa) w układzie przestrzennym i czasowym.

Na podstawie badań z 2000 r. stwierdzono, że region północno-wschodniej Polski jest najmniej obciążony zanieczyszczeniami wprowadzanymi z wodami opadowymi. Wśród zanieczyszczeń dominują kwasotwórcze związki siarki i azotu. Świadczy to o tym, że wody opadowe charakteryzują się wysokim poziomem kwasowości. Analiza rozkładu przestrzennego deponowanych zanieczyszczeń na obszar województwa warmińsko-mazurskiego wykazuje pewne zróżnicowanie. Można jednak zauważyć tendencję, że wielkości deponowanych zanieczyszczeń większe są na terenach południowo-zachodnich i maleją w kierunku wschodnim. Gmina Zalewo położona jest na obszarze wysokiej w województwie propagacji ładunków zanieczyszczeń przenikających z opadów mokrych do podłoża. Szczególnie jest to ważne w przypadku związków kwasotwórczych. Może mieć to wpływ na kwasowość gleb.

11.1. Podsumowanie

Wody opadowe zanieczyszczone są przede wszystkim związkami kwasotwórczymi przez co w wyniku ich depozycji na teren gminy stanowią zagrożenie dla środowiska. W skali województwa wielkość zanieczyszczeń wprowadzanych z opadami mokrymi na teren gminy należy do wysokich. Oczywiście

zanieczyszczenia wprowadzane z opadami atmosferycznymi mogą mieć wpływ na jakość gleb, wód i roślin oraz pozostałych elementów ekosystemów.

12. Racjonalizacja zużycia wody, materiałów i energii

Za programami wyższych rządów przedstawiono tę nową kwestię w zakresie ochrony środowiska. Wobec kurczenia się zasobów naturalnych, pogarszającej się dostępności surowców oraz rosnących kosztów ich pozyskania, coraz większego znaczenia nabiera zmniejszenie zużycia wody, materiałów i energii w procesach produkcyjnych, rolnictwie i bytowaniu człowieka. Wobec tego, za konieczne uznano zmniejszenie zużycia wody, materiałów i energii na jednostkę produktu, jednostkową wartość usługi, statystycznego konsumenta bez pogarszania standardu życia ludności i perspektyw rozwoju gospodarki.

Racjonalne zużycie wody materiałów i energii zawarte w II Polityce Ekologicznej Państwa zakłada do 2010 r.:

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50 % w stosunku do stanu z 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle),
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50 % stosunku do stanu z 1990 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, PKB i wartość produkcji),
- ograniczenie zużycia energii o 50 % stosunku do stanu z 1990 r. i 25 % w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, PKB i wartość produkcji).

Wskaźniki zużycia wody, materiałochłonności i energochłonności mają być wprowadzone do statystyki publicznej oraz ma być określony sposób i zakres ich wykorzystania w regionalnych i lokalnych programach ochrony środowiska. Jest to temat wymagający wielu uzupełnień na szczeblu centralnym wobec powyższego zostanie on tylko ogólnie przytoczony.

Według ustaleń programów wyższych rządów realizacja celu: Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii będzie wymagała takich działań jak:

- wprowadzenie systemu kontroli wodochłonności produkcji, w formie obowiązku rejestracji zużycia wody do celów przemysłowych i rolniczych, w przeliczeniu na jednostkę produkcji,
- wprowadzenie normatywów zużycia wody w wybranych, szczególnie wodochłonnych procesach produkcyjnych, w oparciu o dane o najlepszych dostępnych technologiach,
- ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym, farmaceutycznym i niektórymi specjalnymi działami produkcji),
- stosowanie nowoczesnych technologii i surowców przyjaznych środowisku,
- intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystania mniej zanieczyszczonych ścieków,
- zmniejszenie energochłonności gospodarki poprzez stosowanie energooszczędnych technologii (również z wykorzystaniem kryteriów BAT),
- zmniejszenie materiałochłonności gospodarki poprzez wprowadzanie technologii niskoodpadowych,
- zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych (energetycznych, ciepłych), poprawa parametrów termoizolacyjnych budynków.

Z przedmiotowych działań najbliższe realizacji na terenie gminy Zalewo (w niektórych przypadkach już stosowane)

wyduje się działanie ostatnie z wymienionych. Pozostałe wymagają określenia dodatkowych warunków i kryteriów. Zapisy powyższego punktu programu zostały wpisane stosownie do wymogów przedstawionych w "Wytycznych sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym".

III. Działalność człowieka i jej wpływ na jakość środowiska

1. Wpływ na powietrze atmosferyczne

Zawarte w tym punkcie informacje charakteryzują źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. W szczególności dotyczą one emisji zanieczyszczeń powstałych w wyniku spalania paliw w celu produkcji energii (głównie ciepłej).

1.1. Uwarunkowania nadrzędne

Ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza w tym w szczególności z energetycznego spalania paliw mają być realizowane zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami) oraz z punktu widzenia ekonomicznego z zapisu (corocznie wydawanych) Rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie opłat za gospodarstwo korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian. Dopuszczalny wpływ źródeł zanieczyszczeń powietrza, w tym z racji zaopatrzenia w energię pochodzącą z energetycznego spalania paliw określają normy środowiskowe publikowane w formie rozporządzeń.

1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie jest energetyczne spalanie paliw, w wyniku którego do powietrza dostają się tlenki węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki i pył (m. in. pył drobny). Na terenie miasta jak i terenów wiejskich nie ma dużych punktowych źródeł zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Z kotłowni ogrzewanych jest w Zalewie 6 bloków (łączenie 24 mieszkania). Jako nośnik energii stosowany jest węgiel i miał. Moc zainstalowanych dwóch kotłów wynosi 0,72 MW, a roczne zużycie opału jest rzędu 300 Mg.

Kolejnymi źródłami zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza są indywidualne źródła ogrzewania w gospodarstwach domowych. Te źródła potrafią być mocno uciążliwe szczególnie przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych. Ponadto w paleniskach domowych często proces spalania jest słabo kontrolowany, a spalany opał jest o niskiej wartości energetycznej, spalane są też materiały inne niż opał, m. in. odpady z tworzyw sztucznych. Chociaż można zapewne spotkać się z tym problemem na terenie każdej gminy, ale na terenie gminy Zalewo nie przybiera to zjawisko skali stanowiącej znacznego zagrożenia dla środowiska.

Kolejne źródła zanieczyszczeń powietrza to komunikacja, ale ruch samochodowy nie jest zbyt duży aby twierdzić, że ma znaczny wpływ na jakość powietrza w gminie. Emisja komunikacyjna oddziałuje przede wszystkim w miesiącach letnich.

Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń do powietrza mogą być emisje z produkcji rolniczej (amoniak) m. in. z hodowli zwierząt (fermy). Jednakże i ten aspekt sprawy nie stanowi zagrożenia z racji braku znacznej koncentracji takich obiektów na danym terenie.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza może następować również z oczyszczalni ścieków i składowiska

odpadów, ale są to małe obiekty i ta emisja nie zagraża dla stanu powietrza atmosferycznego.

Gmina nie posiada opracowanego "Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe".

1.3. Podsumowanie

Generalnie sytuacja w zakresie stanu powietrza nie jest dobra. Dominującymi paliwami stosowanymi do opalania największych kotłów użytkowanych na terenie gminy jest węgiel. Faktem jest też, że pozyskiwanie ciepła dla obiektów mieszkalnych odbywa się z małych kotłowni znajdujących się w indywidualnych mieszkaniach bez urządzeń redukujących zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza. Jednakże takie rozwiązanie pozwala na zaoszczędzenie na stratach ciepła przy przesyłce. Niewątpliwie pozostaje do rozwiązania kwestia ogrzewania budynków mieszkalnych przez indywidualnych właścicieli domów i innych podmiotów stosujących węgiel jako paliwo. Na terenie gminy nie występują zakłady powodujące znaczną emisję zanieczyszczeń do powietrza, a występujące fermy lokalnie mogą powodować występowanie zanieczyszczeń w szczególności nienormowanych uciążliwości zapachowych.

Gmina Zalewo nie posiada opracowanego "Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe".

2. Hałas

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko, charakteryzującym się mnogością źródeł i powszechnością występowania we wszystkich środowiskach biosfery. Głównym zagrożeniem jest hałas od przemysłu i środków transportu.

Na obszarze gminy podobnie jak i na obszarze województwa do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu wpływających na klimat akustyczny należy ruch drogowy. Uciążliwość ta wiąże się z powszechnością jego występowania oraz czasem oddziaływania. Hałas komunikacyjny najbardziej dotyczy ruchu kołowego drogowego. Wzrost ruchu na drogach powoduje, że ulega pogorszeniu klimat akustyczny. Uciążliwość tras komunikacyjnych zależy od: natężenia ruchu, struktury rodzajowej potoku pojazdów, stanu nawierzchni i pojazdów, prędkości jazdy oraz odległości linii zabudowy od jezdni. Przez Zalewo nie przebiega ważna regionalna linia drogowa, co nie wpływa w znacznym stopniu na klimat akustyczny rejonu, a szczególnie miasta Zalewa.

Hałas przemysłowy mogący występować punktowo, na terenie gminy nie powoduje zagrożeń z racji małej ilości zakładów produkcyjno-usługowych mogących emitować dźwięki.

Według danych WIOŚ w Olsztynie na terenie gminy nie ma zakładów emitujących ponadnormatywny hałas do środowiska.

2.1. Podsumowanie

Hałas jest uciążliwym czynnikiem wpływającym na środowisko. Na terenie gminy ten aspekt środowiska nie powoduje zagrożeń, ale celem poprawy sytuacji, a przynajmniej niepogarszania jej zasadne jest prowadzenie pewnych czynności.

W celu ochrony przed skutkami emisji hałasu należy przewidywać następujące działania:

- poprawę nawierzchni dróg,

- lokalizację uciążliwych pod względem hałasu zakładów produkcyjnych i usługowych w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej,
- właściwe lokowanie urządzeń emitujących hałas na terenach przemysłowych,
- stosowanie ograniczeń w emisji hałasu,
- ograniczanie emisji hałasu z terenów przemysłowych,
- zapewnienie warunków akustycznych na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych.

Na terenie gminy Zalewo nie występuje problem z hałasem przemysłowym pochodzącym z zakładów produkcyjnych lub usługowych. Hałas komunikacyjny też nie powinien stwarzać problemu środowiskowego. Należy wierzyć, że po rozwiązaniu ważniejszych kwestii środowiskowych jak chociażby sprawa wybudowania odpowiedniej oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych sprawa ograniczania ewentualnej uciążliwości hałasu komunikacyjnego stanie się tematem podstawowym. Temat został jednak zasygnalizowany do dalszych rozważań w kolejnym programie.

3. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące

3.1. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące

Promieniowanie jonizujące pochodzi poza źródłami naturalnymi z aparatury rentgenowskiej, urządzeń stosowanych w diagnostyce (źródła zamknięte) czy też w ramach działań medycyny nuklearnej i pracowni naukowych zajmujących się materiałami izotopowymi (źródła otwarte). Rejestr źródeł promieniowania jonizującego prowadzi Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie. Z ww. danych wynika, że na terenie gminy Zalewo nie ma źródeł promieniowania jonizującego. (Dane z Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego – diagnoza).

Jeśli chodzi o promieniowanie niejonizujące jest ono związane w szczególności z oddziaływaniem elektromagnetycznym. Do podstawowych źródeł pól elektromagnetycznych należą: przewody linii wysokiego napięcia prądu zmiennego, stacje transformatorowe i urządzenia zasilane prądem zmiennym, anteny stacji bazowych telefonii komórkowej oraz sprzęt gospodarstwa domowego zasilany prądem zmiennym o częstotliwości 50/60 Hz.

Najsilniejszym oddziaływaniem charakteryzują się linie elektroenergetyczne wysokich napięć. Występowanie takich linii wymaga wyznaczenia stref ochronnych o określonych rygorach w zależności od natężenia pola elektrycznego. Pod liniami elektroenergetycznymi o napięciu od 110-400 kV może występować jedynie strefa ochronna drugiego stopnia z zakazem lokalizacji budynków mieszkalnych. Aktualnie na terenie gminy linia elektroenergetyczna o napięciu 110 kV nie przebiega (jest w planie).

Źródłem promieniowania niejonizującego są stacje bazowe telefonii komórkowych, systemów przywoławczych, komputerowych pokrywających coraz gęstszą siecią obszary skupisk ludności. Źródłem promieniowania elektromagnetycznego w stacjach bazowych są anteny sektorowe rozsiewawcze i paraboliczne anteny linii radiowych. Odpowiednia wysokość masztu anteny oraz dobór właściwych parametrów pracy stacji bazowych powoduje, że nie wywierają one negatywnego wpływu na ludzi. Ale zawsze mogą się zdarzyć jakieś anomalie lub awarie.

Dlatego wskazane jest jednak instalowanie anten z dala od zabudowań mieszkalnych.

Na terenie gminy występują 3 stacje telefonii komórkowej, wszystkie zlokalizowane w rejonie Zalewa.

3.2. Podsumowanie

Na terenie gminy nie ma źródeł emisji promieniowania jonizującego.

Źródła promieniowania niejonizującego na terenie gminy to przede wszystkim anteny telefonii komórkowej oraz lokalne stacje transformatorowe. Jednakże przy prawidłowym użytkowaniu urządzenia te nie powinny wpływać negatywnie na środowisko naturalne w znacznym stopniu.

4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na terenie gminy została przedstawiona w Gminnym planie gospodarki odpadami. Poniżej przedstawiono ogólny opis tego komponentu środowiska.

4.1. Odpady komunalne

Na terenie gminy istnieje zorganizowany odbiór odpadów komunalnych zmieszanych. Każdy mieszkaniec gminy może korzystać z usług wyspecjalizowanych firm wywozowych. Odpady odbierane są przez 3 firmy wywozowe, które wywożą odpady na składowisko gminne w m. Gajdy (do 31.05.2004 r.) lub poza teren gminy (niewielka ilość odpadów). Składowisko ww. nie ma szans funkcjonowania bez znacznych nakładów finansowych na jego modernizację, a w zasadzie budowę od podstaw (co zresztą jest niezasadne). Składowisko zgodnie z decyzją Starosty ławskiego zostało zamknięte z dniem 31 maja 2004 r. Gmina przejęła nie użytkowaną dotychczas kwaterę uszczelnioną folią na składowisku zakładu garbarskiego. Ma zamiar dostosować obiekt do wymogów przepisów prawa. Na terenie gminy jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów komunalnych, nie ma instalacji do odzysku odpadów komunalnych, a unieszkodliwianie odpadów odbywało się na ww. składowisku w m. Gajdy.

4.2. Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne mogą powstawać na terenie gminy zarówno wśród odpadów komunalnych jak i odpadów pochodzących z procesów produkcji i świadczenia usług. Ilości tych odpadów nie są znane z racji nie prowadzenia selektywnej zbiórki tych odpadów ze strumienia odpadów komunalnych jak i braku danych od podmiotów gospodarczych (nie przekazujących tych danych do bazy wojewódzkiej prowadzonej przez Marszałka Województwa). Na terenie gminy nie występują składowiska odpadów niebezpiecznych w tym mogilniki środków ochrony roślin.

4.3. Odpady przemysłowe

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy jest niewielka (łącznie m. in. z placówkami handlowymi ok. 300) stąd i ilość powstających odpadów powinna być nieduża. Ilości tych odpadów nie są znane z racji braku danych od podmiotów gospodarczych (nie przekazujących tych danych do bazy wojewódzkiej prowadzonej przez Marszałka Województwa). Na terenie gminy nie występują instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów przemysłowych.

4.4. Podsumowanie

Sytuacja w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy wymaga zmian z racji konieczności zamknięcia gminnego składowiska odpadów w m. Gajdy z dniem 31 maja 2004 r. Gmina zamierza prowadzić gospodarkę odpadami w oparciu o własne składowisko, na bazie przejętej uszczelnionej kwatery na składowisku zakładu garbarskiego położonym w m. Półwieś. W zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi wskazane jest doprowadzenie do przekazywania do wojewódzkiej bazy danych informacji o ilości wytwarzanych odpadów na terenie gminy.

5. Gospodarka wodna i ściekowa

5.1. Gospodarka wodna

Według danych Programu Wojewódzkiego na terenie województwa nie występuje na większą skalę deficyt wody ani zagrożenie pustynnienia obszarów rolnych. Poza obszarami Żuław nie występują znaczne zagrożenia powodzią. Źródłem poboru wody do celów komunalnych i przemysłowych na terenie gminy są wody podziemne. Wykorzystanie zasobów wodnych na terenie gminy sięga ok. 8 %, przy średnim poziomie zwodociągowania gminy, który w roku 2000 zawierał się w przedziale 12,1-30,0 km/1000 mieszkańców. Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej jest niski dla gminy i kształtuje się w przedziale 0,01-0,5 km/km². Zauważyć też należy, że miejscowości zwodociągowanych jest ok. 30 na 43 zamieszkałe w gminie, a skanalizowane jest jedynie Zalewo. Świadczy to o dosyć dużej dysproporcji i o zagrożeniu dla środowiska. Faktem jest, że w miejscowościach nie posiadających sieci kanalizacyjnej występują prawdopodobnie zbiorniki bezodpływowe. Występują też posesje korzystające z wody nie posiadające zorganizowanego sposobu postępowania ze ściekami.

Sieć wodociągowa zarówno na terenie miasta jak i obszarach wiejskich nie jest wystarczająca.

W mieście Zalewo na dzień 31 grudnia 2003 korzystało z wodociągu 95% mieszkańców. Na terenach wiejskich zaopatrzenie w wodę bieżącą przedstawia się nieco inaczej - z sieci wodociągu korzysta 29 miejscowości na 42 zamieszkałe w gminie. W miejscowościach, w których jest wodociąg prawie 98 % mieszkańców korzysta z wody podawanej w sieci.

Według danych Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Zalewie w roku 2003 na terenie gminy zużycie wody wyniosło 246,5 tys. m³.

W celu zapewnienia dostawy wody o określonych parametrach i ewentualnego zamknięcia ujęć lokalnych mogących zagrazać środowisku przewidywane jest wybudowanie sieci wodociągowej (Kupin-Mazanki w 2004 r.) oraz w dalszej kolejności budowa sieci do m. Półwieś oraz Murawki-Urowo-Mozgowo-Wielowieś-Boreczno-Śliwa-Międzychód-Rąbity-Koziny (2005-2007), a w dalszej przyszłości (2007-2010) budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Jerzwałd-Matyty-Dobrzyki.

Zasadnicza część wody do celów użytkowych mieszkańców gminy pobierana jest z ujęć podziemnych eksploatowanych przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Zalewie.

Tabela 3. Lokalizacja komunalnych ujęć wody na terenie gminy Zalewo

Lp.	Lokalizacja (oznaczenie ujęcia)	Głębokość otworu (m p.p.t.)	Głębokość lustra wody	Wydajność ujęcia (m ³ /h)	Pobór wody (tys. m ³ /rok)	Jakość wód – przekroczenia
1.	Zalewo	Nr 1 i 2 - 90m Nr 3 - 53 m	13,6 m	78	152,9	żelazo, mangan
2.	Bądkki	Nr 1 – 48m Nr 2 – 38m	-	-	10,5	żelazo, mangan
3.	Bajdy	Nr 1- 75 m Nr 2 - 73 m	25 m	16	14,1	żelazo, mangan
4.	Boreczno	Nr 1- 110 m	9,4 m	56	17,6	żelazo, mangan
5.	Janiki Wielkie	Nr 1 – 59,5 m Nr 2- 70 m	33,2 m	35	5,7	żelazo, mangan
6.	Międzychód	Nr 1 – 42m Nr 2 – 41m	-	-	17,8	żelazo, mangan
7.	Wielowieś	Nr 1 – 42m Nr 2 – 42m	16 m	39	7,2	żelazo, mangan
8.	Urowo	Nr 1,2 – 41,5m	22 m	31	9,2	żelazo, mangan
9.	Dobrzyki	Nr 1 – 44m Nr 2 – 45m	9 m	69	11,5	żelazo, mangan
10.	Kupin	Nr 1 – 48m Nr 2 – 38m	29 m	43	-	żelazo, mangan

Powyższe dane, w tym wydajność studni uzyskano od eksploatatora ujęć – Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Zalewie

Jakość wody z ujęć wykazanych w tabeli powyżej wykazuje przekroczenie wskaźników żelaza i manganu, pozostałe wartości są poniżej dopuszczalnych.

5.2. Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 14 km. Miasto Zalewo posiada kawałek sieci kanalizacji deszczowej o nieustalonej długości.

Ilość mieszkańców gminy korzystających z kanalizacji wynosi około 2403. Skanalizowane w 95 % jest tylko Zalewo.

Według danych ze spisu powszechnego (z roku 2002) z 1868 mieszkań na terenie gminy 1460 (78 %) deklaruje posiadanie podłączenia do kanalizacji, w tym 515 do sieci kanalizacyjnej, a 945 do urządzenia lokalnego (zbiornik bezodpływowy). Pozostałe gospodarstwa nie posiadają rozwiązanej kwestii zagospodarowania ścieków lub nie przedstawiły właściwych danych do spisu powszechnego.

Jako zadania do realizacji w najbliższym czasie wskazano rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Półwi, budowę sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Półwieś, Barty, Kupin i Girgajny. (2004-2006 r.).

Ścieki komunalne na terenie gminy są oczyszczane w miejskiej oczyszczalni w Półwi.

Na terenie gminy występuje oczyszczalnia ścieków komunalnych w:

- Półwi – miejska oczyszczalnia eksploatowana jest przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Zalewie. Jest to mechaniczno-biologiczną oczyszczalnią o możliwości oczyszczania 600 m³ ścieków na dobę. Oczyszczone ścieki za pośrednictwem rowu melioracyjnego odprowadzane są po ok. 5 km do rzeki Dzierzgonki. Obecnie ilość ścieków oczyszczanych w ciągu doby wynosi ok. 410 m³. Ładunek dobowy wprowadzany w ściekach do odbiornika wynosi odpowiednio [w kg /dobę]: ChZT –

142,0; BZT5 – 62,62; zawiesina ogólna – 52,80; Nog – 32,75; Pog. – 4,87. Kontrola przeprowadzona w 2001 r. przez WIOŚ w Olsztynie, delegaturę w Elblągu wykazała przekroczenia wartości określonych w pozwoleniu. Aktualnie brak jest pozwolenia na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód. Po przeprowadzeniu analizy techniczno-ekonomicznej Gmina Zalewo przystąpiła do modernizacji i rozbudowy oczyszczalni. Uzyskano pozwolenie na budowę, trwa pozyskiwanie środków celem wykonania zadania do 2006 r.

W sąsiedztwie ww. oczyszczalni występuje dodatkowy stopień oczyszczania biologicznego ścieków z zakładu garbarskiego w Zalewie w postaci filtrów gruntowych. Oczyszczalnia odprowadzała oczyszczone ścieki do rowu melioracyjnego i dalej do rzeki Dzierzgonki. Wobec znacznego ograniczenia produkcji opartej w ostatnim czasie na półwyrobach oczyszczalnia nie jest obecnie użytkowana. Oczyszczalnia mogła przyjąć do 180 m³ ścieków przemysłowych po podczyszczeniu chemicznym na dobę.

Na terenie gminy według dostępnych danych występują przydomowe oczyszczalnie ścieków w gospodarstwie agroturystycznym w Matytach, Nowym Chmielówku oraz przy niektórych ośrodkach wczasowych. Budowę takich oczyszczalni należy rozwijać tam gdzie nie można budować sieci kanalizacyjnej (np. ze względów ekonomicznych).

Na terenie gminy aktualnie występuje jeden hodowlany staw rybny w Girgajnach mogący wносить dodatkowe ładunki zanieczyszczeń.

5.3. Podsumowanie

Zasoby wód w dostępnych ujęciach studziennych przewyższają obecnie zużycie wody w gminie. Stopień zwodociągowania gminy jest jeszcze niedostateczny. Niedobrą tendencją z punktu widzenia ochrony

środowiska jest budowanie wodociągów bez budowy sieci kanalizacyjnej.

System kanalizacyjny na terenie gminy wymaga znacznej poprawy. Praktycznie tylko Zalewo jest skanalizowane, a teren wiejski gminy pozbawiony jest sieci kanalizacyjnej. Oczyszczalnia gminna wymaga modernizacji i rozbudowy ze względu na niedotrzymywanie określonych warunków (brak możliwości uzyskania nowego pozwolenia wodnoprawnego bez modernizacji).

Sieć kanalizacji deszczowej też będzie wymagała w szczególności zinwentaryzowania celem podjęcia decyzji o ewentualnej rozbudowie. Decydując się na rozbudowę takiej sieci należy mieć na względzie fakt, że za wody deszczowe odprowadzane siecią kanalizacji deszczowej gmina ponosi opłaty z tytułu korzystania ze środowiska.

6. Poważne awarie

Na terenie gminy nie ma zakładów chemicznych produkujących substancje i preparaty chemiczne w myśl ustawy o preparatach i substancjach chemicznych oraz instalacji przemysłowych mogących stwarzać zagrożenie poważną awarią. "Poważne awarie" należy rozumieć jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, ale jak już wspomniano na terenie gminy nie ma takich podmiotów.

7. Inne aspekty ochrony środowiska.

Na terenie gminy nie wyspecyfikowano źródła znaczących drgań.

Na terenie gminy występują 3 fermy tzw. wielkotowarowe. Trzy gospodarstwa zajmują się hodowlą drobiu, a jedno dodatkowo hodowlą bydła. Obsada poszczególnych gospodarstw wynosi odpowiednio: Gospodarstwo Rolne Międzychód (100 szt. bydła i 36000 szt. indyków), prywatny przedsiębiorca w m. Wieprz 3-4 obiekty o łącznej obsadzie ok. 12000 szt. drobiu i gospodarstwo Rolne Rudnia – drób, brojlery ok. 5000 szt. oraz Gubławki i Śliwa.

Teren gminy jest terenem rolniczym i wskazane jest tu przedstawić wymogi jakie czekają rolników w zakresie związanym z ochroną środowiska dotyczące posiadania szczelnych zbiorników na nawozy płynne (gnojowica i gnojówka) i budowy płyt gnojowych. Zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu:

- naturalne nawozy płynne (gnojowica i gnojówka) powinny być gromadzone w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej 4-miesięczne przetrzymanie,
- nawozy naturalne w postaci stałej (np. obornik) powinny być przechowywane w pomieszczeniach inwentarskich lub na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych przed przenikaniem do gruntu oraz posiadających instalację odprowadzającą wyciek do szczelnych zbiorników (płyty mają być zastosowane do 24 października 2008 r.

Montaż płyt może być narzucony poza ww. przepisem kwestią otrzymania dopłat z tytułu prowadzenia gospodarstw na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) po 24 października 2008 r. O ile

nie zmienia się przepisy sprawa budowy płyt gnojowych nabierze znaczenia i tempa na przełomie 2007/2008 r. Ponadto zasadne jest rozpowszechnianie wśród rolników zasad dobrej praktyki rolniczej, bez której nie można się obyć na terenach bogatych w wody z jakimi mamy do czynienia na terenie gminy Zalewo.

8. Współpraca w związkach celowych i innych na potrzeby ochrony środowiska.

Gmina Zalewo należy do Związku Gmin "Jeziorak" z siedzibą w ławie, a przedstawiciele Gminy uczestniczą w rozmowach ze Związkiem Gmin "Czyste Środowisko" z siedzibą w Ostródzie.

IV. Edukacja ekologiczna społeczeństwa

Szeroko pojęta edukacja ekologiczna, obejmująca wszystkich ludzi bez wyjątku – poczynając od najmłodszych a kończąc na najstarszych służy zrozumieniu wpływu działalności człowieka na przyrodę i środowisko. Bez edukacji ekologicznej nie da się przeprowadzać zmian w środowisku naturalnym zmierzających do poprawy zrównoważonego rozwoju. Edukacja ekologiczna staje się istotnym elementem edukacji obywatelskiej, służącej wykształceniu społeczeństwa, które powinno umieć oceniać stan bezpieczeństwa ekologicznego i uczestniczącego w podejmowaniu decyzji wpływających na jakość życia.

Edukacja ekologiczna w szczególności rozwija się w szkołach i przedszkolach. Na terenie gminy występują zespoły szkół (podstawowa i gimnazjum) w Zalewie i Borecznie, szkoły podstawowe w Dobrzykach i Bartach oraz przedszkole w Zalewie. Są to doskonałe miejsca do prowadzenia edukacji ekologicznej tej grupy wiekowej mieszkańców gminy.

Edukacja ekologiczna społeczeństwa prowadzona jest w siedzibie Zespołu Parków Krajobrazowych w Jerzwałdzie (ponad 3000 rocznie uczestników zorganizowanych wycieczek dla młodzieży szkolnej).

Ważne jest jednak włączanie w zdobywanie wiedzy ekologicznej i przyjmowanie dobrych nawyków przez osoby dorosłe.

I tu jest rola dla samorządów lokalnych aby poza działaniami inwestycyjnymi prowadzić akcje edukacyjne kierowane do dorosłych obywateli. Bardzo ważna jest edukacja polskiego rolnictwa i wsi ponieważ tam trzeba wiele zrobić by zmienić niektóre zachowania ludzi ("brak" wytwarzania odpadów, sposób magazynowania obornika czy sposób postępowania z gnojowicą i gnojówką czy padłymi sztukami zwierząt).

Na terenie gminy edukacja ekologiczna jest prowadzona przede wszystkim w placówkach oświatowych czyli w szkołach podstawowych i gimnazjum. Dzieci i młodzież uczestniczą w rozmaitych formach edukacji ekologicznej prowadzonej w ramach działalności Zespołu Parków Krajobrazowych w Jerzwałdzie, akcji typu sprzątanie świata i.t.p.

Wskazane jest rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży oraz objęcie różnymi formami edukacji dorosłej ludności gminy.

V. SYNTEZA – ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO PROBLEMY ORAZ CELE DO REALIZACJI.

Na podstawie zebranych informacji i po przeprowadzeniu ich analizy dla poszczególnych komponentów środowiska przedstawiono problemy ekologiczne jakie występują na terenie gminy z podaniem celów jakie powinny być postawione dla poprawy sytuacji.

Tabela 4. Stan środowiska, problemy ekologiczne i cele do realizacji

	Główne problemy	Cele
I. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego		
1. Krajobraz i przyroda		
	- wysoki poziom zmian na terenach bardzo atrakcyjnych dla turystyki i rekreacji w rejonie miejscowości turystycznych, - zagrożenia dla cennych walorów krajobrazowych	- zachowanie obecnych walorów krajobrazowych gminy
2. Szata roślinna		
	- zagrożenia dla unikalnych roślin występujących w rejonach działalności człowieka, szczególnie rekreacyjnej	- zachowanie unikatowych roślin występujących na terenie gminy
3. Świat zwierząt		
	- zagrożeniem może być ingerencja człowieka w istniejące formy ochrony zwierząt	- zachowanie aktualnych form ochrony terenów występowania zwierząt
4. Lasy		
	- zbyt mała lesistość terenu - zagrożenie dla istniejących lasów	- zwiększenie lesistości - ochrona lasów
5. Powietrze atmosferyczne		
	- występowanie jako zasadniczego sposobu ogrzewania mieszkań paliwa w postaci węgla spalanego w kotłowniach bez redukcji zanieczyszczeń	- większy udział paliw innych niż węgiel w ogrzewaniu mieszkań
6. Gleby		
	- nie zadawalająca jakość gleb - zakwaszenie	- podniesienie jakości gleb ze względu na zakwaszenie
7. Kopaliny		
	- możliwość degradacji terenów pokopalnianych - brak pełnej inwentaryzacji terenów kopalnianych - brak określenia powierzchni terenów zdegradowanych wymagających rekultywacji	- dobry stan terenów pokopalnianych - pełna inwentaryzacja terenów kopalnianych - pełne dane o powierzchni terenów zdegradowanych, celem określenia potrzeb rekultywacji
8. Wody powierzchniowe		
	- zagrożenia dla wód ze strony ścieków - brak współdziałania w zakresie ograniczania zanieczyszczeń wprowadzanych do wód z innymi gminami	- dobra jakość wód powierzchniowych - skuteczna współpraca z innymi gminami w zakresie ograniczania zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych
9. Wody podziemne		
	- chemizacja rolnictwa i leśnictwa, - niedostateczny zasób systemów kanalizacyjnych,	- wysoka jakość wód podziemnych
10. Odnawialne źródła energii		
	- niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł pozyskiwania energii.	- wysoki stopień wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
11. Inne aspekty - brak problemu		
12. Racjonalizacja zużycia wody, materiałów i energii		
	-straty energii w systemach ciepłych, nie najwyższe parametry termoizolacyjne budynków.	- niskie straty energii w systemach ciepłych, poprawa parametrów termoizolacyjnych budynków (np. docieplanie),

	- brak opracowanego "Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe".	- posiadanie opracowania pt. "Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe".
II. Działalność człowieka i jej wpływ na jakość środowiska.		
1. Powietrze atmosferyczne		
	- okresowe i miejscowe występowanie podwyższonej emisji zanieczyszczeń,	- niska emisja zanieczyszczeń do powietrza.
2. Hałas		
	- możliwość zagrożenia hałasem przemysłowym	- zachowanie hałasu przemysłowego co najmniej na obecnym poziomie
3. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące – brak problemu		
4. Gospodarka odpadami - Opisano w Planie gospodarki odpadami Gminy Zalewo.		
5. Gospodarka wodno-ściekowa		
	- niepełny stopień zwodociągowania gminy z ujęć monitorowanych, - zbyt mały stopień skanalizowania gminy - gminna oczyszczalnia ścieków nie spełniająca wymogów w zakresie oczyszczania ścieków	- wysoki stopień zwodociągowania terenu gminy z ujęć monitorowanych ograniczających możliwość zanieczyszczenia źródeł wodnych - wysoki stopień skanalizowania miejscowości i miejsc nie objętych taką metodą odbioru ścieków - dobrze funkcjonująca oczyszczalnia dotrzymująca parametry określone w decyzji
6. Poważne awarie – brak problemu		
7. Inne aspekty środowiska – brak problemu		
III. Edukacja ekologiczna		
	- zbyt mały zakres edukacji i wiedzy ekologicznej wśród dorosłych	- rozwinięty system edukacji i przekazywania wiedzy ekologicznej wśród dorosłych

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ.

1. Cele i zadania własne gminy.

Cele i zadania własne zostały przedstawione bezpośrednio w tabeli poniżej. Wskazano termin realizacji, instytucje odpowiedzialne oraz źródła finansowania.

Nakłady finansowe nie zostały przedstawione ze względu na znaczną ich szacunkowość i brak oparcia w większości przypadków na podstawach ustalania kosztów.

Na podstawie uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Zalewie szacunków koszty najważniejszych nakładów inwestycyjnych związanych z modernizacją oczyszczalni i rozbudową sieci kanalizacyjnej nominalnie mogą wynieść:

- w 2004 –2006 r. – 10 mln PLN.
Rozbudowa sieci wodociągowej Kupin-Mazanki-540 tys. PLN.
Rozbudowa sieci wodociągowej do Półtwi – 200 tys. PLN.
Budowa sieci kanalizacyjnej Barty-Girgajny – 3 mln PLN.
Opracowanie "Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe". – 10 tys. PLN (2006-2007 r.)
Opracowanie "Programu edukacji ekologicznej dla gminy" – po 5 tys. PLN (2005-2006 r.).
Wsparcie edukacji ekologicznej w szkołach i innych działach ekologicznych - po 5 tys. PLN (2004-2007 r.).

Tabela 5. Harmonogram realizacji celów i zadań

I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH				
1. OCHRONA RÓZNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ GMINY				
1.1. Krajobraz i przyroda. 1.2. Szata roślinna 1.3. Świat zwierząt				
cele	zadania	termin realizacji	instytucje odpowiedzialne	Źródła finansowania
- zachowanie obecnych walorów krajobrazowych gminy	zadania własne: - planowanie rozwoju turystyki i rekreacji z uwzględnieniem zachowania walorów krajobrazowych	zadanie ciągłe 2004-2007	samorząd gminny	budżet gminy

<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie unikatowych roślin występujących na terenie gminy - zachowanie aktualnych form ochrony terenów występowania zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - wdrożenie skutecznych narzędzi (w szczególności planistycznych) dla ochrony różnorodności, - wspieranie rolnictwa ekologicznego jako formy gospodarowania nie naruszającej równowagi przyrodniczej. - ochrona planistyczna terenów o unikatowych roślinach - ochrona planistyczna terenów chronionych 	<ul style="list-style-type: none"> zadanie ciągłe zadanie ciągłe zadanie ciągłe zadanie ciągłe 	<ul style="list-style-type: none"> samorząd gminny samorząd gminny samorząd gminny samorząd gminny 	<ul style="list-style-type: none"> budżet gminy budżet gminy budżet gminy budżet gminy
<p>1.4. Lasy</p>				
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie lesistości - ochrona lasów 	<p>zadanie własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie granic rolno-leśnych w planach zagospodarowania przestrzennego <p>zadania koordynowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przeprowadzenie działań formalnoprawnych pod potrzeby zalesień w zakresie przekwalifikowania gruntów rolnych na leśne - opracowanie dokumentacji glebowo-siedliskowej i urzędzeniowej - zalesianie terenów - monitoring stanu lasów 	<ul style="list-style-type: none"> 2004-2006 2004-2006 2004-2006 2004-2007 zadanie ciągłe 	<ul style="list-style-type: none"> samorząd gminy Starosta Lasy Państwowe, Lasy Państwowe, właściciele, gruntów Lasy Państwowe 	<ul style="list-style-type: none"> budżet gminy budżet Starosty budżet Państwa, budżet Lasów Państw., budżet Państwa budżet Lasów Państw., środki właścicieli gruntów budżet Państwa i Lasów Państw,
<p>1.5. Powietrze atmosferyczne – brak celów i potrzeby działań.</p>				
<p>1.6. Gleby</p>				
<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie rolniczej przydatności gleb 	<p>Zadania koordynowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania zmierzające do zmniejszenia zakwaszenia gleb - prowadzenie oceny jakości gleb i ziemi oraz monitoringu dokonujących się zmian 	<ul style="list-style-type: none"> zadanie ciągłe zadanie ciągłe 	<ul style="list-style-type: none"> Wojewoda, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, właściciele gruntów Stacja Chemiczno-Rolnicza 	<ul style="list-style-type: none"> budżet Wojewody, ODR, właściciele gruntów budżet Państwa
<p>1.7. Kopaliny</p>				
<ul style="list-style-type: none"> - dobry stan terenów pokopalnianych - pełna inwentaryzacja terenów kopalnianych - pełne dane o powierzchni terenów zdegradowanych 	<p>zadania własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitoring terenów pokopalnianych, - zinwentaryzowanie terenów kopalnianych, - zinwentaryzowanie terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalni wymagających rekultywacji <p>zadania koordynowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> zadanie ciągłe 2004-2005 2004-2005 zadanie ciągłe 	<ul style="list-style-type: none"> samorząd gminny samorząd gminny samorząd gminny Starosta, użytkownicy złóż 	<ul style="list-style-type: none"> budżet gminy budżet gminy budżet gminy środki użytkowników, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
<p>1.8. Wody powierzchniowe</p>				
<ul style="list-style-type: none"> - dobra jakość wód powierzchniowych - skuteczna współpraca z innymi gminami w zakresie ograniczania zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych - ograniczanie zjawiska groźnego dla brzegów jezior 	<p>zadania własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eliminacja wprowadzania zanieczyszczeń do wód poprzez budowę sieci kanalizacyjnych - wymiana informacji o realizowanych zadaniach w zakresie ograniczania zanieczyszczeń wprowadzanych do wód na terenie innych gmin położonych w zlewni jezior występujących na terenie gminy Zalewo - ujęcie w wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu kwestii ograniczania groźnego dla brzegów jezior i zapewnienia publicznego dostępu do brzegów jezior 	<ul style="list-style-type: none"> zadanie ciągłe zadanie ciągłe zadanie ciągłe 	<ul style="list-style-type: none"> samorząd gminny samorząd gminny samorząd gminny 	<ul style="list-style-type: none"> budżet gminy budżet gminy własne
<p>1.9. Wody podziemne</p>				
<ul style="list-style-type: none"> - wysoka jakość wód podziemnych 	<p>zadanie własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki stopień skanalizowania gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> zadanie ciągłe 	<ul style="list-style-type: none"> samorząd gminny 	<ul style="list-style-type: none"> budżet gminy

	zadania koordynowane: - ograniczenie zagrożeń ze strony rolnictwa i leśnictwa,	zadanie ciągłe	Lasy Państwowe, rolnicy	budżet Państw., środki użytkowników gruntów
1.10. Odnawialne źródła energii				
- wysoki stopień wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.	zadania własne: - wspieranie inicjatyw proekologicznych w zakresie produkcji i stosowania ekologicznych paliw energii - zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.	zadanie ciągłe zadanie ciągłe	Samorząd gminny - wytwórcy paliw i wytwórcy energii ze źródeł odnawialnych	Budżet gminy Środki wytwórców
1.11. Inne aspekty – brak celów i zadań				
1.12. Racjonalizacja zużycia wody, materiałów i energii				
- zmniejszenie wodochłonności, ograniczenie materiałochłonności i ograniczenie zużycia energii. - posiadanie opracowania pt. "Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe".	zadanie własne: - zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych (energetycznych, ciepłych), poprawa parametrów termoizolacyjnych budynków (np. docieplanie, wymiana okien) należących do gminy. - wykonanie opracowania pt. "Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, i paliwa gazowe". zadania koordynowane: - uruchomienie programów oszczędzania wody w systemach zaopatrzenia w wodę w porozumieniu z podmiotami dostarczającymi wodę, - ograniczenie zużycia wody do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działami produkcji), - zmniejszenie energochłonności i odpadowości produkcji poprzez zastosowanie technologii spełniających wymogi BAT, - zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych (energetycznych, ciepłych), poprawa parametrów termoizolacyjnych budynków (np. docieplanie, wymiana okien).	zadanie ciągłe 2006-2007 zadanie ciągłe zadanie ciągłe zadanie ciągłe zadanie ciągłe	samorząd gminny samorząd gminny podmioty gospodarcze, mieszkańcy, podmioty dostarczające wodę podmioty gospodarcze podmioty gospodarcze, Urząd statystyczny podmioty gospodarcze, administratorzy linii przesyłowych	budżet gminy budżet gminy środki podmiotów i mieszkańców budżety podmiotów budżety podmiotów budżety podmiotów i administratorów
II. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA I JEJ WPŁYW NA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA				
2.1. Powietrze atmosferyczne				
- niska emisja zanieczyszczeń do powietrza.	zadania własne: - podłączanie odbiorców do komunalnych sieci ciepłowniczych zadania koordynowane: - zmiana systemu ogrzewania z węglowego na gazowy, olejowy lub na paliwa odnawialne, - propagowanie i wdrażanie alternatywnych źródeł energii, w tym energii odnawianej.	zadanie ciągłe zadanie ciągłe zadanie ciągłe	Samorząd gminny Administratorzy budynków, przedsiębiorcy Samorząd gminny, Administratorzy	budżet gminy środki administratorów i przedsiębiorców budżet gminy i środki administratorów
2.2. Hałas				
- zachowanie hałasu przemysłowego co najmniej na obecnym poziomie	zadania własne: - dobre ujęcie planistyczne lokalizacji nowych zakładów - uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących standardów emisyjnych dla poszczególnych rodzajów terenu	zadanie ciągłe zadanie na etapie opracowania stosowanego planu	Samorząd gminny Samorząd gminny	budżet gminy budżet gminy
2.3. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące – brak celów i zadań				
2.4. Gospodarka odpadami – osobne opracowanie w formie planu gospodarki odpadami				
2.5. Gospodarka wodno-ściekowa				
-wysoki stopień zwodociągowania terenu gminy z ujęć monitorowanych ograniczających możliwość zanieczyszczenia źródeł wodnych	Zadania własne: - zwodociągowanie terenu gminy z ujęć monitorowanych ograniczających możliwość zanieczyszczenia źródeł wodnych dla miejscowości wykazanych w opracowaniu,	2004-2007	Samorząd gminny	Budżet gminy, fundusze celowe

- wysoki stopień skanalizowania miejscowości i miejsc nie objętych taką metodą odbioru ścieków	- skanalizowanie miejscowości i miejsc nie objętych taką metodą odbioru ścieków w szczególności w miejscowościach: Zalewo, Półwieś, Barty, Kupin i Girgajny.	2004-2007	Samorząd gminny	Budżet gminy, fundusze celowe
- dobrze funkcjonująca oczyszczalnia dotrzymująca parametry określone w decyzji	- modernizacja (budowa) gminnej oczyszczalni ścieków w Półwsi	2004-2006	Samorząd gminny	Budżet gminy, fundusze celowe
	- sukcesywna realizacja zaleceń z inwentaryzacji ujęć wód podziemnych	2004-2007	Samorząd gminny	Budżet gminy, fundusze celowe
2.6. Poważne awarie – brak celów i zadań				
2.7. Inne aspekty środowiska – brak celów i zadań				
III. EDUKACJA EKOLOGICZNA				
- rozwinięty system edukacji ekologicznej i wiedzy o środowisku gminy	Zadanie własne: - zamieszczenie na stronie internetowej gminy i na tablicy ogłoszeń informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	zadanie ciągłe	Samorząd gminny	Budżet gminy, środki Centrów Edukacji Ekologicznej
- posiadanie programu edukacji ekologicznej	- opracowanie programu edukacji ekologicznej	2005-2006	Samorząd gminny	Budżet gminy
- wsparcie edukacji ekologicznej w szkołach i innych działach ekologicznych	- przekazanie środków na edukację ekologiczną w szkołach	2004-2007	Samorząd gminny	Budżet gminy

VII. OGÓLNE UJĘCIE PERSPEKTYWICZNE DZIAŁAŃ NA LATA 2008-2011

Trudno jest przedstawiać jakie cele i działania czekają do realizacji na terenie gminy w okresie 2008-2011. Będzie można je bliżej przedstawić w kolejnym programie ochrony środowiska na ww. okres.

Z przewidywań analizy zawartej w niniejszym opracowaniu można stwierdzić, że zapewne do realizacji pozostaną takie kwestie:

- dokończenie budowy sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na terenach pozbawionych takiej infrastruktury,
- budowa kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych,
- budowa na terenach gospodarstw rolnych płyt do gromadzenia nawozu stałego.

VIII. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI ORAZ KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

1. Zagadnienia instytucjonalne.

Teren gminy Zalewo leży w kompetencji następujących instytucji zajmujących się zagadnieniami ochrony środowiska:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Delegatura w Elblągu,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie.

Na terenie gminy nie działają żadne organizacje pozarządowe zajmujące się zagadnieniami ochrony środowiska.

2. Struktura organizacyjna realizacji programu.

W gminie Zalewo sprawami ochrony środowiska zajmuje się Urząd Miejski. W strukturze urzędu jest wydzielony dział zajmujący się ochroną środowiska. Jednakże do bezpośredniej koordynacji realizacji programu powinna być wyznaczona osoba najlepiej z tego działu ale nie koniecznie. Może być też zespół zajmujący się realizacją ustaleń programu obejmujący kilka osób.

Ten zespół (lub osoba) powinien koordynować realizację zadań własnych oraz analizować realizację zadań koordynowanych.

W miarę potrzeb zespół koordynujący mógłby uczestniczyć w spotkaniach powiatowego zespołu do spraw realizacji powiatowego programu ochrony środowiska.

Koordinator gminny do spraw realizacji programu powinien:

- koordynować prawidłową realizację zadań własnych gminy,
- monitorować postęp realizacji zadań,
- zgłaszać władzom gminy ewentualne opóźnienia czy też opóźnienia w realizacji programu,
- uczestniczyć w zebraniach powiatowego zespołu do spraw realizacji powiatowego programu ochrony środowiska,
- kontaktować się z osobami i instytucjami których udział w realizacji programu jest niezbędny (np. nauczyciele czy też instytucje współdziałające w zadaniach koordynowanych).

Dla celów właściwego zaangażowania się w prace związane z realizacją programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami wskazane jest zaangażowanie osoby zajmującej się bezpośrednio tymi sprawami.

3. Ramy prawne.

Realizacja programu ochrony środowiska będzie opierała się na zapisach następujących aktów prawnych:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. Zmianami),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zmianami),

- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 89, poz. 991 z późn. zmianami),
- Rozporządzenia do ww. ustaw i inne ustawy z zakresu dotyczącego ochrony środowiska.

Dyspozycje zawarte w tych aktach prawnych kierowane do jednostki samorządowej stopnia gminnego oraz inne zapisy powinny ułatwić realizację niektórych zadań ujętych w programie.

4. Dostęp do informacji i udział społeczeństwa

Społeczeństwo ma prawo dostępu do informacji o stanie środowiska. Sprawę tą szczegółowo reguluje stosowne rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2002 r. w sprawie sposobu udostępniania informacji o środowisku (Dz. U. Nr 176, poz. 1453).

W niniejszym programie uwzględniono kwestie dostępu społeczeństwa do informacji poprzez publikacje na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie. Informacja powinna być w miarę często aktualizowana.

5. Kontrola realizacji programu

Co dwa lata organ wykonawczy gminy (Burmistrz) musi dokonać oceny realizacji programu i przedstawić raport z wykonania programu Radzie Gminy. Powyższe działania wynikają z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Ocena realizacji programu powinna opierać się na stwierdzeniu zgodności wykonania założonych zadań

przedstawionych w harmonogramie ze stanem faktycznym z uwzględnieniem określonych wskaźników realizacji programu.

Celem uniknięcia niezrealizowania lub opóźnienia w realizacji założonych zadań koordynator gminny do spraw realizacji programu gminnego powinien dokonywać analizy stanu wykonania zadań w odstępach półrocznych. Takie działanie ma spowodować, że w przypadku opóźnień w realizacji zadań i celów możliwe będzie po przedstawieniu burmistrzowi podjęcie stosownych czynności.

6. Wskaźniki realizacji programu

Wskaźniki realizacji programu przedstawiono w tabeli Nr 6 poniżej.

7. Prezentacja zagadnień na mapie

Na mapach przedstawiono zasadnicze zagrożenia dla środowiska gminy oraz potencjalne miejsca realizacji inwestycji ekologicznych na terenie gminy w latach 2004-2007.

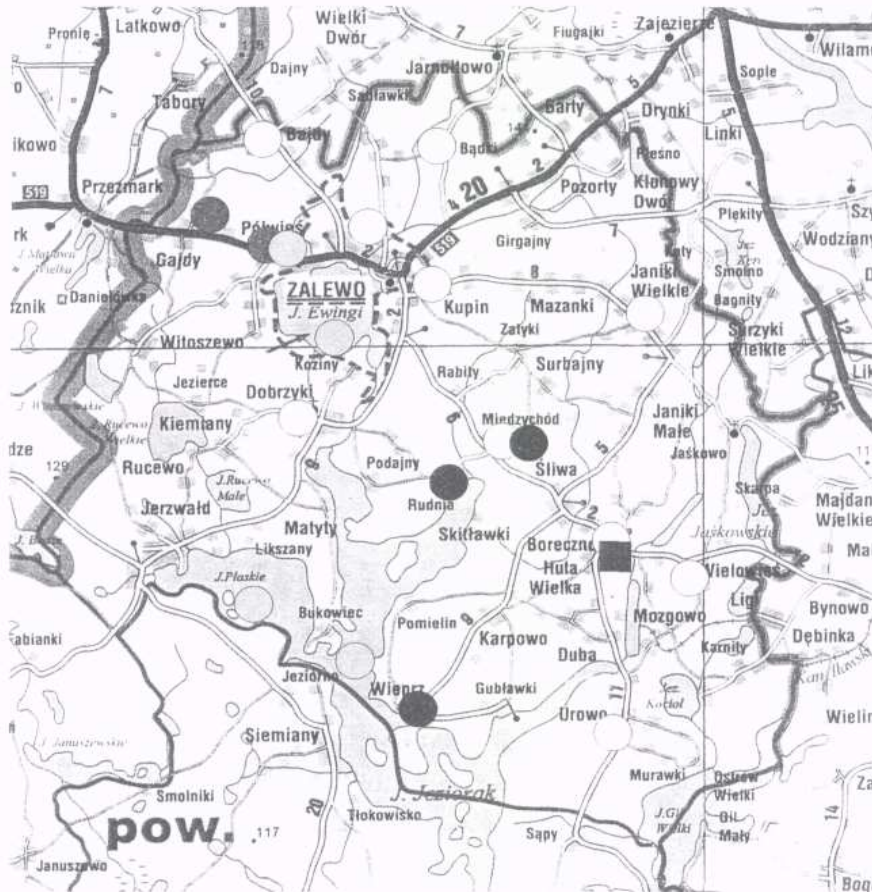
Wobec posiadania przez Gminę Zalewo opracowanego "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania..." z dokładnym załącznikiem mapowym obejmującym szczegółowo i obrazowo pozostałe kwestie związane z ochroną środowiska jak chociażby rozmieszczenie obszarów chronionych i innych ważnych elementów nie jest zasadne tworzenie kolejnej wersji takiej mapy. Wobec powyższego skupiono się na zasadniczych sprawach związanych z programem, co zostało w miarę możliwości przedstawione.

Tabela 6. Wskaźniki realizacji programu

I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH				
1. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ GMINY				
1.1. Krajobraz i przyroda.				
1.2. Szata roślinna				
1.3. Świat zwierząt				
Cele	Wskaźniki	Jednostka miary	Stan wyjściowy	Źródła informacji o wskaźnikach
- zachowanie obecnych walorów krajobrazowych gminy - zachowanie unikatowych roślin występujących na terenie gminy - zachowanie aktualnych form ochrony terenów występowania zwierząt	Liczba terenów i walorów poddanych prawnej ochronie	Szt.	4 (w tym pomniki przyrody w komplecie)	Urząd Miejski
1.4. Lasy				
- zwiększenie lesistości - ochrona lasów	Ilość hektarów terenów zalesionych	ha	0 (1.1.2004 r.)	Lasy Państwowe, Starostwo, Gmina
1.5. Powietrze atmosferyczne – brak celów i potrzeby działań.				
- posiadanie	Ilość hektarów terenów zalesionych	ha	0 (1.1.2004 r.)	Lasy Państwowe, Starostwo, Gmina
1.6. Gleby				
- podniesienie rolniczej przydatności gleb	udział gleb dla których istnieje potrzeba wapnowania w stopniu koniecznym i potrzebnym – 50 %	%	53	Stacja Chemiczno-Rolnicza
1.7. Kopaliny				
- dobry stan terenów pokopalnianych	ilość funkcjonujących kopalni surowców	szt.	2	Urząd Miejski
- pełna inwentaryzacja terenów kopalnianych - pełne dane o powierzchni terenów zdegradowanych	powierzchnia terenu wymagająca rekultywacji	ha	0 (01.01.2004 r.)	Urząd Miejski

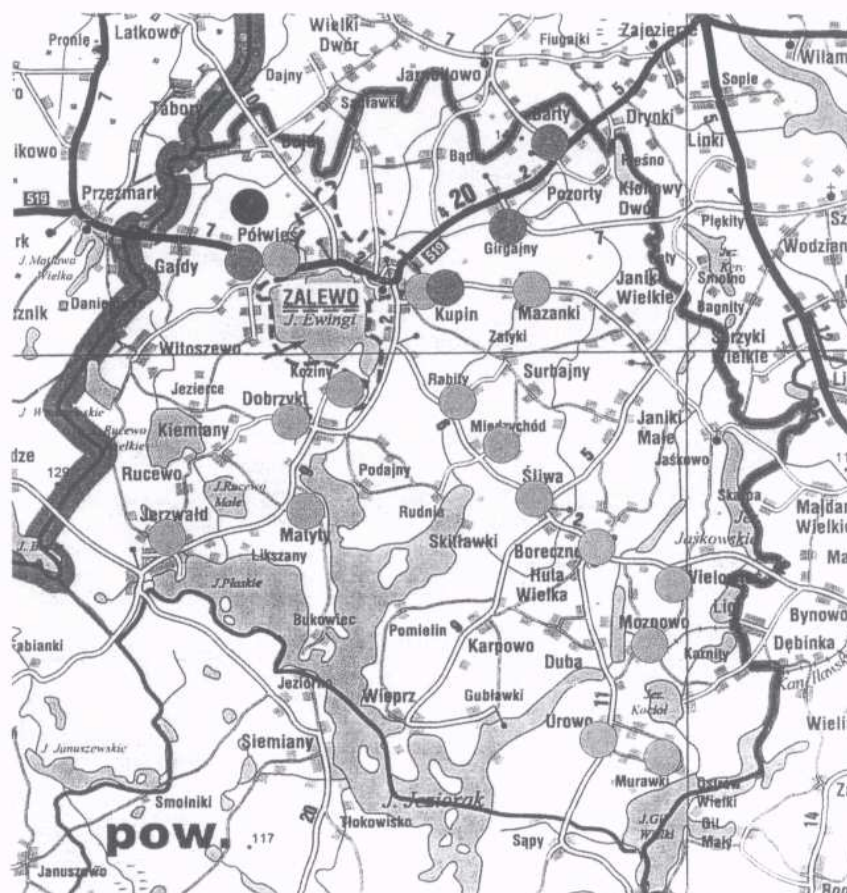
1.8. Wody powierzchniowe				
- dobra jakość wód powierzchniowych	liczba miejscowości podłączonych do sieci kanalizacyjnej	szt.	1	Urząd Miejski
- skuteczna współpraca z innymi gminami w zakresie ograniczania zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych	liczba spotkań w sprawie wymiany informacji	szt.	0 (01.01.2004 r.)	Urząd Miejski
1.9. Wody podziemne				
- wysoka jakość wód podziemnych	liczba mieszkań podłączonych do sieci kanalizacyjnej obsługiwanej przez oczyszczalnię	szt.	515	Urząd Miejski
	ustanowienie obszaru ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP 206 Kętrzyn.	szt. 1	0	RZGW Gdańsk
1.10. Odnawialne źródła energii				
- wysoki stopień wykorzystania, energii ze źródeł odnawialnych.	Ilość paliw ze źródeł odnawialnych wykorzystywanych na terenie gminy	Mg	0	Podmioty wykorzystujące paliwo
1.11. Inne aspekty – brak celów i zadań				
1.12. Racjonalizacja zużycia wody, materiałów i energii				
- zmniejszenie wodochłonności, ograniczenie materiałochłonności i ograniczenie zużycia energii.	Wodochłonność produkcji Materiałochłonność produkcji Energochłonność produkcji	W przeliczeniu na PKB, jednostkę produkcji lub wartość sprzedaną w przemyśle	od 2004 r.	Urząd Statystyczny
II. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA I JEJ WPŁYW NA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA				
2.1. Powietrze atmosferyczne				
- niska emisja zanieczyszczeń do powietrza.	Liczba podłączeń mieszkań do miejskiej sieci ciepłowniczej lub zmiany nośnika energii (w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii)	Szt.	24 – (01.01.2004 r.)	Administratorzy kotłowni, Urząd Miejski
2.2. Hałas				
- zachowanie hałasu przemysłowego co najmniej na obecnym poziomie	Liczba podmiotów powodujących przekroczenia emisji hałasu - 0	Szt.	0	WIOŚ
2.3. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące – brak celów i zadań				
2.4. Gospodarka odpadami – osobne opracowanie w formie planu gospodarki odpadami				
2.5. Gospodarka wodno-ściekowa				
-wysoki stopień zwodociągowania terenu gminy z ujęć monitorowanych	Podłączenie do nowej sieci wodociągowych 12 miejscowości	szt.	-	Urząd Miejski
- wysoki stopień skanalizowania miejscowości	Podłączenie do sieci kanalizacyjnej 4 miejscowości	szt.	-	Urząd Miejski
- dobrze funkcjonująca oczyszczalnia	Modernizacja ścieków – 1 szt.	szt.	-	
2.6. Poważne awarie – brak celów i zadań				
2.7. Inne aspekty środowiska – brak celów i zadań				
III. EDUKACJA EKOLOGICZNA				
- rozwinięty system edukacji ekologicznej i wiedzy o środowisku gminy	Liczba informacji przekazanych do publicznej wiadomości na stronie internetowej gminy i na tablicy ogłoszeń informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	szt.	-	Urząd Miejski

Miejsca występowania zagrożeń dla środowiska oraz punkty charakterystyczne opisane w Programie

- - miejsca składowania odpadów
- - miejsca występowania ferm wielkotowarowych
- - punkt regionalnego monitoringu wód podziemnych
- - oczyszczalnia ścieków
- - jeziora badane w 2000 r. (III klasy czystości i NON)
- - miejsce występowania ujęć wody eksploatowanych przez PUK

Miejsca przewidywanych inwestycji w latach 2004-2007

- - budowa sieci wodociągowej w latach 2004 - 2007
- - budowa sieci kanalizacyjnej w roku 2004 - 2007
- - rozbudowa oczyszczalni ścieków w Półwsi w latach 2004-2006

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XXV/286/04
Rady Miejskiej w Zalewie
z dnia 1 grudnia 2004 r.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
MIASTA I GMINY ZALEWO
NA LATA 2004-2007 Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY NA LATA 2008-2011

Olsztyn, maj-październik 2004 r.

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp
 1. Przedmiot, cel i zakres opracowania
 2. Podstawa opracowania i materiały wyjściowe
 3. Obowiązujące przepisy
 4. Dane ogólne o jednostce objętej planem
- II. Analiza stanu gospodarki odpadami w gminie
 1. Aktualny stan gospodarki odpadami komunalnymi w gminie
 - 1.1. Informacje ogólne
 2. Źródła powstawania, rodzaje i ilości odpadów komunalnych
 - 2.1. Źródła powstawania odpadów komunalnych
 - 2.2. Rodzaje odpadów komunalnych
 - 2.3. Ilości powstających odpadów komunalnych
 3. Istniejący system zbierania odpadów komunalnych
 - 3.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych
 - 3.2. Zbiórka i transport odpadów komunalnych zmieszanych
 - 3.3. Zbiórka i transport odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny
 - 3.4. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych
 - 3.4.1. Odzysk odpadów komunalnych
 - 3.4.2. Unieszkodliwianie odpadów komunalnych
 - 3.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami komunalnymi w gminie
 - 3.5.1. Odpady z turystyki
 - 3.5.2. Odpady opakowaniowe
 - 3.5.3. Odpady wielkogabarytowe
 - 3.5.4. Odpady budowlane
 - 3.5.5. Inne specyficzne odpady
 - 3.5.6. Odpady niebezpieczne wytworzone w grupie odpadów komunalnych
 - 3.5.7. Komunalne odpady obojętne
 - 3.5.8. Odpady biodegradowalne (organiczne)
 - 3.5.9. Zużyte opony
 - 3.5.10. Odpady nieopakowaniowe
 - 3.6. Odpady z oczyszczalni ścieków komunalnych
 - 3.7. Ilości odpadów jakie według planów wyższego rzędu należy zebrać w sposób selektywny na terenie gminy
 4. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego - analiza stanu aktualnego
 - 4.1. Źródła powstawania odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.1.1. Źródła powstawania odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.1.2. Rodzaje powstających odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.1.3. Ilości powstających odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.2. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego na terenie gminy (istniejące systemy zbierania odpadów)
 - 4.2.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.2.2. Zbiórka i transport odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.2.3. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów z sektora gospodarczego
 - 4.2.4. Postępowanie z wytworzonymi odpadami z sektora gospodarczego w gminie
 - 4.2.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami niebezpiecznymi z sektora gospodarczego w gminie
 5. Przywóz odpadów na teren gminy i wywóz odpadów z terenu gminy
 6. Lokalizacja składowisk odpadów i ich aktualny stan
 7. Działania gminy w zakresie poprawy sytuacji w gospodarce odpadami

III. Prognoza zmian

1. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych
2. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami
 - 2.1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów
 - 2.2. Działania zmierzające do ograniczania ilości powstających odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko
 - 2.3. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbiórki, transportu oraz odzysku i unieszkodliwiania, w szczególności odpadów komunalnych
 - 2.4. Działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów

IV. Założone cele i przyjęty system gospodarki odpadami

1. Założone cele
2. Projektowany system gospodarki odpadami, w szczególności komunalnymi i opakowaniowymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwiania ze wskazaniem miejsca unieszkodliwiania odpadów
 - 2.1. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych niesegregowanych
 - 2.2. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (w szczególności opakowaniowych)
 - 2.3. Koncepcja wprowadzania systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy
 - 2.3.1. Ogólne założenia wprowadzania systemu selektywnej zbiórki odpadów
 - 2.3.2. Elementy składowe systemu selektywnej zbiórki odpadów
 - 2.3.3. System zbiórki (w szczególności selektywnej) odpadów – wskazania
 - 2.3.4. Sposób transportu odpadów komunalnych niesegregowanych do miejsc unieszkodliwiania
 - 2.3.5. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

V. Zadania strategiczne obejmujące okres co najmniej 8 lat

VI. Harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat

1. Rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne z ich realizacją
 - 1.1. Nakłady finansowe na realizację planu
2. Źródła finansowania rozwoju gospodarki odpadami w gminie

VII. Wnioski z analizy oddziaływania projektu planu na środowisko

VIII. System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalających na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami z uwzględnieniem ich jakości i ilości

IX. Prowadzenie działań edukacyjnych

X. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

XI. Podsumowanie

XII. Dodatek - proponowane etapy wdrażania systemu selektywnej zbiórki odpadów

XIII. Załącznik graficzny - mapa lokalizacji instalacji do unieszkodliwiania i odzysku odpadów

I. WSTĘP

1. Przedmiot, cel i zakres opracowania.

Dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji zasad, zgodnego z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 ze zmianami) gospodarowania odpadami na każdym etapie podejmowania działań powodujących lub mogących powodować powstawanie odpadów, a także stworzenia w kraju zintegrowanej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska opracowywane są plany gospodarki odpadami. Najniższym szczeblem podziału terytorialnego, na którym takie plany są opracowywane jest gmina. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie gminny plan gospodarki odpadami.

Plan gospodarki odpadami na każdym szczeblu jest częścią programu ochrony środowiska danej jednostki terytorialnej chociaż jest osobnym opracowaniem.

Plany określają: aktualny stan gospodarki odpadami, prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów oraz system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

Obowiązek opracowania gminnego planu gospodarki odpadami wynika z art. 14 i 15 ww. ustawy o odpadach. Projekt gminnego planu gospodarki odpadami opracowuje burmistrz lub wójt. Projekty planów podlegają zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu.

Plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Burmistrz co 2 lata składa radzie gminy sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami.

Niniejszy plan gospodarki odpadami obejmuje teren Miasta i Gminy Zalewo.

2. Podstawa opracowania i materiały wyjściowe.

Materiały wyjściowe do niniejszego opracowania stanowiły w szczególności:

- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami, zwany w dalszej części "plan wojewódzki",
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami, zwany w dalszej części "plan powiatowy",
- Informacje uzyskane z Urzędu Miejskiego w Zalewie,
- Raporty o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego, WIOŚ w Olsztynie,
- Informacje uzyskane z innych źródeł,
- Literatura fachowa oraz oględziny i wizje w terenie.

Niniejszy plan gospodarki odpadami został sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 9.04.2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620) określającym szczegółowy zakres, sposób i formę sporządzenia planu gminnego.

3. Obowiązujące przepisy.

Przy sporządzaniu planu skorzystano w szczególności z następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz. 639 z późn. zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 112, poz. 1206),
- Rozporządzenia do ww. ustaw i inne ustawy z zakresu dotyczącego odpadów.

4. Dane ogólne o jednostce objętej planem.

Gmina Zalewo położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w północnej części powiatu iławskiego. Gmina graniczy z gminami Iława i Susz z powiatu iławskiego, a ponadto z gminami: Małdyty i Miłomłyn (powiat ostródzki) oraz gminą Stary Dzierżgoń (z województwa pomorskiego). Powierzchnia gminy liczy – 254,0 km² i obszar ten zamieszkuje 7569 mieszkańców, z tego ludność miejska liczy 2403 mieszkańców, zaś wiejska 5166 mieszkańców, liczba gospodarstw domowych - 2196 (dane z Urzędu Miasta i Gminy Zalewo).

Ośrodkiem gminnym jest miasto Zalewo – ośrodek obsługi regionalnej. W granicach gminy poza miastem znajduje się 29 miejscowości. Największymi z tych miejscowości są Półwieś – 392, Dobrzyki 376 i Jerzwałd -

361 mieszkańców. Działalność na terenie gminy prowadzi 269 podmiotów gospodarczych, z tego 142 w Zalewie.

Zewnętrzne drogowe powiązania komunikacyjne miasta i gminy zapewniają przebiegające przez teren gminy i krzyżujące się na terenie miasta drogi: wojewódzka nr 519 Morąg-Zalewo-Stary Dzierżgoń oraz sieć dróg powiatowych (m. in. Zalewo-Iława). Odległość miasta Zalewo od drogi krajowej nr 7 wynosi ok. 11 km. Do Iławy (siedziby władz powiatowych) z Zalewa jest ok. 35 km, zaś do Olsztyna jest ok. 75 km. Przez północny skrawek gminy przebiega linia kolejowa Dzierżgoń-Połowite-Małdyty (aktualnie nie użytkowana). Odległość Zalewa od stolicy kraju – Warszawy wynosi ok. 270 km.

Wiodącą funkcją gospodarki gminy jest rolnictwo rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych. Wynika to z dotychczasowego charakteru zagospodarowania terenu opartego na sprzyjających rozwoju tej funkcji uwarunkowaniach. (dane z Urzędu Miejskiego w Zalewie).

Warunki hydrogeologiczne gminy są takie, że znaczna część terenu składa z utworów gliniasto-piaszczystych. Wierzchnią warstwę gruntu stanowi humus o miąższości 0,2-0,9 m zalegający na warstwie piasków drobnych i średnich z wkładkami żwirów i pospółki. Pod tą warstwą występują gliny o różnej miąższości. Warunki hydrogeologiczno-glebowe nie mają większego znaczenia z tego powodu, że składowisko odpadów dla miasta i gminy Zalewo na kilka najbliższych lat posiada już lokalizację.

II. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE

1. Aktualny stan gospodarki odpadami komunalnymi w gminie

1.1. Informacje ogólne

Sprawa postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy została ujęta w uchwale Nr XI/148/03 Rady Miejskiej w Zalewie z dnia 30 października 2003 roku w sprawie ustalania szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Zalewo.

Uchwała ustala zasady utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości znajdujących się w gminie Zalewo. Ustalono tam wymagania w zakresie utrzymania porządku i czystości na nieruchomościach oraz terenach użytku publicznego, zasady i częstotliwość usuwania odpadów komunalnych z nieruchomości, urządzenia przeznaczone do gromadzenia odpadów oraz kwestie dokumentowania i egzekwowania potwierdzenia usług w zakresie gospodarowania odpadami. W myśl uchwały mieszkańcy mogą w zakresie wywozu odpadów komunalnych na składowisko korzystać z usług uprawnionych podmiotów czyli nie mogą wywozić odpadów własnym transportem.

W uchwale przedstawiono ogólne zadania Burmistrza do stwarzania warunków formalnoprawnych dla selektywnej zbiórki odpadów i wspierania selektywnej zbiórki odpadów przez pomioty.

Obecnie na terenie gminy czynne jest jedno składowisko do przyjmowania odpadów komunalnych, które znajduje się w m. Gajdy (stan na dzień 20 maja 2004 r.). Obiekt gminny eksploatowany jest od ok. 1990 roku (brak dokładnych danych). Stan nagromadzenia odpadów (szacunkowy z racji braku wagi na terenie obiektu) na składowisku wynosi – 5013,9 Mg (31.12.2003 r.). W 2003 r. na ww. składowisko trafiło 815,9 Mg odpadów (w 2002 r. – 884 Mg). Według danych zawartych w planie wojewódzkim składowisko obsługuje

ok. 2916 stałych mieszkańców gminy, stan nagromadzenia odpadów 140,6 tys. m³, pojemność do wykorzystania to 17,6 tys. m³, przewidywany okres eksploatacji całości obiektu – 2005 r. Jednakże Starostwo Powiatowe w Iławie wydało decyzję nakazującą zamknięcie składowiska do 31 maja 2004 r., które w myśl obowiązujących przepisów nie spełnia wymogów stawianych tego typu obiektom. Wobec powyższego gmina zamierza uruchomić składowisko odpadów na bazie przejętej kwatery składowej urządzonej dla potrzeb składowania odpadów z zakładu garbarskiego, zlokalizowanej w m. Półwieś.

Gmina nie uczestniczy w celowym związku gmin do spraw rozwiązywania problemu gospodarki odpadami.

Na terenie powiatu iławskiego został uwzględniony w planie wojewódzkim rejon gospodarki odpadami komunalnymi, jako ten który posiada składowisko wymagające modernizacji lub wymaga budowy nowego obiektu.

2. Źródła powstawania, rodzaje i ilości odpadów komunalnych.

2.1. Źródła powstawania odpadów komunalnych.

Źródła powstawania odpadów komunalnych na terenie gminy Zalewo są podobne do źródeł powstawania w innych gminach. Źródłami powstawania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty użyteczności publicznej, urzędy, szkoły, placówki kulturalne,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą wytwórczą i usługową,
- turystyka,
- czyszczenie ulic i placów,
- porządkowanie cmentarzy,
- kosze uliczne.

Trudno jest przedstawić ilość odpadów komunalnych z poszczególnych źródeł odbieranych w ciągu roku przede wszystkim z racji braku prowadzenia dodatkowej ewidencji. Na pewno zasadniczym źródłem są gospodarstwa domowe, dalej obiekty użyteczności publicznej i podmioty gospodarcze.

2.2. Rodzaje odpadów komunalnych

Rodzaje odpadów komunalnych zostały przedstawione w grupie 20 katalogu odpadów zawartym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206). Odpady komunalne zostały przedstawione w 3 podgrupach; łącznie 41 rodzajów odpadów. Najpowszechniej spotykanym odpadem komunalnym jest odpad o kodzie 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Ogólnie można powiedzieć, że wśród odpadów komunalnych występują:

- odpady inne niż niebezpieczne (jako przeważająca ilość),
- komunalne odpady niebezpieczne (małe ilości ale niebezpieczne dla środowiska),
- komunalne odpady obojętne (małe zagrożenie dla środowiska).

W praktyce odpady komunalne, o których myślimy i które trafiają na składowiska są najczęściej mieszaniną różnego rodzaju odpadów zaliczanych do komunalnych

innych niż niebezpieczne, nierzadko z domieszką odpadów obojętnych i co gorzej z komunalnymi odpadami niebezpiecznymi. Rozpatrywanie gospodarki odpadami komunalnymi w planie gminnym musi być w miarę możliwości powiązane z planami wyższych rządów (wojewódzkim, powiatowym) przez co w niniejszym opracowaniu uwzględniono kategorie odpadów komunalnych wymienione w ww. planach. Stąd przedstawiono sposób postępowania (z 3 wyjątkami – tekstylia, drobna frakcja popiołowa i odpady mineralne) z niżej wymienionymi kategoriami odpadów komunalnych:

- odpady organiczne (domowe organiczne pochodzenia roślinnego, m. in. z pielęgnacji ogródków i terenów przydomowych i pochodzenia zwierzęcego) oraz inne ulegające biodegradacji,
- odpady zielone (odpady z ogrodów i parków, targowisk, w pielęgnacji zieleni publicznych, z pielęgnacji cmentarzy) – te odpady wymieniono za planami wyższych rządów chociaż w ustawie o odpadach nie ma definicji “odpady zielone”, które są nota bene odpadem organicznym, więc te odpady powinny być rozpatrywane łącznie,
- odpady z papieru i tektury (nieopakowaniowe i opakowaniowe, w tym opakowania wielomateriałowe na bazie papieru),
- tworzywa sztuczne (opakowaniowe i nieopakowaniowe),
- szkło (opakowaniowe i nieopakowaniowe),
- złomy metali (opakowaniowe i nieopakowaniowe),
- tekstylia,
- odpady mineralne (odpady z czyszczenia ulic i placów: ziemia, piasek, kamienie),
- drobna frakcja popiołowa (drobne odpady ze spalania paliw stałych w piecach),
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane (odpady z budowy, remontów i rozbiórki obiektów budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych),
- inne specyficzne,
- odpady niebezpieczne wytwarzane wśród odpadów komunalnych.

Należy zwrócić uwagę, że niektóre odpady (np. drobna frakcja popiołowa) nie są reprezentowane w katalogu odpadów komunalnych (grupa 20) i stąd będzie kłopot z określaniem faktycznych ilości wytwarzania tych odpadów. Podobnie odpady tekstyliów nie są w osobny sposób zbierane (jako odpady). Postępowanie z tymi dwoma odpadami nie zostało przedstawione w dalszej części planu. Ewidencja odpadów jest prowadzona według klasyfikacji zawartej, w cytowanym na wstępie tego punktu planu, katalogu odpadów.

Ponadto w odpadach komunalnych można mieć do czynienia z innymi odpadami tzw. problematycznymi. Dotyczy to m.in. przeterminowanych leków, zużytych opon od osób fizycznych czy też padłych zwierząt np. domowych, które nominalnie nie są odpadami niebezpiecznymi. Z takimi wyżej wymienionymi odpadami mamy lub możemy mieć do czynienia na terenie miasta i gminy Zalewo.

2.3 Ilości powstających odpadów komunalnych

Ustalenie faktycznej ilości odpadów komunalnych powstających na terenie gminy stwarza pewne trudności. Odpady nie są ważone u źródeł ich wytworzenia ani w miejscu ich deponowania czyli na składowisku w m. Gajdy (do końca maja 2004 r.). Określanie ilości wytwarzanych odpadów najczęściej opiera się na szacunkach, które zawsze są obciążone pewnym błędem.

Tabela 1. Bilans ilości odpadów w gminie Zalewo i w powiecie iławskim (na podstawie danych z planu powiatowego)

Wyszczególnienie	Miasto i Gmina Zalewo		Powiat iławski
	Miasto	Gmina	
Liczba ludności	2 403	5 166	93207
Ilość odpadów [m ³ /rok]	3845	3100	-
Ilość odpadów ogółem [m ³ /rok]	6945		-
Ilość odpadów ogółem [Mg/rok]	1389		33570

Przy wyliczaniu ilości odpadów ujętych w powyższej tabeli posługiwano się następującymi wskaźnikami (z planu powiatowego):

- wskaźnik jednostkowego wytwarzania odpadów dla miast (Zalewo) w wysokości 1,6 m³/Mk w roku,
- wskaźnik jednostkowego wytwarzania odpadów na terenach wiejskich w wysokości 0,6 m³/Mk w ciągu roku,

Z racji niezbyt rozwiniętej bazy turystycznej (jak na warunki województwa warmińsko-mazurskiego) w powyższym wyliczeniu nie uwzględniono odpadów z turystyki, które ogólnie stanowiąć mogą do ok. 0,5 % odpadów powstających od stałych mieszkańców gminy.

Tabela 2. Ilość odpadów komunalnych (z rozdziałem na strumienie) wytwarzanych na terenie gminy Zalewo (według proporcji z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami dla roku 2003 w Mg/rok)

	Strumienie odpadów komunalnych	Ilość	%
1.	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	252,8	18,2
2.	Odpady "zielone"	30,6	2,2
3.	Papier i tektura nieopakowaniowa	86,1	6,2
4.	Opakowania z papieru i tektury	125,0	9,0
5.	Opakowania wielomateriałowe	13,9	1,0
6.	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	150,0	10,8
7.	Opakowania z tworzyw sztucznych	48,6	3,5
8.	Tekstylna i odzież	36,1	2,6
9.	Szkło nieopakowaniowe	7,0	0,5
10.	Opakowania ze szkła	98,6	7,1
11.	Metale, złom metalowy	37,5	2,7
12.	Opakowania z blachy stalowej	13,9	1,0
13.	Opakowania z aluminium	4,2	0,3
14.	Odpady mineralne	57,0	4,1
15.	Drobna frakcja popiołowa	180,6	13,0
16.	Odpady wielkogabarytowe	73,6	5,3
17.	Odpady budowlane	162,5	11,7
18.	Odpady niebezpieczne	11,1	0,8
	Razem	1389,0	100,0

Z porównania teoretycznej ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy Zalewo (1389 Mg/rok) z ilością odpadów przyjętych w 2003 r. na składowisko gminne w m. Gajdy (816 Mg/rok) oraz oszacowanej ilości odpadów wywiezionych poza teren gminy (ok. 10 Mg wywiezionych na składowisko w m. Rudno gm. Ostróda przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych z Ostródy) wynika, że do zebrania jest około 573 Mg komunalnych lub powyższe szacunki dotyczące ilości odpadów wytwarzanych są zawyżone. Gdyby ww. ilość odpadów nie trafiła na składowisko pojawiłaby się na nielegalnych wysypiskach ("dzikich"). Na terenie gminy nie występuje znaczny problem w tym zakresie. Konkluzja jest jedna: należy się liczyć z ewentualnością konieczności

zapewnienia odbioru takiej właśnie ilości odpadów poza obecnie funkcjonującym sposobem zbiórki i wywozu odpadów. Być może część odpadów użytkowych np. złom wytwarzany przez mieszkańców gminy trafia do punktów skupu złomu i nie jest wykazywany w ogólnym bilansie. System odbioru odpadów jaki powinien powstać w przyszłości musi być w stanie przyjąć ewentualną ilość dodatkowych odpadów.

Skład morfologiczny odpadów komunalnych (tendencje)

Skład morfologiczny wytwarzanych odpadów komunalnych zmienia się w miarę wzrostu gospodarczego kraju, a także poziomu życia mieszkańców.

Zwiększa się udział makulatury, tekstyliów, złomu metali, tworzyw sztucznych i opakowań szklanych. Zmiany te znajdują potwierdzenie w wynikach badań składu odpadów wywożonych na składowiska w kraju i za granicą. Skład odpadów jest złożony, zmienny w czasie, uzależniony od wielu czynników takich jak pora roku, sposób ogrzewania budynków, rodzaj zabudowy mieszkaniowej ilości obiektów użyteczności publicznej, biur i wielu innych. Z powyższych względów dokładnego określenia składu morfologicznego odpadów można dokonać na podstawie skomplikowanych badań w cyklu rocznym. W danym przypadku ograniczono się do przedstawienia przykładowego składu morfologicznego na podstawie danych zawartych w literaturze.

W oparciu o wyniki dotychczas przeprowadzanych badań oraz przewidywane zmiany w składzie odpadów (wzrost ilości opakowań papierowych i z tworzyw sztucznych, zmniejszenie udziału odpadów spożywczych i paleniskowych) przewiduje się, że do 2010 r. wskaźnik objętościowy wytwarzanych odpadów będzie nieznacznie rósł przy mającym tendencję do stabilizacji wskaźniku wagowym 1 m³ odpadów komunalnych. Powyższe tendencje przy przewidywanym zerowym lub wręcz ujemnym przyroście liczby mieszkańców gminy pozwalają na wykazanie, że wagowo ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy będzie na poziomie zbliżonym do przedstawionego za 2003 r. Wzrost może nastąpić np. w przypadku znacznego rozwoju turystyki i osadnictwa letniskowego w omawianym okresie (do 2011 r.).

3. Istniejący system zbierania odpadów komunalnych.

3.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych.

Gromadzenie odpadów komunalnych na terenie gminy Zalewo odbywa się z zastosowaniem pojemników małych o poj. 110 l (ok. 1070 szt.) i o poj. 1100 l (11 szt.). Podmioty gospodarcze posiadają pojemniki w zależności od ilości wytwarzanych odpadów komunalnych. Na terenach turystycznych również wielkość pojemnika zależy od ilości turystów odwiedzających dany teren i od ilości powstających odpadów.

3.2. Zbiórka i transport odpadów komunalnych zmieszanych.

Zorganizowany, w różnym stopniu odbiór odpadów realizowany jest praktycznie na terenie całej gminy. Każdy z mieszkańców jeżeli tylko ma takie życzenie może korzystać z usług firmy wywozowej. Szacuje się, że w takim systemie uczestniczy ok. 63 % mieszkańców. Nadal istnieje możliwość samodzielnego wywozu odpadów własnym transportem przez wytwórcę, na gminne składowisko. Tak z odpadami postępuje nieokreślona część mieszkańców gminy, którzy wywożą odpady komunalne na składowisko własnym transportem.

Tabela 3. Wykaz ilości mieszkańców podlegających zorganizowanej zbiórce odpadów.(2003 rok)

Lp	Nazwa miejscowości	Liczba ludności		Liczba ludności korzystającej z:			
		Ogółem	w budownictwie wielorodzinnym > 4 rodzin	Usług wywozu odpadów przez firmę	Samodzielnie wywożących odpady	Inne przypadki – wspólny kontener na wsi	Liczba pojemników/kontenerów/ rodzaje
1.	Bajdy	214	-	-	-	-	-
2.	Barty	215	-	81	-	-	SM- 110 17 szt
3.	Bądkki	207	-	-	-	-	-
4.	Bednarzówka	3	-	-	-	-	-
5.	Boreczno	248	59	212	-	-	SM-110 50 szt.
6.	Dajny	158	120	141	-	-	SM-110 27 szt.
7.	Dobrzyki	376	-	78	-	-	SM-110 19 szt.
8.	Duba	77	-	43	-	-	SM-110 16 szt.
9.	Gajdy	141	-	33	-	-	SM-110 10 szt.
10.	Girgajny	208	165	200	-	-	SM-110 46 szt.
11.	Gubławki	135	24	130	-	-	SM-110 22 szt.
12.	Huta Wielka	66	-	18	-	-	SM-110 4 szt.
13.	Janiki Małe	51	-	41	-	-	SM-110 13 szt.
14.	Janiki Wielkie	155	-	46	-	-	SM-110 12 szt.
15.	Jaškowo	205	140	100	-	-	PUK Ostróda SM-110 33 szt.
16.	Jerzwałd	361	-	335	-	-	SM-110 64 szt.
17.	Jezierce	8	-	-	-	-	-

18.	Karpowo	48	-	4	-	-	SM-110 2 szt.
19.	Kątki	-	-	-	-	-	-
20.	Kiemiany	1	-	-	-	-	-
21.	Koziny	32	-	-	-	-	-
22.	Kupin	231	-	23	-	-	SM-110 5 szt.
23.	Likszany	16	-	-	-	-	-
24.	Matyty	70	-	51	-	-	SM-1100 2 szt. SM-110 17 szt.
25.	Mazanki	137	-	23	-	-	SM-110 6 szt.
26.	Miedzychód	154	87	31	-	-	SM-110 8 szt.
27.	Mozgowo	35	-	29	-	-	SM-110 8 szt.
28.	Murawki	94	-	79	-	-	SM-110 45 szt.
29.	Nowe Cmielowo	-	-	-	-	-	-
30.	Polajny	2	-	-	-	-	-
31.	Pozorty	39	-	-	-	-	-
32.	Półwieś	392	65	371	-	-	SM-110 73 szt.
33.	Rąbity	214	141	201	-	-	SM-110 42 szt.
34.	Rucewo	29	-	-	-	-	-
35.	Rudnia	43	-	-	-	-	-
36.	Sadławki	52	23	46	-	-	SM-110 11 szt.
37.	Skitławki	11	-	-	-	-	-
38.	Surbajny	38	-	-	-	-	-
39.	Śliwa	84	-	57	-	-	SM-110 17 szt.
40.	Tarpno	27	-	-	-	-	-
41.	Urowo	116	-	95	-	-	SM-110 19 szt.
42.	Wielowieś	186	-	87	-	-	SM-110 21 szt.
43.	Wieprz	114	52	108	-	-	SM-110 20 szt.
44.	Witoszewo	114	-	39	-	-	SM-110 10 szt.
45.	Zatyki	59	-	-	-	-	-
46.	Zalewo	2403	1015	1873	-	-	SM-1100 9 szt. SM 110 – 466 szt.
Razem		7569	1891	4571	-	-	SM-1100 11 szt. SM 110 – 1103 szt.

- oznacza brak danych co prawdopodobnie odpowiada brakowi zorganizowanego odbioru odpadów.

Powyższe dane uzyskano w Przedsiębiorstwie Usług Komunalnych w Zalewie.

Jak widać w grupie miejscowości powyżej 100 mieszkańców dobra sytuacja w zakresie zorganizowanego odbioru odpadów występuje w Borecznie, Dajnach, Girgajnach, Gubławkach, Jerzwałdzie, Półwi, Rąbitach i m. Wieprz pomimo, że nie jest to w 100 % odbiór zorganizowany. W Zalewie sytuacja jest dobra chociaż wymaga jeszcze poprawy. W grupie miejscowości poniżej 100 mieszkańców zadowalająca sytuacja jest w Janikach Małych, Mozgowie, Murawkach i Sadławkach.

Odpady w sposób zorganizowany odbierane są z różną częstotliwością od 1 x tydzień do 1-2 x miesiąc (w większości przypadków odpady odbierane są na

zgłoszenie). System zbierania odpadów oparty jest w szczególności na pojemnikach zgodnie z opisem w punkcie 3.1.

Ponadto odpady komunalne zbierane są w koszach ulicznych ustawionych przy części ulic i innych miejscach użyteczności publicznej w Zalewie. Odpady komunalne powstają również w związku z porządkowaniem cmentarzy. Wywozem odpadów z cmentarza komunalnego w Zalewie i koszy ulicznych zajmuje się podmiot gminy - Zakład Gospodarki Komunalnej w Zalewie.

Odpady zmieszane od wytwórców odpadów komunalnych odbierane są przez firmy:

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Zalewie, 14-230 Zalewo, ul. 29 Stycznia 16. Firma posiada sprzęt do wywozu odpadów zebranych w pojemniki o poj. 110 l i 1100 l, obsługiwany teren - miejscowości według uczestniczenia mieszkańców w zorganizowanej zbiórce odpadów, odpady wożone są na składowisko w m. Gajdy,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ostródzie, odbiera odpady z m. Jaśkowo, odpady wywożone są na składowisko gminy Ostróda,
- Związek Gmin Jeziorak z ławy realizuje w sezonie letnim wywóz odpadów z terenów przyjeziernych jezior Ewingi, Jeziorak i Płaskie poprzez wynajęcie w tym celu firmy wywozowej, która wywozi odpady na składowisko poza terenem gminy. Brak jest danych na temat ile tych odpadów jest wywożonych.

Mankamentem systemu zbiórki odpadów komunalnych w gminie Zalewo jest brak uczestniczenia w zorganizowanej zbiórce wszystkich gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych.

3.3. Zbiórka i transport odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny.

Na terenie gminy wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, którą realizuje firma zewnętrzna "Maja" z Nowego Miasta Lubawskiego. Odpady zbierane są w ustawionych zestawach pojemników (26 pojemników na tworzywa sztuczne PET, 21 pojemników na szkło). W 2003 r. zebrano 3 Mg szkła i 430 m³ tworzyw sztucznych (luzem czyli ok. 9 Mg). Transport i odbiór odpadów zapewnia odbiorca czyli ww. firma.

3.4. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych.

3.4.1. Odzysk odpadów komunalnych

W trakcie prowadzonych analiz ustalono, że na terenie gminy Zalewo nie ma podmiotów prowadzących odzysk odpadów komunalnych.

3.4.2. Unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania

Na terenie gminy jedynym odpadem komunalnym wykazywanym jako poddawany procesowi unieszkodliwiania są zmieszane odpady komunalne. A jeśli wśród odpadów komunalnych trafiają się inne odpady komunalne to wynika tylko z niedoskonałości całego systemu zbierania i ewidencjonowania odpadów przez ich wytwórców.

Odpady komunalne na terenie gminy poddawane były unieszkodliwianiu poprzez składowanie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Gajdy (do końca maja 2004 r.). Od tego terminu odpady komunalne składowane są na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Półwi. Składowisko w Gajdach wymaga przeprowadzenia procesu rekultywacji.

Unieszkodliwianiu na terenie gminy podlegają odpady komunalne w ilości rocznie ok. 816 Mg (2003 r.). Obecnie nie są unieszkodliwiane odpady garbarskie (od 2003 r.). Trwają przygotowania kwatery w Półwi do składowania odpadów azbestowych.

3. 5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami komunalnymi w gminie.

3.5.1 Odpady z turystyki.

Z racji zwrócenia uwagi na to źródło powstawania odpadów w planach wojewódzkim i powiatowym, co zresztą wynika ze specyfiki regionu omówiono tą kwestię. Trzeba jednak stwierdzić, że ustalenie ilości odpadów generowanych przez to źródło jest znacznie trudniejsze niż w przypadku odpadów pochodzących od stałych mieszkańców gminy oraz z podmiotów o określonej liczbie pracowników lub określonej działalności.

Faktyczne określenie ilości odpadów powstających z turystyki na terenie gminy wymagałoby żmudnych całorocznych badań, a i tak efekt mógłby być inny od zamierzonego. Trudno jest czasami oddzielić odpady stałych mieszkańców od odpadów turystów, gdy te odpady na przykład wrzucane są do tego samego pojemnika. Ważniejszą od ilości jest kwestia zapewnienia każdemu turystyce możliwości zgodnego z prawem pozbywania się odpadów z procesów bytowych w trakcie wypoczynku. Oczywiście najtrudniej jest zapewnić takie warunki dla turystów na obiektach pływających i na polach namiotowych. Według danych przedstawionych w planie wojewódzkim ilość odpadów z turystyki może średnio w roku osiągnąć ok. 0,5 % odpadów wytwarzanych przez stałych mieszkańców gminy czyli ok. 10 Mg.

3.5.2. Odpady opakowaniowe.

Jeśli chodzi o odpady opakowaniowe to na terenie gminy jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych. Firma zewnętrzna odbiera odpady opakowaniowe zbierane w pojemniki ustawione na terenie Zalewa.

Ilość odpadów powstających hipotetycznie w gminie w ciągu roku na podstawie zestawienia z tabeli Nr 2 – 304,2 Mg.

3.5.3. Odpady wielkogabarytowe.

Odpady wielkogabarytowe stanowią ważny i kłopotliwy element w strumieniu odpadów komunalnych. Stąd oddzielne rozpatrywanie sposobu postępowania z nimi. Odpady wielkogabarytowe występują w dwóch umownych kategoriach: jako odpady inne niż niebezpieczne (np. meble, w tym tapicerowane) oraz odpady niebezpieczne (np. znaczna część zużytego sprzętu RTV i AGD czy też wraki pojazdów mechanicznych osób fizycznych).

Aktualny sposób postępowania z tymi odpadami na terenie gminy jest typowy dla krajowych realiów. Część odpadów zawierających użytkowe elementy np. złomy metali jest w sposób niezorganizowany demontowana, stwarzając przy tym problem dla środowiska (np. opróżnianie do środowiska freonów z lodówek przyczynia się do niszczenia warstwy ozonowej). Część odpadów w całości bez segregacji i demontażu trafia bezpośrednio na składowisko (np. meble tapicerowane). Te odpady pojawiają się w sąsiedztwie miejsc gromadzenia odpadów zmieszanych (przy pojemnikach). System gospodarowania tymi odpadami musi być poparty centralnie wprowadzonymi mechanizmami zachęcającymi do zwrotu starego urządzenia lub wyposażenia domowego do wyznaczonych zbiornic w zamian za ulgę przy kupnie urządzenia lub wyposażenia nowego. Ilości powstających odpadów wielkogabarytowych nie były dotychczas w praktyce określane.

Ilości hipotetyczne odpadów mogące powstawać w skali roku z tabeli Nr 2 – 73,6 Mg.

3.5.4. Odpady budowlane.

Odpady budowlane ze strumienia odpadów komunalnych też mogą być zarówno odpadami innymi niż niebezpieczne czy też wręcz obojętnymi (gruz budowlany), ale mogą to być odpady niebezpieczne np. odpady płyt azbestowych z prywatnych demontażów pokryć dachowych budowli.

Dotychczas odpady budowlane na terenie gminy zagospodarowane były w sposób tzw. zwyczajowy. Część odpadów wykorzystywana była do utwardzania powierzchni terenu, w tym dróg, część trafiała na składowisko, gdzie stosowana była jako warstwa izolacyjna dla złożonych odpadów. Oczywiście spotykane są przypadki wyrzucania odpadów budowlanych w dowolne miejsca z zagospodarowaniem terenu jak i wyrzucanie odpadów tylko jako forma ich pozbycia się. Powyższy sposób postępowania dotyczy dotychczas odpadów innych niż niebezpieczne, ale płyty azbestowo-cementowe zaczynają pojawiać się wśród odpadów coraz powszechniej.

Ilości hipotetyczne z tabeli 2 - 162,5 Mg.

3.5.5. Inne specyficzne odpady.

Do tych odpadów wskazane jest zaliczyć odpady w postaci padłych sztuk zwierząt. Zdarza się na przykład, że na drogach występują śmiertelnie potrącone zwierzęta czy też zwierzę domowe padło w domu mieszkańca gminy. Na terenie gminy odbiór odpadów od rolników indywidualnych realizuje firma Przewóz i Zbiórka Padliny, Transport i Handel z Biskupca, która na telefon może odebrać odpady padłych sztuk zwierząt powstałe np. przy drodze gminnej lub na terenie gminnym. Mieszkaniec gminy może przekazać zwłoki zwierzęcia domowego ww. firmie.

3.5.6. Odpady niebezpieczne wytworzone w grupie odpadów komunalnych.

W strumieniu odpadów komunalnych zawsze możemy mieć do czynienia z pewną ilością odpadów zaliczonych do grupy odpadów niebezpiecznych. Zgodnie z katalogiem, do komunalnych odpadów niebezpiecznych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27.09.2001 r. w sprawie katalogu odpadów, powstających na terenie gminy można zaliczyć w szczególności:

- zużyte akumulatory i baterie,
- zużyte oleje smarowe,
- lampy zawierające rtęć (światłówki, lampy kompaktowe),
- odpady zawierające azbest,
- środki ochrony roślin i opakowania po nich,
- urządzenia chłodnicze zawierające freony i urządzenia elektroniczne (monitory),
- wycofane z eksploatacji pojazdy,
- inne nie wymienione.

Część odpadów np. zużyte akumulatory są przekazywane w punktach sprzedaży nowych baterii w ramach opłaty produktowej. Ale jest cała gama komunalnych odpadów niebezpiecznych, które nie są selektywnie zbierane i trafiają na składowisko łącznie z wymieszanymi odpadami komunalnymi. Z częścią odpadów nie wiadomo co się dzieje (np. zużyte światłówki czy też zużyte oleje usuwane w garażach z pojazdów), można się tylko domyślać.

Dotychczas gmina nie podejmowała znacznych działań w zakresie uruchomienia systemu właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Jednakże problem związany z powyższymi odpadami nie pojawia się w skali nakazującej podejmowanie zdecydowanych działań w tym kierunku.

Ilości powstających na terenie gminy Zalewo poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych dotychczas nie były przedmiotem analiz ilościowych.

Ilości hipotetyczne (sumaryczne) odpadów niebezpiecznych mogące powstawać w skali roku z tabeli Nr 2 - 11,1 Mg. Jak widać powyższe ilości są dosyć duże, przecież mamy do czynienia z odpadami niebezpiecznymi.

3.5.7. Komunalne odpady obojętne.

Te odpady nie znalazły się w planach wyższych rzędów, ale autor planu uważa, że sposób postępowania z odpadami typu ziemia z wykopów pod budowę, kamienie czy "obojętne" gruz budowlany powinien być określony. Tu należy zwrócić uwagę, że np. ziemia z wykopów (przy realizacji inwestycji) jest traktowana w myśl ustawy o odpadach jako odpad o ile sposób postępowania z tą pozostałością nie został określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub o pozwoleniu na budowę. Na ogół nie zdajemy sobie często sprawy, że są to odpady, ponieważ brakuje stosowania zapisów o których była mowa powyżej. Zazwyczaj tego typu odpady nie stwarzają dużego problemu ekologicznego ani problemu z ich zagospodarowaniem. Nie jest też prowadzona ewidencja ilości wytwarzanych takich odpadów. Z racji powyższego kwestia tych odpadów została przedstawiona bardzo ogólnie. Sposób postępowania z tymi odpadami na terenie gminy jest również tzw. zwyczajowy. Zagospodarowanie tego typu odpadów jest według uznania wytwórcy odpadów, ale egzekwowanie prawa w tym względzie jest na razie ograniczone.

3.5.8. Odpady biodegradowalne (organiczne).

Sprawa ustalania ilości i sposobu postępowania z odpadami biodegradowalnymi jest zupełnie nowym tematem, z którym poszczególne jednostki zajmujące się odpadami będą musiały się uporać w najbliższym czasie z racji wymogów stawianych wobec przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Odpady biodegradowalne, a dokładniej odpady ulegające biodegradacji w myśl ustawy o odpadach są to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów. Biodegradacji ulegają odpady organiczne. Takimi odpadami są w szczególności odpady kuchenne, drewno, papier i tektura oraz osady ściekowe i itp.

Dotychczas na terenie gminy Zalewo, podobnie jak w znacznej większości innych gmin województwa, ale też i kraju odpady te nie podlegały specjalnym rygorom, trafiały one w szczególności na gminne składowisko odpadów. Hipotetyczne ilości odpadów powstające w skali roku 494,5 Mg (łącznie z makulaturą bez odpadów z oczyszczalni ścieków).

3.5.9. Zużyte opony.

Wyspecyfikowano te odpady z racji znacznego rozwoju motoryzacji i ujęcia tych odpadów w planie

wojewódzkim z jednej strony oraz z racji wprowadzanych sukcesywnie zakazów składowania tych odpadów na składowiskach (co było pospolitym sposobem postępowania z tym odpadem) jako działanie z drugiej strony. Dotychczas nie funkcjonuje system zbierania tych odpadów na terenie gminy. Nie wiadomo ile powstaje tych odpadów. Co prawda coraz częściej opony wymieniane są w punktach serwisowych ale istnieje również praktyka wymiany opon we własnym zakresie. Jednakże nie pojawia się tyle opon aby w okresie obowiązywania obecnego planu organizować w gminie specjalne zasady zbiórki tego odpadu.

3.5.10. Odpady nieopakowaniowe.

W tym punkcie należy zwrócić uwagę na fakt, że oprócz typowych odpadów opakowaniowych np. z papieru, tworzyw sztucznych, szkła czy metalu występują odpady nieopakowaniowe o składzie chemicznym identycznym jak opakowania. Na przykład papier gazetowy nie jest opakowaniem. Odpadów metalowych elementy konstrukcyjne (kształtowniki) też na ogół nie są opakowaniami podobnie jak szkło budowlane (okienne). Odpady opakowaniowe i nieopakowaniowe posiadają różne oznaczenia kodowe podczas gdy zbierający nie rozdziela odpadów na opakowaniowe i nieopakowaniowe. Stwarza to kłopot w kwestii przeprowadzania bilansu tych odpadów w kontekście osiągnięcia określonych poziomów np. selektywnej zbiórki odpadu opakowaniowego. Każdy kto gospodaruje odpadem powinien go odpowiednio zaszeregować do opakowaniowego lub nieopakowaniowego.

3.6. Odpady z oczyszczalni ścieków komunalnych

W definicji zawartej w ustawie o odpadach występuje określenie komunalne osady ściekowe jako osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych. A definicja odpadu komunalnego w skrócie jest taka, że są to odpady powstające w gospodarstwach domowych lub odpady pochodzące od innych wytwórców, które są

podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Trudno się zgodzić, że w gospodarstwach domowych powstają odpady w postaci osadów ściekowych lub do nich podobne. Ponadto w grupie odpadów komunalnych (grupa 20) katalogu odpadów nie występują osady ściekowe. Ażeby nie burzyć schematu planów wyższych rządów w tym względzie te odpady omówiono na styku odpadów komunalnych i przemysłowych co wydaje się być racjonalne.

Według dostępnych danych na terenie gminy Zalewo funkcjonuje obecnie jedna czynna oczyszczalnia ścieków komunalnych obsługująca m. in. Zalewo. Powstające w procesie oczyszczania ścieków odpady są to głównie: osady ściekowe (zazwyczaj jest to tzw. osad nadmierny, zbędny w procesie oczyszczania), piasek wychwytywany ze ścieków w piaskownikach oraz skratki wychwytywane na kratkach (pływające elementy w ściekach). Ww. odpady charakteryzują się różną zawartością wody (uwodnieniem) oraz różną zawartością substancji organicznych.

Wymienione powyżej odpady z oczyszczalni dotychczas wywożone były na składowisko w m. Gajdy (osad i skratki).

Ilość odpadów jakie powstały w 2003 r. wynoszą odpowiednio:

- 1) osad – 2,75 Mg s.m. (suchej masy, bez uwzględnienia wody),
- 2) skratki – 1,39 Mg.

3.7. Ilości odpadów jakie według planów wyższego rzędu należy zebrać w sposób selektywny na terenie gminy.

Dane w formie tabeli przedstawiono według danych procentowych zawartych w planie powiatowym.

Tabela 4 - Ilości odpadów jakie według planów wyższego rzędu należy zebrać w sposób selektywny na terenie gminy

Rodzaj odpadu	Ogółem wytworzone w 2003 r. w Mg	2006 r. %	2006 r. Mg	2010 r. %	2010 r. Mg
Opakowania:					
z tworzyw sztucznych	48,6	22	10,7	30	14,6
ze szkła	98,6	35	34,5	60	59,2
ze stali	13,9	18	2,5	30	4,2
z aluminium	4,2	35	1,5	60	2,5
z papieru i tektury	125,0	45	56,3	55	69,8
wielomateriałowe	13,9	20	2,8	50	7,0
Wielkogabarytowe	73,6	20	14,7	50	36,8
Budowlane	162,5	15	24,4	40	65,0
Niebezpieczne	11,1	15	1,7	50	5,6

4. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego - analiza stanu aktualnego.

4.1. Źródła powstawania, rodzaje i ilości odpadów z sektora gospodarczego.

4.1.1. Źródła powstawania odpadów z sektora gospodarczego.

Na potrzeby niniejszego opracowania zastosowano nazwy "odpady niekomunalne" lub "odpady przemysłowe". W przepisach prawa nie zastosowano takich określeń, a szkoda. Brakuje nazwy dla odpadów powstających w toku prowadzonej działalności gospodarczej, nie będących odpadami komunalnymi.

Źródłami powstawania tych odpadów są procesy związane z prowadzeniem działalności produkcyjnej jak i usługowej.

Na terenie gminy jest niewiele zakładów wytwarzających odpady produkcyjne. W szczególności występują: "Lech Drób" – ubojnia drobiu w Zalewie, "Dam-Rob" – zakład budowlano-produkcyjny branży metalowej w Zalewie, Zakład Usług Masarskich Sławomir Rudaś, "Dolux-M" Boreczno – zakład stolarski produkcji mebli i płyt meblowych, Zakład stolarski Moletka Mirosław, PPU Polirol – zakład produkcji elementów z tworzyw sztucznych, Zakład Garbarski w Zalewie (produkcja z wyprawionych skór), Gminna Spółdzielnia, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszalnia Pasz w Zalewie. Ponadto występują ферmy tzw. wielkotowarowe: Międzychód - krowy i indyki, Wieprz, Gubławki, Śliwa – drób.

Ilość podmiotów gospodarczych i wytwarzane w nich odpady nie stwarzają problemu gospodarki odpadami przemysłowymi. Każdy podmiot sam gospodaruje wytworzonymi odpadami poprzez przekazanie kolejnym posiadaczom (odbiorcom) do wykorzystania (odzysku) lub do unieszkodliwiania. Wyjątkiem są występujące przypadki wyrzucania padłych sztuk zwierząt na pola wspólnie z obornikiem.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą wytwarzające odpady powinni posiadać uregulowania formalnoprawne w zakresie wytwarzania odpadów (decyzje wydane przez Starostwo lub Urząd Wojewódzki lub złożenie stosownych informacji o gospodarowaniu wytworzonymi odpadami). Powyższe obowiązki nie

dotyczą jedynie podmiotów wytwarzających rocznie do 5 Mg odpadów innych niż niebezpieczne (bez uwzględnienia odpadów komunalnych). Podmioty wytwarzające odpady są obowiązane do prowadzenia jak ościowej i ilościowej ewidencji wytwarzanych odpadów i przekazywania corocznych sprawozdań o ilości wytwarzanych odpadów Marszałkowi Województwa. Z danych Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie wynika, że sprawozdanie roczne za 2002 r. i 2003 r. o ilości wytworzonych odpadów Marszałkowi województwa nie złożył żaden podmiot z terenu gminy Zalewo.

4.1.2. Rodzaje powstających odpadów z sektora gospodarczego.

Wśród odpadów nazywanych zwyczajowo "przemysłowymi" podobnie jak przy odpadach komunalnych występują odpady:

- inne niż niebezpieczne,
- niebezpieczne,
- obojętne.

W toku działalności ogólnie wykazanych wyżej podmiotów gospodarczych powstają odpady "przemysłowe" inne niż niebezpieczne ale i odpady niebezpieczne, rzadziej są to odpady obojętne.

Do odpadów innych niż niebezpieczne wytwarzanych na terenie gminy Zalewo (z racji małej ilości podmiotów gospodarczych ilość wytwarzanych odpadów jest nieduża) można zaliczyć:

- odpady drzewne (ścinki drewna, wióry i trociny, kora),
- odpady z przetwórstwa żywności,
- odpady z przetwórstwa elementów z tworzyw sztucznych,
- odpady opakowaniowe (omówione przy odpadach komunalnych),
- odpady z użytkowania pojazdów,
- odpady padłych sztuk zwierząt z ferm trzody i drobiu,
- odpady z oczyszczania ścieków (omówione na "pograniczu odpadów komunalnych i przemysłowych).

Do odpadów niebezpiecznych wytwarzanych na terenie gminy Zalewo należy zaliczyć przede wszystkim:

- zużyte świetlówki i lampy zawierające rtęć,

- przetworzone oleje smarowe,
- akumulatory i baterie,
- odpady medyczne i weterynaryjne,
- odpady z eksploatacji pojazdów,
- pojazdy wycofane z eksploatacji.

Dane o rodzajach odpadów przemysłowych powstających na terenie gminy pochodzą z Urzędu Miejskiego w Zalewie oraz z innych dostępnych źródeł. Oczywiście poza wymienionymi powstają zapewne inne rodzaje odpadów ale aktualny stan wiedzy dotyczył odpadów wyżej wymienionych.

Odpady obojętne nie są w specjalny sposób oznaczane, a ich istnienie powinno być bliżej specyfikowane w przypadku deponowania tego typu odpadów na składowiskach odpadów obojętnych objętych znacznie łagodniejszymi wymogami niż składowiska pozostałych odpadów (innych niż niebezpieczne i niebezpiecznych).

4.1.3. Ilości powstających odpadów z sektora gospodarczego.

Brak jest danych dotyczących ilości odpadów przemysłowych wytwarzanych na terenie gminy Zalewo. Z planu powiatowego zaczerpnięto informację, że firma DAM ROB wytwarza 25,6 Mg odpadów rocznie.

Brak danych wynika z tego, że podmioty nie przesyłają informacji Marszałkowi Województwa zgodnie z dyspozycją przepisów prawa.

4.2. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego na terenie gminy Zalewo (istniejące sposoby zbierania odpadów).

4.2.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego.

Podmioty gospodarcze wytwarzające odpady mają obowiązek posiadania uzgodnień ze Starostwem Powiatowym, a w szczególnych przypadkach z Wojewodą sposobów i miejsc magazynowania odpadów. Sposób i miejsca magazynowania odpadów uzależnione są od rodzaju odpadów. Odpady niebezpieczne muszą być magazynowane z zachowaniem większych rygorów niż odpady inne niż niebezpieczne. Spełnianie wymogów przez podmioty gospodarcze sprawdzane jest przez służby wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska w miarę posiadanych możliwości kadrowych i w miarę potrzeb.

Wytwarzane odpady produkcyjne są wywożone poza teren gminy (w szczególności odpady niebezpieczne), część odpadów poddawana jest procesowi odzysku (np. w celach energetycznych odpady drzewne). Zakłady drzewne wytwarzają w szczególności odpady drzewne, które są wykorzystywane gospodarczo poprzez spalanie we własnych kotłowniach lub poprzez przekazywanie odbiorcom.

Pozostałe odpady odbierane są przez odbiorców odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania. Podmioty gospodarcze nie mają raczej problemów ze znalezieniem odbiorców swoich odpadów.

4.2.2. Zbiórka i transport odpadów z sektora gospodarczego.

Na terenie gminy Zalewo odpady niekomunalne transportowane są własnym sprzętem wytwórców odpadów (odpady inne niż niebezpieczne) lub sprzętem odbiorcy odpadów, zaś odpady niebezpieczne transportowane są najczęściej transportem odbiorców

odpadów. Nie ma podmiotów zajmujących się zbieraniem odpadów na terenie gminy mających siedzibę na terenie gminy.

Kilka firm zewnętrznych uzyskało zezwolenia ze Starostwa Powiatowego w Iławie na wytwarzanie odpadów azbestowych. Dotyczy to firm posiadających siedzibę poza gminą Zalewo, zamierzających świadczyć usługi w zakresie zdejmowania wyrobów zawierających azbest (wytwarzania odpadów). Brak jest danych na temat czy firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia faktycznie wykonały usługę i wytworzyły przedmiotowe odpady. Wskazane byłoby zobowiązanie tych firm do składania Staroście lub władzom gminnym sprawozdań rocznych o ilościach wytworzonych odpadów. Dane o tych firmach znajdują się w Urzędzie Miejskim w Zalewie oraz Starostwie Powiatowym w Iławie.

4.2.3. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów z sektora gospodarczego.

Odzysk odpadów

Odzysk odpadów na terenie gminy dotyczy w szczególności wykorzystania odpadów drzewnych w postaci trocin, zrzynów i kawałków drewna jako paliwa do celów grzewczych w miejscu i poza miejscem ich wytworzenia.

Unieszkodliwianie odpadów

Na terenie gminy proces unieszkodliwiania odpadów niekomunalnych innych niż niebezpieczne prowadzony był (do końca 2003 r.) poprzez składowanie na składowisku w m. Półwieś należącym do zakładu garbarskiego. Odpady garbarskie były składowane na kwaterze przygotowanej do tego celu. Do końca maja 2004 r. składowane były na składowisku w Gajdach odpady z urządzeń do oczyszczania ścieków. Obecnie te odpady mogą być składowane wspólnie z odpadami komunalnymi na kwaterze składowiska w Półwi. Na drugiej z kwater w Półwi mają być składowane odpady azbestowe.

4.2.4. Postępowanie z wytypowanymi odpadami z sektora gospodarczego w gminie.

- odpady z rolnictwa i przetwórstwa żywności

Do tych odpadów zaliczane są zarówno padłe sztuki zwierząt jak i odpady z ubojni i masarni. Na terenie gminy odpady ww. odbiera w szczególności firma Przewóz i Zbiórka Padliny, Transport i Handel Andrzej Figa z Biskupca.

- odpady budowlane

Odpady takie są zagospodarowywane "zwyczajowo" poprzez wykorzystanie do utwardzenia dróg lub zasypywania zagłębień.

- odpadowe opony

Podmioty gospodarcze same muszą radzić sobie z tym problemem, zbierać odpady i okresowo przekazywać odbiorcom tego odpadu.

4.2.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami niebezpiecznymi z sektora gospodarczego w gminie.

- zużyte świetlówki i lampy zawierające rtęć

Brak jest pełnych danych na temat postępowania z tymi odpadami na terenie gminy. Odpady te mają prawo powstawać w związku z użytkowaniem lamp świetlówkowych i ręciovych.

- przepracowane oleje smarowe

Brak jest danych na temat postępowania z tymi odpadami na terenie gminy. Odpady te są zbierane przez wyspecjalizowane firmy. Prawdopodobnie występuje jednak także zjawisko wykorzystywania tych odpadów m. in. do malowania ogrodzeń.

- akumulatory i baterie,

Zużyte urządzenia są najczęściej przekazywane w punktach sprzedaży nowych urządzeń w ramach tzw. opłaty depozytowej, w wyjątkowych sytuacjach odpad jest sprzedawany w uprawnionych punktach skupu złomu. Baterie do urządzeń elektronicznych powstają w podmiotach gospodarczych raczej w ograniczonym zakresie.

- odpady medyczne i weterynaryjne

Powstające odpady medyczne w jednej przychodni zdrowia odbierane są przez firmę zewnętrzną. Brak jest informacji na temat postępowania z odpadami weterynaryjnymi (2 lecznice).

- odpady z eksploatacji pojazdów

Brak jest danych na temat postępowania z tymi odpadami na terenie gminy. Zasadniczymi odpadami są zużyte akumulatory i oleje oraz płyny techniczne. Sposób postępowania z niektórymi odpadami (oleje i akumulatory) opisano powyżej.

- pojazdy wycofane z eksploatacji

Pojazdy podlegają procesowi wyrejestrowania po uprzednim przekazaniu pojazdu do uprawnionej przez Wojewodę zbiornicy. Na terenie powiatu iławskiego taką zbiornicę prowadzi:

- Zakład Usługowo-Produkcyjno-Handlowy "ROL-BUD" Wojciech Myśliński Starzykowo 20, 14-241 Ząbrowo, Składnica złomu ul. Lubawska 5, 14-200 Iława.

Blisko położona zbiornica przyjmująca pojazdy do kasacji poza terenem powiatu znajduje się w Ostródzie-Kajkowie, PHU "Stalzlom".

- odpady zawierające PCB

Odpady zawierające PCB (ogólnie pojęte polichlorowane bifenyleny) czyli syciwo w olejach energetycznych transformatorowych i kondensatorowych. Według danych wojewódzkiego planu gospodarki odpadami na terenie gminy w podmiotach gospodarczych nie są eksploatowane urządzenia zawierające ww. substancje mogące być źródłem powstania odpadu zawierającego PCB (dane przekazywane przez podmioty do wojewody). Natomiast z danych Urzędu Miejskiego w Zalewie wynika, że nie zostały takie urządzenia zgłoszone przez osoby indywidualne (takie dane należało zgłosić w urzędzie na mocy przepisów z zakresu postępowania z urządzeniami zawierającymi PCB).

5. Przywóz odpadów na teren gminy i wywóz odpadów z terenu gminy.

Nominalnie na teren gminy nie są przywożone z zewnątrz odpady do składowania (aczkolwiek wobec braku pełnego dozoru obiektu w m. Gajdy taka sytuacja mogła mieć miejsce, do końca maja 2004 r.). Brak informacji aby przywożone były odpady do odzysku.

Część powstających odpadów, w tym szczególnie odpady niebezpieczne są zapewne wywożone poza teren gminy do unieszkodliwiania lub odzysku.

Pewna ilość odpadów komunalnych (za pośrednictwem Związku Gmin Jeziorak oraz Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Ostródzie) wywożona jest poza teren gminy na składowisko miejskie Iławy i Ostródy (ok. 20-30 Mg rocznie).

Przygotowywana jest kwatera na składowisku w Półwsi, na którą mają być przywożone do składowania odpady azbestowe z terenu gminy ale i spoza niej.

6. Lokalizacja składowisk odpadów i ich aktualny stan.

Czynne składowiska odpadów

Na terenie gminy istnieją dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne zlokalizowane w m. Gajdy i Półwieś.

Składowisko w Gajdach służyło od ok. 15 lat do składowania odpadów komunalnych z terenu gminy. Obiekt położony jest w odległości ok. 5,5 km w kierunku zachodnim od centrum miasta Zalewo, po prawej stronie w odległości ok. 100 m od drogi Zalewo-Dziergoń, ok. 300 m za zwartą zabudową miejscowości Gajdy. Dojazd do wysypiska ww. drogą asfaltową a następnie drogą gruntową. Lokalizacja składowiska nie była uzgadniana z kompetentnymi organami. Nie były też wydawane w tym zakresie decyzje administracyjne. Teren zajęty obecnie w części pod wysypisko ujęty został w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Zalewo jako "PE" - wyrobisko gminne. Nie wykonywane były dotychczas badania podłoża pod składowiskiem ani dokumentacja projektowa obiektu.

Wysypisko nie posiada udokumentowanego uszczelnienia podłoża kwatery składowej materiałem naturalnym. Na terenie bezpośrednio przyległym występuje podłoże gliniaste, co eliminuje zapewne możliwość bezpośredniego zanieczyszczenia wód podziemnych.

Powierzchnia związana z funkcjonowaniem obiektu wynosi ok. 0,80 ha, powierzchnia kwatery składowej stanowi 0,10 ha. Obiekt nie znajduje się na terenie obszaru prawnie chronionego.

Składowisko nie posiada żadnej infrastruktury i wyposażenia wymaganego dla tego typu obiektów, w tym w szczególności udokumentowanego uszczelnienia kwatery składowej od podłoża. Na wysypisku były do końca maja 2004 r. składowane odpady komunalne nie będące odpadami niebezpiecznymi oraz odpady inne niż niebezpieczne nie będące odpadami komunalnymi, pochodzące z gminy Zalewo.

Wpływ wysypiska na stan środowiska nie jest monitorowany (kontrolowany). Po analizie zasadności w opracowanym przeglądzie ekologicznym zaproponowano nie wprowadzanie monitoringu jakości wód w rejonie składowiska z racji niewielkiej jego powierzchni. Nie stwierdza się problemów eksploatacyjnych, składowisko zostało zamknięte (31.05.2004 r.) i wymaga rekultywacji. Dostosowywanie obiektu do wymogów ustawy

o odpadach jest ekonomicznie i racjonalnie nieuzasadnione.

W m. Półwieś w 1989 r. uruchomiono 2 kwatery składowiska do składowania odpadów z zakładu garbarskiego. Obiekt znajduje się w odległości ok. 3,5 km w linii prostej na północny-zachód od centrum Zalewa i ok. 1,2 km od zwartej zabudowy wsi Półwieś. Wysypisko zlokalizowano po prawej stronie drogi Zalewo-Stary Dzierzgoń. Od strony północnej, zachodniej i w znacznej części wschodniej występują nieużytki. Od strony południowo-wschodniej składowisko graniczy z oczyszczalnią ścieków. W odległości ok. 200 m od składowiska w kierunku północnym i wschodnim występują zadrzewienia. Do wysypiska można dojechać drogą asfaltową od strony Zalewa lub Gajd oraz dojeżdżać drogą ułożoną z płyt betonowych.

Składowisko ujęte jest w planie zagospodarowania przestrzennego gminy pod oznaczeniem "NU 2" – istniejące składowisko odpadów poprodukcyjnych z zakładu garbarskiego. Obiekt wybudowano zgodnie z miejscowym planem ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Zalewo zatwierdzonym 17 listopada 1982 r. przez GRN w Zalewie uchwałą Nr 61/XXI/82 (Dz. Urz. WRN Nr 6, poz. 82 z 1984 r. oraz zatwierdzonym planem realizacyjnym z dnia 17 stycznia 1987 r. przez Urząd Wojewódzki w Olsztynie decyzją Nr III/Zal/1A/87.

Składowisko zostało zlokalizowane i wybudowane zgodnie z decyzjami:

- o zmianie sposobu użytkowania gruntu RZL 8224-3/2/86 wydaną przez Naczelnika Gminy Zalewo pismem z 29 września 1986 r.,
- nr IV/Zal/1A/87 (pozwolenie na budowę) wydaną przez Urząd Wojewódzki w Olsztynie pismem z dnia 4 czerwca 1987 r., znak: UAN.R8331-Zal/4/77-87.

Omawiane składowisko odpadów uruchomiono w 1989 roku. Wybudowano wówczas dwie kwatery, które miały służyć do składowania osadu pokoagulacyjnego z zakładu garbarskiego z Zalewa. Cały czas wykorzystywana była jedna kwatera. Składowanie odpadów z ww. zakładu zakończono w roku 2003, stan nagromadzenia odpadów jest oceniany na 4092,7 Mg (odpady skóry wygarbowanej zawierające chrom: wióry, ścinki i pył ze szlifowania skór).

W 2003 roku Gmina Zalewo przejęła znaczną część kwatery nie użytkowanej i podjęła decyzję o wykorzystaniu jej jako składowiska odpadów innych niż niebezpieczne, a w szczególności komunalnych.

Od połowy roku 2004 część jednej z kwater wykorzystywana jest do składowania odpadów komunalnych z terenu gminy.

W wolnej części drugiej z kwater na tym składowisku firma spoza terenu gminy przygotowuje miejsce do składowania odpadów azbestowych (w szczególności płyt azbestowo-cementowych).

Dane powierzchniowe składowiska:

Powierzchnia przeznaczona pod składowanie (całej kwatery składowej) – 0,81 ha, części aktualnie będącej w posiadaniu Gminy – 0,54 ha (2/3 kwatery). Projektowana pojemność całej kwatery według założeń w dokumentacji – 20200 m³. Głębokość kwatery wynosi 5,5 m.

W dniu 24 maja 2004 r. Starostwo Powiatowe w Iławie wydało decyzje:

- nakazującą dostosowanie składowiska w Półwi (kwatery przejętej przez Gminę) do obowiązujących

przepisów prawa poprzez wykonanie piezometrów (koniec 2004 r.), zainstalowanie urządzenia do dezynfekcji kół, zainstalowanie wagi samochodowej, wykonanie pasa zieleni (do 30 września 2005 r.), a do 31 grudnia 2009 r. wykonanie instalacji do odprowadzania gazu składowiskowego,

- decyzję zatwierdzającą instrukcję eksploatacji składowiska w Półwi.

Druga kwatera składowiska zajęta jest w znacznym stopniu przez odpady z zakładu garbarskiego. W tejże kwaterze firma komunalna z Ostródy zamierza uruchomić składowisko odpadów zawierających azbest. Przeprowadziła w tym celu pewne działania, tj. uzyskała prawo do dysponowania tą kwaterą i zezwolenia na unieszkodliwianie odpadów. Władze samorządowe gminy Zalewo pomimo wcześniejszej zgody na prowadzenie takiego procesu obecnie chcą się z niej wycofać. Przemawiają za tym naciski społeczne kierowane ze strony mieszkańców gminy. Sprawa administracyjnie i przygotowawczo (dostosowanie kwatery do składowania) jest w toku.

Stosowna decyzja na unieszkodliwianie tych odpadów została wydana przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego firmie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. W decyzji roczne ilości unieszkodliwianych odpadów to 17 06 01 –7 tys. Mg/rok, 17 06 05 –7 tys. Mg/rok.

Nielegalne składowiska odpadów

Według zapewnień przedstawiciela Urzędu Miejskiego w Zalewie na terenie gminy raczej nie pojawiają się miejsca nielegalnego wyrzucania odpadów w większej skali pomimo występowania miejscowości bez zorganizowanego odbioru odpadów.

W przypadku pojawienia się takich miejsc Urząd Miejski podejmie działania zmierzające do wyeliminowania takiego stanu rzeczy.

Mogilniki

Na terenie gminy Zalewo nie występuje mogilnik przeterminowanych środków ochrony roślin.

7. Działania Gminy w zakresie poprawy sytuacji w gospodarce odpadami

Sprawdzania poprawności pozbywania się odpadów były prowadzone w ograniczonym zakresie. Aktualnie odbywa się akcja podpisywania nowych umów na odbiór odpadów z jednoczesnym sprawdzaniem poprawności pozbywania się odpadów i zachęcaniem do uczestniczenia w zorganizowanej zbiórce odpadów. Mieszkańcy są informowani o ich obowiązkach w tym zakresie.

III. PROGNOZA ZMIAN

1. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych.

Podstawową grupę wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy stanowią odpady z gospodarstw domowych. Dlatego określenie parametrów dla tego strumienia odpadów będzie stanowiło bazę wyjściową do dalszych analiz. Z racji stabilizacji w zakresie ilości mieszkańców zamieszkujących teren gminy wszelkie analizy ilościowe odpadów komunalnych

wytwarzanych na terenie gminy przez stałych mieszkańców w najbliższych kilku latach ukierunkowane są na w miarę stałą ilość powstających odpadów. Potwierdza to plan gospodarki odpadami województwa warmińsko-mazurskiego jak i powiatu giżyckiego. A jeszcze kilka lat temu zakładano wzrost liczby mieszkańców i ilości wytwarzanych odpadów.

Trudno jest wiarygodnie obecnie przewidzieć jaka będzie tendencja w zakresie powstawania odpadów komunalnych z innych źródeł jak na przykład z turystyki czy też w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą wytwórczą i usługową. Nic nie wskazuje na znaczący wzrost liczby turystów odwiedzających gminę w najbliższej przyszłości.

Podobnie jest z innymi odpadami komunalnymi jak chociażby z czyszczenia publicznych ulic lub placów. Ilość tych odpadów jest jednak nieduża stąd nawet gdyby nastąpił wzrost powierzchni podlegającej sprzątnięciu nie będzie to stanowiło o znacznym wzroście ilości powstających na terenie gminy odpadów komunalnych.

Może wzrastać ilość odpadów powstających w trakcie oczyszczania ścieków z racji przewidywanego wzrostu ilości oczyszczanych ścieków.

Tendencje w zakresie wytwarzania odpadów niekomunalnych (przemysłowych) w dobie rozchwieanej gospodarki raczej nie wykazującej potencjalnego wzrostu na terenie gminy powodują, że potencjalna ilość powstających odpadów w najbliższej przyszłości będzie zbliżona do tej jaka powstaje obecnie.

Stąd wniosek ogólny i założenie, że w najbliższych 8 latach ilość odpadów powstających na terenie gminy będzie zbliżona do ilości powstającej obecnie i nie wynika to z uproszczenia analizy, a z ogólnej tendencji w tym zakresie. Jeżeli będą powstawały nieco większe ilości odpadów to wprowadzając system gospodarowania nimi zawsze można go dostosować do bieżących potrzeb.

Zgodnie z prognozami zawartymi w powiatowym planie gospodarki odpadami w najbliższych 4 latach w miastach wzrastać będą głównie ilości odpadów budowlanych i wielkogabarytowych, opakowaniowych z papieru i tektury oraz z tworzyw sztucznych, a także ze szkła. Na stałym poziomie będzie a nawet przewiduje się zmniejszenie ilości odpadów organicznych zwierzęcych i drobnej frakcji popiołowej. Na terenach wiejskich przewidywany jest wzrost ilości odpadów budowlanych i wielkogabarytowych.

Ogólnie prognozuje się zwiększenie ilości odpadów zebranych selektywnie i zmniejszenie ilości odpadów składowanych na składowisku.

2. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami.

2.1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów.

Jest to zadanie wydaje się wykraczające poza zakres możliwości ingerencji gminy. Znaczny udział w odpadach mają wszelkiego rodzaju opakowania towarów, które nie zaspokajają potrzeb mieszkańców, służą jedynie ochronie towaru. Niektóre opakowania zamiast być wielokrotnego użytku, zwrotne występują w formie jednorazowej, co powoduje niepotrzebne powstawanie odpadów. Wprowadzenie odpowiednich mechanizmów wpływających na ograniczenie ilości odpadów powinno stać się celem gospodarki odpadami na szczeblu władz centralnych. Jednakże każdy wytwórca odpadów zarówno indywidualny jak i prowadzący działalność gospodarczą może podejmować działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu jak i ograniczaniu ilości powstających

odpadów o czym będzie jeszcze poniżej. Wejście Polski do Unii Europejskiej spowoduje przyjęcie obowiązku stosowania technologii bezodpadowych i małodpadowych.

2.2. Działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

Ograniczanie ilości powstających odpadów jest kolejnym po zapobieganiu działaniem pożądanym w gospodarce odpadami. Ograniczenie wytwarzania odpadów jest zadaniem długofalowym i wymagającym rozległych działań. I tu kolejne zadanie w szczególności na szczeblu centralnym. Poprzez wprowadzanie mechanizmów stymulujących prowadzenie produkcji mało odpadowej, a jeszcze lepiej bezodpadowej można zmierzać do ograniczania ilości powstających odpadów. Takimi mechanizmami może być wspieranie finansowe z Funduszy Ochrony Środowiska technologii o małej ilości powstających odpadów. To czy rozpakowując produkt w domu wytworzymy mniej lub więcej odpadów zależy od wytwórcy towaru, a nie od kupującego. Poprzez stosowanie opłat opakowaniowych należałoby doprowadzić do ograniczenia powstawania odpadów przy przystępowaniu do użytkowania produktu. Stosowanie opakowań zwrotnych jest dobrą metodą zmierzającą do ograniczania ilości powstających odpadów, ale nie na szczeblu gminnym mogą być wprowadzane takie mechanizmy.

Z drugiej strony zmniejszanie ilości powstających odpadów można uzyskać poprzez zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, ale gdy nie będzie to poparte działaniami ogólnokrajowymi to efekt może być mierny.

Podobnie ma się rzecz z negatywnym oddziaływaniem odpadów na środowisko. W pierwszej kolejności systemem centralnie ustalanych norm i przepisów należy dążyć do tego celu. Kolejno na każdym etapie gospodarowania należy ograniczać negatywne oddziaływanie odpadów.

2.3. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbiórki, transportu oraz odzysku i unieszkodliwiania, w szczególności odpadów komunalnych.

Za prawidłowe postępowanie z odpadami odpowiada każdorazowo posiadacz odpadu. Działania zmierzające do wspomagania prawidłowego postępowania z odpadami ze strony gminy mogą polegać na analizie stanu bieżącego oraz w zależności od podległości podmiotu realizującego dane zadanie w gospodarowaniu odpadami nakazywanie lub sugerowanie właściwego postępowania w przypadku odstępstwa od przyjętych zasad. W przypadku zbiórki odpadów komunalnych realizowanej przez podmioty nie podlegające gminie istnieje jedynie możliwość współpracy w zakresie lokalizacji miejsc ustawiania pojemników do zbiórki odpadów, rozszerzania ilości mieszkańców i podmiotów podlegających zorganizowanej zbiórce odpadów oraz sprawdzanie udokumentowania poprawności pozbywania się odpadów. To ostatnie zadanie wydaje się być bardzo ważnym działaniem wspomagającym.

Działaniem wspomagającym ze strony Gminy Zalewo w zakresie transportu może być dobre utrzymanie dróg gminnych na trasie transportu odpadów komunalnych od wytwórcy do miejsc dalszego gospodarowania odpadami.

W zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych gmina może wspierać inicjatywy zgodnego z

prawem odzysku odpadów przez podmioty zamierzające prowadzić taką działalność.

Podobnie ma się rzecz w przypadku unieszkodliwiania odpadów, z tym że ten proces postępowania z odpadami poza składowaniem nie bardzo wydaje się być możliwy do wykonania na terenie gminy. Natomiast w przypadku unieszkodliwiania odpadów poprzez ich składowanie na składowisku w Półwsi Gmina jako zarządzający może wpływać i znacznie wspomagać prowadzenie tego procesu.

Działalność władz gminnych w zakresie ochrony środowiska przed odpadami polegać powinna w szczególności na uwzględnieniu tego rodzaju zadań w programach gospodarczych oraz w planach zagospodarowania przestrzennego, a następnie na zapewnieniu ich realizacji poprzez sprawowanie nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi znajdującymi się na danym terenie. Nadzór ten obejmuje sprawy gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów, budowy wysypisk, zasad działalności komunalnych i prywatnych przedsiębiorstw oczyszczania, ustalania częstotliwości i sposobu wywozu odpadów.

2.4. Działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów.

W planach wyższego rzędu został wprowadzony obowiązek osiągnięcia odpowiednich ograniczeń w składowaniu odpadów komunalnych ulegających biodegradacji o czym będzie poniżej.

Odpady ulegające biodegradacji czyli organiczne nie są generalnie w oddzielny sposób zbierane na terenie gminy. Wynika to w szczególności z tego, że dotychczas nie było obowiązku osobnego gospodarowania tymi odpadami. Ażeby móc prowadzić taki proces trzeba się do tego bardzo przygotować i poczynić ważne inwestycje. Odpady trzeba przede wszystkim zebrać z terenu gminy a następnie przeprowadzić proces ich zagospodarowania z ewentualnym uwzględnieniem procesu kompostowania. Kompostowanie może się odbyć w przygotowanych do tego celu urządzeniach lub placach. Technologie kompostowania odpadów w kraju nie są zbyt rozwinięte. Kompost wytworzony musi odpowiadać pewnym normom i potrzebny jest zbyt na ten wyrób. Trzeba wieloletnich doświadczeń ażeby poradzić sobie z tym zadaniem. Część odpadów organicznych może być zagospodarowywana w sposób inny niż kompostowanie.

Temat ograniczeń w deponowaniu na składowiskach ww. odpadów został zbyt mocno zrzucony na barki gmin. W planach wyższych rzędów mówi się, że gmina ma osiągnąć taki to a taki poziom redukcji odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska. Jednakże zbyt wiele jest niejasności w tym temacie aby autorytatywnie rozwiązać powyższą kwestię.

Docelowo określono w planie wojewódzkim, że do roku 2010 ilość komunalnych odpadów biodegradowalnych, jakie nie mogą trafić na składowiska mogą wynosić 75 % odpadów organicznych wytworzonych w 1995 r. Według wykonującego niniejsze opracowanie ilość odpadów biodegradowalnych wytworzonych za rok 1995 może być w skali kraju i województwa zawyżona, ponieważ w roku 1995 nikt nie prowadził bilansu takich odpadów. Trzeba też podkreślić, że na terenach wiejskich znaczna część odpadów organicznych jest kompostowana w przydomowych kompostownikach.

Ilość hipotetyczna powstających na terenie gminy odpadów biodegradowalnych wynosi ok. 494,5 Mg (odpady tzw. kuchenne, zielone i makulatura).

Można założyć, że na terenie gminy Zalewo ilość odpadów biodegradowalnych wytworzonych (teoretycznie) w 1995 r. może być bliska 435 Mg (ok. 88% odpadów wytworzonych w 2003 r.). Stąd chcąc osiągnąć 25 % redukcję odpadów kierowanych na składowisko w m. Zalewo trzeba wyłączyć z deponowania do 2010 r. ok. 109 Mg odpadów biodegradowalnych. Stosowanie pośrednich limitów ograniczeń np. do 2007 r. (redukcja 27 % odpadów) jest praktycznie niemożliwe i niecelowe. Po co nakładać większe obowiązki niż nakładają dyrektywy unijne i plan wojewódzki. Do 2010 r. trzeba osiągnąć redukcję rzędu 25 %, co też wymaga nie lada nakładów i starań.

W celu spełnienia ww. obowiązku w pierwszej kolejności należy przeprowadzić rozeznanie ile odpadów biodegradowalnych jest zagospodarowanych przez osoby indywidualne w prywatnych kompostownikach? Według szacunków może być to nawet 10 % odpadów. Równolegle wskazane jest przystąpić do selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych zaliczanych do biodegradowalnych (makulatura). Sелеktywna zbiórka i przekazanie do odzysku papieru i tektury powoduje realizację ograniczenia ilości odpadów organicznych składowanych na składowisku. Ponieważ ograniczenie kierowania na składowiska ww. odpadów dotyczy roku 2010, a więc okresu obowiązywania kolejnego planu gospodarki odpadami, nie rozwijano szerzej tej kwestii z racji pewnego oddalenia w czasie. Bliższe rozwiązywanie tego problemu nastąpi ok. roku 2007-2009.

W celu osiągnięcia stawianych wymogów procentowych zasadne będzie być może nie kierowanie na składowiska osadów ściekowych wykorzystywanych rolniczo lub pozarolniczo (po doprecyzowaniu czy są to odpady komunalne czy przemysłowe).

Tak więc ujęcie w ramy ewidencyjne odpadów (zaliczanych do biodegradowalnych) ze stołówek, odpadów kompostowanych w przydomowych kompostownikach, selektywnie zbieranych odpadów makulatury i papieru czy np. opakowań z drewna ułatwi spełnienie wymogu ograniczenia ilości komunalnych odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska.

Ograniczanie ilości odpadów komunalnych biodegradowalnych kierowanych na składowiska jest jedynym limitem przedstawionym w myśl rozporządzenia w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

IV. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

1. Założone cele.

Cel główny za wojewódzkim planem gospodarki odpadami to – "Minimalizacja zagrożeń powodowanych przez odpady"

Cele gminne powinny przedstawiać się następująco:

- zapobieżenie powstaniu odpadów,
- ograniczenie wytworzonych odpadów,
- ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko,
- powtórne wykorzystanie odpadów,
- dobry system gospodarowania odpadami,
- podjęcie wstępnych działań zmierzających do ograniczenia ilości komunalnych odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska,
- zamknięcie i rekultywacja nie mogącego spełniać stawianych wymogów składowiska w m. Gajdy,

- ewentualne dostosowanie do obowiązujących wymogów składowiska odpadów w m. Półwieś,
- brak nielegalnych składowisk odpadów,
- wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami.

Według klasycznej zasady najlepiej jest zapobiegać powstawaniu odpadów (co jest zresztą bardzo trudne), jeżeli już odpady muszą powstawać to należy ograniczać ich ilość (co jest trudne), a jeżeli już odpady powstaną i nie da się ograniczyć ich ilości to trzeba ograniczać ich ewentualny negatywny wpływ na środowisko i starać się spowodować powtórne wykorzystanie odpadów (z tym jest już lepiej).

Dla powstałych odpadów wskazane jest stworzenie dobrego systemu gospodarowania nimi (gromadzenia, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania), właśnie w takiej kolejności.

Ponadto cele wynikają z lokalnych uwarunkowań (posiadanie czynnego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne nie mogącego spełniać wymogów stawianych tego typu obiektów przy braku możliwości i zasadności jego dostosowywania do takich wymogów). Wymogi stawiane w przepisach w związku z akcesją do Unii Europejskiej muszą znaleźć swoje odzwierciedlenie w stawianych celach (redukcja odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska). Podwyższanie świadomości ekologicznej społeczeństwa jest kapitałem na przyszłość i koniecznym elementem skuteczności systemu gospodarowania odpadami.

W powiatowym planie gospodarki odpadami powiatu iławskiego przedstawiono zakładane cele dla określonego ogólnie systemu gospodarowania odpadami. Podstawowe cele i zadania, które ma spełnić zaproponowany system zdefiniowano następująco:

Cele:

- objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców powiatu,
- ograniczenie ilości odpadów komunalnych zagospodarowanych poprzez składowanie,
- ograniczenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska,
- osiągnięcie w roku 2006 zakładanych poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych odpadów.

Dla osiągnięcia określonych celów zaproponowano w planie powiatowym zadania, a ściślej kierunki działań.

Ogólnie rzecz ujmując cele przedstawione w powiatowym planie jak i w gminnym pokrywają się ponieważ nie może być inaczej. Jednakże Gmina Zalewo nie jest w stanie przyjąć zakładanych limitów procentowych w zakresie ograniczania ilości odpadów kierowanych na składowisko i odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowisko. Ponadto nie jest zadaniem gminy osiąganie limitów odzysku i recyklingu odpadów. Gmina może jedynie organizować selektywną zbiórkę odpadów.

2. Projektowany system gospodarki odpadami, w szczególności komunalnymi i opakowaniowymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie, ze wskazaniem miejsca unieszkodliwiania odpadów.

W działaniach w zakresie gospodarowania odpadami należy przestrzegać zasady, że zmian należy dokonywać metodami ewolucyjnymi. Wprowadzanie nowych, ale często bardzo drogich rozwiązań, skutkuje tym, że wytwórcy odpadów i często samorządy są nadmiernie

obciążane finansowo w stopniu nie do przebrnięcia. Skutkować to może niewydolnością finansową lub odstępowaniem od wprowadzonego systemu. Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań dużo droższych od już stosowanych sprawia, że wytwarzający odpady wyrzucają je do rowów, zagłębień terenowych.

2.1. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych niesegregowanych.

Zbieranie i magazynowanie odpadów w miejscu powstawania stanowi pierwszy etap systemu ich usuwania i dalszego gospodarowania. Usuwanie odpadów z mieszkań i innych miejsc wytwarzania oraz sposobów ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny w otoczeniu, a tym samym na poziom życia mieszkańców. Z uwagi na uciążliwość tej operacji powinna ona stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Dla warunków Polski za optymalną częstotliwość wywozu proponuje się:

- dla centrów usługowo-handlowych – codziennie,
- dla budownictwa zwartego i osiedlowego – 2 razy w tygodniu,
- dla budownictwa jednorodzinnego – 1 raz w tygodniu,
- dla budownictwa zagrodowego – 1 raz w miesiącu.

Oczywiście ww. terminy wymagają wyposażenia posesji w pojemniki o odpowiedniej pojemności.

Sposób zbierania odpadów związany jest ściśle ze sposobem ich wywozu (transportu) do miejsc zagospodarowania (unieszkodliwiania). W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w art. 6 ust. 1 przedstawiono, że właściciele nieruchomości przy wykonywaniu obowiązku pozbywania się odpadów komunalnych obowiązani są do udokumentowania korzystania z usług wykonywanych przez zakład będący gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcą posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Taki zapis wskazuje, że odpady mogą być wożone przez wyspecjalizowane podmioty posiadające przystosowany do tego celu sprzęt.

W przypadku gminy Zalewo mamy do czynienia z różnymi formami wywozu odpadów komunalnych. Wywóz realizowany jest przez wyspecjalizowaną firmę oraz wywóz przez wytwórcę odpadów (właściciela nieruchomości) na składowisko gminne. Występują również jednostki nie posiadające określonego sposobu postępowania z odpadami komunalnymi.

Stąd pierwszym zadaniem w zakresie systemu gospodarki odpadami komunalnymi będzie doprowadzenie do objęcia zorganizowaną formą odbioru odpadów wszystkich gospodarstw domowych. Wobec powyższego należy uchwalić stosowną uchwałę obejmującą rozwiązania, zapewniające właściwe gospodarowanie odpadami. Równolegle należy przeprowadzić dokładny bilans podmiotów i gospodarstw domowych na terenie gminy z wykazaniem czy korzystają ze zorganizowanego systemu zbiórki i odbioru odpadów. Po przeprowadzeniu bilansu należy:

- rozpatrzyć przypadki i przyczyny nie korzystania ze stosownych usług przez wytwórców odpadów komunalnych nie potrafiących udokumentować legalnego sposobu pozbywania się odpadów komunalnych,
- zobligować wytwórców, którzy sami wożą odpady na składowisko do korzystania z usług wyspecjalizowanych firm wywozowych,

- rozważyć możliwość dofinansowania odbioru odpadów od mieszkańców najgorzej sytuowanych,
- równoległe z wprowadzaniem powyższych zasad należy egzekwować dokumentowanie przez wytwórców odpadów komunalnych korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
- w przypadku terenów gminnych i ogólnie dostępnych miejsc rekreacji (turystyka) dostosowanie ilości pojemników do zbierania odpadów i częstotliwości odbioru do potrzeb.

W przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest zapis o możliwości podjęcia przez radę gminy w drodze uchwały po uzyskaniu w drodze referendum akceptacji mieszkańców, decyzji o przejęciu od właścicieli nieruchomości wszystkich lub wskazanych obowiązków w zakresie odbioru odpadów. Przejmując obowiązki rada gminy ustaliłaby opłatę ponoszoną przez właścicieli nieruchomości za wykonywanie za nich czynności w zakresie odbioru odpadów. To rozwiązanie według autora niniejszego planu jest rzadko stosowane w Polsce i dotyczy raczej społeczności o wysokiej stopie dochodów. Taki system odbioru odpadów dla gminy Zalewo jest możliwy ale nie proponowany w niniejszym opracowaniu.

Aktualnie teren gminy jest jeszcze w niedużym stopniu objęty zorganizowaną zbiórką odpadów z racji braku akcesji uczestniczenia w takiej formie odbioru odpadów ze strony wszystkich mieszkańców. Wobec powyższego zasadne jest wyposażyć w ruchome urządzenia do gromadzenia odpadów (pojemniki, kontenery) wszystkie nieruchomości. Gromadzenie w pojemnikach stałych (stałe boksy betonowe) powinno być niedopuszczalne. Uwzględniając stan istniejący oraz zamierzenia proponuje się doposażyć:

- w pojemniki 1100 l budownictwo wielorodzinne,
- w pojemniki 110 l budownictwo jednorodzinne i zagrodowe.

Miejsca ustawienia pojemników do zbierania odpadów powinny być w miarę urządzone. W miarę możliwości pojemniki powinny stać na utwardzonych powierzchniach. Indywidualny wytwórca odpadów powinien podpisać umowę z firmą komunalną, która udostępni osobie fizycznej (lub innym podmiotom) odpowiedni pojemnik do zbiórki odpadów. Dla posesji indywidualnych przewidziano pojemniki SM-110, dla kilku rodzin stosowane są bardziej praktyczne pojemniki o większej pojemności (1100 l). Indywidualne pojemniki są najlepszym rozwiązaniem dla środowisk rozproszonych i indywidualnych. Każdy używa własnego zbiornika, o który musi dbać aby długo służył swojemu celowi. Taki system gromadzenia odpadów powinien być rozszerzany na gospodarstwa, które dotychczas nie mają zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych. Największy kłopot jest ze zorganizowaniem zbiórki odpadów z zabudowań rozproszonych tzw. kolonijnych. W tym przypadku należy jednak dążyć do tego aby posesja posiadała pojemniki opróżniane z częstotliwością pozwalającą w miarę ekonomicznie odbierać odpady przez firmy wywozowe.

Sposób gromadzenia odpadów będzie w przyszłości związany z systemem prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów jednakże sposób gromadzenia tzw. balastu czyli odpadów z których nie da się wyselekcjonować surowców do dalszego odzysku pozostanie w obecnej formie. Częstotliwość wywozu odpadów powinna być dostosowana do potrzeb właściciela posesji jednakże nie może przekraczać ogólnych norm w tym zakresie.

Odpady odbierane powinny być przez firmy upoważnione do odbioru odpadów z terenu gminy.

2.2. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych selektywnie zbieranych (w szczególności opakowaniowych).

W przypadku gminy Zalewo zasadnym jest stopniowe rozszerzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Wprowadzanie takiej formy gospodarowania odpadami poza selekcją odpadów użytkowych musi uwzględniać wyselekcjonowanie ze strumienia odpadów komunalnych trafiających na składowisko odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, których składowanie nie jest lub nie będzie dozwolone lub deponowanie których stwarza problemy eksploatacyjne.

Wprowadzanie systemu selektywnej zbiórki odpadów stwarza problemy natury finansowej, organizacyjnej i społecznej, do których można zaliczyć:

- posiadanie środków finansowych na zorganizowanie systemu,
- zorganizowanie warunków techniczno-organizacyjnych obsługi systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- zapewnienie zbytu zebranych surowców i odpadów,
- uzyskanie aprobaty społecznej i pozytywnego nastawienia mieszkańców.

Rozwiązanie ww. problemów zależy od:

- pozyskania środków finansowych,
- zaangażowania organizacyjnego osób związanych z organizacją systemu,
- aktualnej możliwości odbioru surowców wtórnych i odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki,
- przeprowadzenia akcji edukacyjno-propagandowej zachęcającej do udziału w systemie.

Wprowadzanie i prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów jest działaniem trudnym i niestety nie przynosi oczekiwanych dochodów. Jednakże tereny objęte selektywną zbiórką odpadów są postrzegane jako posiadające atrakcyjny wizerunek. Prawdopodobnie w niedługim czasie selektywna zbiórka odpadów stanie się standardem. Faktem jest też, że z racji prowadzenia selektywnej zbiórki mniej odpadów trafia na składowisko.

Pojawiają się na rynku podmioty, które oferują organizację zbiórki określonych odpadów użytkowych (m. in. opakowaniowych) gratis w zamian za nieodpłatny odbiór tych odpadów użytkowych. Oczywiście przy takim układzie pozostałoby do zbierania selektywnego pozostałe odpady, którymi dana firma nie jest zainteresowana.

Z obszarem funkcjonowania systemu i występującą zabudową wiązać będzie sposób prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów. Na terenie gminy mamy do czynienia z zabudową:

- wielorodzinną osiedlową z ogrzewaniem z sieci zewnętrznych,
- mieszaną wielorodzinną i jednorodzinną z mieszanym systemem ogrzewania,
- zagrodową wiejską z własnymi systemami grzewczymi.

System zabudowy decyduje o sposobie zbierania odpadów w ramach selektywnej zbiórki.

Do selektywnej zbiórki docelowo przewiduje się następujące odpady:

- odpady opakowaniowe:
- tworzywa sztuczne: PE (folia, opakowania art. chemii gospodarstwa domowego), PET (opakowania po

- napojach), inne tworzywa sztuczne (pianka poliuretanowa, styropian),
- szkło,
- makulatura,
- pozostałe opakowania według zapotrzebowania, tj. ich występowania wśród odpadów komunalnych (aluminiowe, drewniane, wielomateriałowe - opakowania po sokach, metalowe),
- odpady niebezpieczne:
 - zużyte baterie,
 - zużyte akumulatory,
 - zużyte oleje smarowe,
 - zużyte urządzenia zawierające substancje niebezpieczne (światłówki i urządzenia elektroniczne np. monitory),
 - odpady zawierające azbest,
 - urządzenia elektroniczne zawierające np. freony,
 - pojazdy wycofane z eksploatacji,
 - inne według potrzeb (np. odpady farb i lakierów),
- inne
 - obojętne,
 - zużyte opony,
 - odpady wielkogabarytowe,
 - odpady organiczne (ulegające biodegradacji),
 - budowlane,
 - inne specyficzne odpady,
- odpady z oczyszczalni ścieków – osady ściekowe.

2.3. Koncepcja wprowadzania systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Zalewo.

2.3.1. Ogólne założenia wprowadzania systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Wprowadzanie systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie wiejskim stwarza duży problem, w szczególności przy niskim stopniu zorganizowanej zbiórki odpadów zmieszanych. Ilość i ustawienie pojemników do selektywnej zbiórki będzie uzależniona od lokalnych potrzeb. W przypadku pierwszego etapu wprowadzania systemu pojemniki powinny się pojawić w miejscach skupisk ludności i miejscach centralnych dla danej miejscowości. Na terenie Zalewa prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w postaci szkła i tworzyw sztucznych (w szczególności PET).

Zasadniczym sposobem selektywnej zbiórki odpadów jest w omawianym przypadku selektywna zbiórka "u źródła" czyli w miejscu wytworzenia odpadów. Przy takiej zbiórce mamy do czynienia z nieco czystszy surowcem wtórnym niż w przypadku wybierania odpadów z masy zmieszanych odpadów komunalnych (sortownia odpadów zmieszanych lub wybieranie odpadów na składowisku). Jak wykazują doświadczenia jednak odpady zbierane selektywnie w pojemniki posiadają często różne domieszki (wrzucanie odpadów innych niż przewidziane), które mogą powodować, że odpady nie będą się nadawały do zagospodarowania. Przy wybieraniu odpadów użytkowych ze składowiska odpady są lepiej posortowane niż ze zbiórki u "źródła".

Na terenie gminy Zalewo na najbliższe lata proponuje się w uzgodnieniu z władzami gminnymi, że selektywna zbiórka odpadów obejmie w pierwszym rzędzie rozszerzenie zbiórki odpadów tworzyw sztucznych i szkła, a w dalszej kolejności w miarę możliwości i potrzeb zbiórkę papieru. Selektywną zbiórkę odpadów może

prowadzić podmiot zewnętrzny zajmujący się już selektywną zbiórką odpadów. Podmiot ten odbiera odpady z pojemników i zabiera bez prowadzenia segregacji na terenie gminy. Oczywiście wpływ Gminy na sposób prowadzenia zbiórki będzie w pewnym sensie ograniczony w stosunku do układu gdyby taką zbiórkę prowadziła jednostka gminna. Jednostce gminnej można wydać polecenie prowadzenia pewnej działalności co będzie trudne w przypadku podmiotu "obcego" dla Gminy. W tym miejscu trzeba wskazać, że selektywna zbiórka w niedługim czasie powinna objąć nie tylko odpady "użytkowe" tworzywa sztuczne, papier i szkło ale i odpady "kłopotliwe" w zbieraniu czy zagospodarowaniu jak np. odpady wielkogabarytowe i odpady ulegające biodegradacji. Jednakże wieloletnich zaniechań w zakresie prowadzenia gospodarki odpadami (selektywna zbiórka) nie da się usunąć w ekspresowym tempie. Dlatego w pierwszej kolejności, w okresie obowiązywania niniejszego planu zbieraniu należy poddać odpady "użytkowe" a pozostałe odpady będą obejmowane selektywną zbiórką w miarę rozwoju tego systemu gospodarki odpadami. Czas pokaże jak będzie się rozwijał model systemu gospodarki odpadami (selektywna zbiórka) oparty np. na podmiocie nie będącym jednostką gminną.

Być może w takim układzie do rozwiązania dla Gminy pozostanie w szczególności kwestia eliminowania odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowisko, na które będą trafiały odpady z terenu gminy. Skala potrzeb w tym zakresie będzie w znacznym stopniu zależała od skuteczności i zasięgu selektywnej zbiórki odpadów oraz faktycznej ilości tych odpadów kierowanych na składowiska (na terenie wiejskim).

Jak już wcześniej wspomniano powodzenie wprowadzenia systemu selektywnej zbiórki odpadów (w szczególności zakup pojemników przy ewentualnym udziale firm prowadzących zbieranie odpadów) jest uzależnione w znacznym stopniu od posiadanych środków finansowych i w tym względzie szczególnie na wstępie należy połączyć możliwe źródła finansowania przedsięwzięcia. W pierwszym etapie wprowadzania systemu realne wydaje się pozyskanie środków z funduszy: gminnego i powiatowego. W dalszej części prowadzenia systemu zasadne będzie poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania przedsięwzięcia. Prowadzenie systemu selektywnej zbiórki nie będzie możliwe bez stałego wsparcia finansowego. Takie działanie nie przynosi dochodów, a zwiększanie zakresu selektywnej zbiórki (terytorialnego lub rzeczowego) powoduje wzrost nakładów.

Do selektywnej zbiórki w okresie obowiązywania niniejszego planu przewiduje się odpady tworzyw sztucznych (PET i PE), szkło, papier, odpady wielkogabarytowe, zużyte baterie oraz ewentualnie przeterminowane leki.

2.3.2. Elementy składowe systemu selektywnej zbiórki odpadów.

System selektywnej zbiórki odpadów składa się z następujących kolejnych elementów:

- pojemników do zbierania odpadów w miejscu wytworzenia lub jego otoczeniu,
- środków transportu odpadów,
- miejsca magazynowania i przygotowania odpadów do wywozu do odbiorców,
- odbiorców zebranych odpadów,
- prowadzeniu akcji edukacyjno-informacyjnej oraz monitoringowej systemu.

Poszczególne elementy opisano w nieco innej kolejności niż podano powyżej z racji pierwszeństwa wyboru jaki należy wykonać aby uruchomić system.

Miejsce magazynowania i przygotowania odpadów do wywozu do odbiorców

Opis elementów systemu rozpocząć należy od miejsca magazynowania i przygotowania odpadów do wywozu do odbiorców ponieważ jest to "centralne" miejsce systemu. Miejsce to stanowi popularnie zwana zbiornica-sortownia (baza-sortownia) odpadów z wyposażeniem zależnym od ilości i rodzajów odpadów, które poddawane będą selektywnej zbiórce. W przypadku selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy w obecnym etapie odpady użytkowe wywożone są bezpośrednio poza teren gminy.

Jednakże w przyszłości wskazane będzie zorganizowanie zbiornicy-sortowni dla odpadów zbieranych selektywnie (takich które będą musiały być przygotowane do transportu poprzez zgromadzenie odpowiedniej ilości lub posegregowanie). W celu uruchomienia zbiornicy-sortowni wskazane byłoby przystosowanie pomieszczeń do prowadzenia magazynu i boksów dla odpadów z selektywnej zbiórki. Oczywiście z racji relatywnie niedużej ilości odpadów z selektywnej zbiórki zbiornica nie musi być mocno rozbudowana tylko dostosowana do potrzeb.

W miejscu sortowni (w zasadzie minisortowni) wskazane jest posiadanie prasy do zgniatacia odpadów w celu zmniejszenia ich objętości. Prasa jest ważnym wyposażeniem miejsca sortowania odpadów luźnych (objętościowych). Odbiorcy odpadów objętościowych życzą sobie aby zajmowały one jak najmniejszą objętość transportową. Na terenie bazy-sortowni powinno być też miejsce do magazynowania odpadów posortowanych, sprasowanych i związanych przygotowanych do wywozu do odbiorców. Dodatkowym wyposażeniem miejsca sortowania odpadów mogą być pojemniki do gromadzenia odpadów wyselekcjonowanych i występujących w mniejszej ilości oraz takich, które mogą być magazynowane luzem w tychże pojemnikach. Musi też być kontener lub pojemnik do gromadzenia nieużytkowego balastu, który trafi na składowisko.

Jednakże z racji prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów z ich bezpośrednim odbiorem z terenu gminy (szkło i tworzywa oraz w przyszłości makulatura) taka sortownia-zbiornica może być potrzebna w momencie rozszerzenia selektywnej zbiórki o inne odpady wymagające posiadania takiego miejsca.

Środki transportu odpadów

Środki transportu stosowane w ramach selektywnej zbiórki odpadów są ściśle związane ze sposobem zbierania, a bliżej z pojemnikami stosowanymi do tego celu. Czasami już posiadany środek transportu wymusza sposób zbierania odpadów (rodzaj pojemników). Zakład aktualnie odbierający odpady z selektywnej zbiórki z terenu gminy posiada transport do wywozu odpadów. Do już posiadanego środka transportu powinny być dostosowywane pojemniki, które mają być dostawione. Transport zużytych baterii i odpadów wielkogabarytowych może odbywać się z zastosowaniem sprzętu transportowego posiadanego przez firmę odbierającą odpady zmieszane z terenu gminy.

Pojemniki do zbierania odpadów w miejscu wytworzenia lub jego otoczeniu

Tak jak wcześniej przedstawiono pojemniki stosowane do selektywnej zbiórki odpadów są ściśle związane ze środkiem transportu, a ściślej z możliwością rozładunku pojemników. Na terenie gminy selektywną zbiórkę odpadów użytkowych uruchomiła firma z Nowego Miasta Lubawskiego. Odpady zbierane są w typowych pojemnikach stosowanych do tego celu o poj. 1100 l. Dotychczasowa forma zbierania odpadów może być rozwinięta na cały teren gminy. W pierwszym etapie selektywnej zbiórki odpadów zasadne jest zebranie odpadów z miejsc znacznych skupisk ludności (osiedla mieszkaniowe) lub obiektów handlowych.

W dalszej części rozwijania systemu selektywnej zbiórki mogą być stosowane kolejne pojemniki lub trzeba będzie wprowadzić system workowy. Ta uwaga dotyczy wprowadzania systemu na terenach wiejskich i posesjach jednorodzinnych.

Odbiorcy zebranych odpadów

Do funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki odpadów niezbędni są odbiorcy zebranych odpadów. A z tym jest bardzo różnie w zależności od koniunktury w zapotrzebowaniu na surowce wtórne i możliwości przetworzenia odpadów z selektywnej zbiórki. Są okresy gdy zbyt na dany odpad jest duży po czym nagle możliwości przekazania danego odpadu spadają. Ogólna zasada jest taka, że za przekazane odbiorcy odpady użytkowe (np. niektóre tworzywa, szkło opakowaniowe czy makulaturę) otrzymuje się pewną gratyfikację pieniężną. Za unieszkodliwienie niektórych odpadów trzeba zapłacić (np. zużyte świetlówki). Zdarzają się też sytuacje gdy odpad jest oddawany za darmo co w niektórych sytuacjach jest rozwiązaniem wydaje się korzystnym (np. zużyte baterie), a w innych niezbędnym (nieposegregowane szkło opakowaniowe nie spełniające określonych wymogów).

Ponieważ odbiór odpadów zebranych selektywnie realizuje już firma zewnętrzna ta kwestia nie wymaga dalszej analizy (dla odpadów tworzyw sztucznych, szkła i makulatury).

Dla zużytych baterii jest odbiorca, który jest w stanie odebrać te odpady własnym transportem. Odpady wielkogabarytowe będą demontowane z odzyskiem materiałów użytkowych np. drewno czy metale.

Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej oraz monitoringowej systemu

Bez prowadzenia akcji edukacyjno-informacyjnej nie będzie dobrze funkcjonował system selektywnej zbiórki odpadów. Informowanie społeczeństwa o funkcjonowaniu systemu i zasadach selektywnej zbiórki ma na celu podnoszenie świadomości w celu osiągnięcia lepszych efektów zbiórki odpadów. Cała akcja informacyjna powinna być zaplanowana i uruchomiona łącznie z ustawieniem pierwszych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów i trwać przez cały czas funkcjonowania systemu oczywiście z różnym nasileniem. W tym aspekcie należy przewidzieć ogłoszenia i informacje w środkach masowego przekazu (lokalna prasa, radio i telewizja) w formie plakatów, ulotek i szyldów. Możliwe jest zastosowanie promocyjnej sprzedaży niektórych wyrobów (np. baterie) przy zwrocie baterii zużytej. Ważną rolę odegra w tym względzie współpraca ze szkołami i edukacja dzieci i młodzieży. Należy też mieć na względzie organizowanie imprez masowych, konkursów i festynów promujących selektywną zbiórkę odpadów.

Wprowadzanie i prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów wymaga stałego monitorowania czyli

kontrolowania jego funkcjonowania. Polega to np. na analizie czy pojemniki są ustawione we właściwym miejscu, czy są odpowiedniej pojemności czy są z właściwą częstotliwością opróżniane, ile i jakich odpadów zbierane jest w ramach selektywnej zbiórki. Bez takiego rozeznania nie da się rozwijać i udoskonalać systemu.

Można też zastosować system ankiet jak społeczeństwo odbiera selektywną zbiórkę odpadów i jakie widzi potrzeby i możliwości jego usprawnienia.

2.3.3. System zbiórki (w szczególności selektywnej) odpadów – wskazania.

- tworzywa sztuczne

Tworzywa sztuczne już podlegają selektywnej zbiórce na terenie gminy. Aktualnie wskazane jest rozszerzenie systemu selektywnej zbiórki tego odpadu o kolejne miejscowości terenu gminy. Sposób zbierania odpadów może być oparty na systemie pojemnikowym lub workowym. System pojemnikowy jest systemem prostszym w realizacji ale system workowy daje lepsze rezultaty w zbiórce odpadów.

- makulatura

Zbieranie tego odpadu może być zasadne w szczególności w przypadku osiedli i domostw z zewnętrznymi źródłami ciepła i w przypadku placówek handlowych. System zbiórki tego odpadu również powinien być oparty na pojemnikach lub na gromadzeniu odpadu w wydzielonych miejscach placówek handlowych. Makulatura podlega nominalnie segregacji jak i każdy inny odpad m. in. karton, papier opakowaniowy i gazetowy. Jak się okazuje pewna część makulatury z niektórych placówek handlowych jest zbierana, co upraszcza sprawę selektywnej zbiórki tego odpadu. Wspólnie z makulaturą zbierane mogą być odpady opakowaniowe wielomateriałowe na bazie papieru (np. opakowania po sokach) pod warunkiem, że odpady zostaną poddane sortowaniu w sortowni. W przypadku gdy odpady transportowane są do papierni bez sortowania, opakowań wielomateriałowych nie wolno wrzucać do pojemnika.

- szkło

Szkło już podlega selektywnej zbiórce na terenie gminy. Aktualnie wskazane jest rozszerzenie systemu selektywnej zbiórki tego odpadu o kolejne miejscowości terenu gminy. Sposób zbierania odpadów może być oparty na systemie pojemnikowym lub workowym. System pojemnikowy jest systemem prostszym w realizacji ale system workowy daje lepsze rezultaty w zbiórce odpadów.

System zbierania szkła może być dwutorowy: albo zbiera się szkło różnokolorowe, wymieszane (za taki odpad uzyskuje się niższą cenę), które można posortować na odpowiednie kolory. Można też zbierać szkło z rozdziałem na szkło białe i kolorowe (wymaga to posiadania co najmniej podwójnej ilości pojemników do zbiórki odpadów). W najbliższych kilku latach na terenie gminy szkło będzie zbierane w postaci różnokolorowej.

UWAGA: Komentarz do zapisów w planach wyższych rządów.

Nie ma prawnego obowiązku nakazywanie gminie prowadzenia odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych. Taki obowiązek posiadają "przedsiębiorcy" wykazani w ustawie "opakowaniowej".

Obowiązki dla przedsiębiorcy dotyczą recyklingu, jako szczególnemu sposobowi odzysku. Przedsiębiorca może sam przekazywać odpady opakowaniowe do recyklingu, może się rozliczać z nałożonego obowiązku za pośrednictwem podmiotów trzecich czy też organizacji odzysku. Może również wnieść opłatę opakowaniową i nie zajmować się zbieraniem odpadów do recyklingu. Gmina co najwyżej może prowadzić selektywną zbiórkę odpadów np. opakowaniowych i będzie to czyniła o ile będzie to przynosiło pewne wymierne efekty.

Odpady niebezpieczne

- zużyte akumulatory

System selektywnej zbiórki powinien polegać na możliwości przekazania zużytego akumulatora przez mieszkańca gminy do zbiornicy-sortowni lub przekazaniu firmie odbierającej odpady komunalne. W zbiornicy należy zabezpieczyć właściwy sposób magazynowania odpadu, w pomieszczeniu na utwardzonej posadzce lub w pojemniku. Odpad następnie powinien być przekazywany uprawnionej firmie. Jednakże z racji funkcjonowania systemu sprzedaży akumulatora powiązanej z możliwością oddania jego w punkcie sprzedaży oraz wymierną wartością złomu akumulatorowego te odpady nie stanowią znacznego problemu ilościowego ich występowania.

- zużyte oleje smarowe

System selektywnej zbiórki powinien polegać na możliwości przekazania odpadu przez mieszkańca gminy do zbiornicy-sortowni lub okresowy odbiór odpadu po zgłoszeniu takiego zapotrzebowania. Odpad powinien być magazynowany w pojemniku metalowym lub z tworzywa sztucznego (beczka), a następnie być przekazywany uprawnionej firmie. Na terenie gminy o charakterze rolniczym występuje taki odpad z racji użytkowania sprzętu rolniczego (ciągniki rolnicze). Jednakże bez wprowadzenia pewnych mechanizmów nie będzie możliwe odebranie tego odpadu ze strumienia odpadów komunalnych. Przepracowany olej często stosowany jest do konserwacji elementów drewnianych lub metalowych. Co prawda w związku z użytkowaniem środków transportu coraz lepszej jakości oleje są wymieniane w stacjach serwisowych. Problem może być szerzej występującym w przypadku egzekwowania np. od rolników potwierdzenia właściwego zagospodarowania tego odpadu.

- zużyte urządzenia zawierające substancje niebezpieczne (światłówki i urządzenia elektroniczne np. monitory)

Odpady mogą być przyjmowane do zbiornicy-sortowni, gromadzone i przekazywane do odbiorców tego rodzaju odpadów. Dla światłówek wymagany jest pojemnik do ich gromadzenia (może być opakowanie kartonowe). Odpad po zgromadzeniu odpowiedniej ilości może być odebrany przez firmę zewnętrzną lub do takiej zawieszony. Zbieranie tego odpadu powinno się odbywać na zasadzie zgłoszenia lub na zasadzie wystawek.

- odpady zawierające azbest

Są to odpady, które będą się pojawiały w coraz większej ilości z racji wymiany np. pokryć dachowych. Na terenie powiatu występują firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia na odbiór tego rodzaju odpadów. Zasadne jest zabezpieczenie miejsca magazynowania odpadu do

czasu zgromadzenia odpowiedniej ilości i wywozu poza teren gminy lub zaproponowanie przygotowania na składowisku na terenie powiatu kwatery, do której będą trafiały takie odpady z gminy Zalewo do składowania.

- urządzenia elektroniczne zawierające np. freony z lodówek

Aktualnie te urządzenia w sposób samorzutny i niekontrolowany są rozmontowywane przez osoby pozyskujące metale. Z systemem zbiórki tego typu odpadów trudno sobie poradzić dużym miastom np. Olsztyn. Dlatego na danym etapie proponuje się pozostawienie tego problemu lub zorganizowanie w zbiornicy-sortowni miejsca do przyjmowania tego rodzaju odpadów.

- pojazdy wycofane z eksploatacji

Pojazdy prywatne mieszkańców gminy Zalewo w związku z obowiązującymi przepisami w zakresie wyrejestrowywania pojazdów muszą być przekazywane do uprawnionej przez Wojewodę zbiornicy.

- inne według potrzeb (np. odpady farb i lakierów)

Takie nowe do selektywnej zbiórki odpady mogą się pojawiać i na bieżąco będzie trzeba rozwiązywać te kwestie. Mechanizm jest jednakowy przyjęcie do zbiornicy-sortowni, magazynowanie i przekazanie uprawnionemu odbiorcy.

- inne odpady

- obojętne

Te odpady to ziemia z wykopów (która w myśl przepisów najczęściej jest odpadem), kamienie czy też odpady obojętne gruzu budowlanego. Takie odpady powinny albo być przyjmowane na przykład na składowisko do warstwy izolacyjnej (drobne frakcje) lub w wyznaczone (w planie zagospodarowania przestrzennego gminy) na terenie gminy miejsce do zagospodarowania terenu (np. duże zagłębienie terenu, w którym mogą być zagospodarowane duże elementy z demontażu obiektów budowlanych).

- budowlane, opis jak wyżej

- zużyte opony

Odpady mieszkańcy gminy mogą przekazywać do zbiornicy-sortowni własnym transportem lub po uzgodnieniu za pośrednictwem przewoźnika świadczącego usługi w zakresie transportu odpadów komunalnych na terenie gminy. System zbierania opon może być organizowany na zasadzie wystawek w określone dni przy pojemnikach do zbiórki innych odpadów. Odpady po zgromadzeniu odpowiedniej ilości przekazywane byłyby uprawnionemu odbiorcy.

- odpady wielkogabarytowe

Takie odpady (np. meble w szczególności tapicerowane) stwarzają znaczny kłopot w ich zagospodarowaniu, należałoby je rozmontować, a na to potrzeba dużych nakładów sił i środków. W ostatnich latach zauważa się wyraźny wzrost ilości tych odpadów. Społeczeństwo pozbywa się starych mebli, zużytego sprzętu gospodarstwa domowego (lodówki, pralki, kuchnie gazowe) oraz zużytego sprzętu elektronicznego (RTV,

komputery). Przy okazji wymiany na nowy pojawiają się również odpady gabarytowe. Z odpadów najbardziej problemowymi są urządzenia chłodnicze, z których przed demontażem i przerobem powinny być odciągane środki chłodnicze (freon) i olej sprężarkowy. Szacuje się, że w skali rocznej likwidowanych jest w Polsce ok. 1,4 mln szt. urządzeń chłodniczych (4 na 100 mieszkańców), które zawierają ok. 1600 ton freonu. Dla gminy udział w/w odpadów gabarytowych szacuje się na ok. 5 % masy odpadów komunalnych.

W pierwszym etapie prowadzenia gospodarki tymi odpadami zasadne jest przewiezienie odpadu na teren składowiska w Półwsi i jego demontaż. Odpady drewna i metali mogą być zagospodarowane.

- odpady organiczne (ulegające biodegradacji)

Zaszeregowanie powstających odpadów do tej kategorii jest i będzie kwestią dyskusyjną. Do tych odpadów zalicza się zarówno odpady organiczne (roślinne i zwierzęce) nieprzetworzone (np. odpady roślinne z kuchni czy też skoszona trawa) ale także opakowania z papieru czy też osady ściekowe. W przypadku odpadów biodegradowalnych występują dyspozycje zawarte w planach wyższych rządów wynikające z przepisów prawa, do ograniczenia ilości tych odpadów składowanych na składowiskach w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych w roku 1995. Z zagospodarowaniem tych odpadów mają problemy duże aglomeracje dysponujące większym kapitałem niż gmina Zalewo. Pierwszym terminem realizacji zobowiązań ograniczających jest data 2010 r. (ograniczenie o 25 %), ale dopełnienie tego zobowiązania może napotkać pewne problemy. Jak się okazuje ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych może nastąpić w różny sposób (nie tylko poprzez kompostownie). Odpady drzewne mogą być zagospodarowane poprzez spalanie, odpady papieru i tektury mogą być selektywnie zbierane i przekazywane do recyklingu. Część odpadów jest kompostowana w przydomowych lub działkowych kompostownikach. Ilości odpadów poddawanych obecnie procesowi kompostowania w kompostownikach mieszkańców gminy jest nieustalona. Wskazane byłoby przeprowadzenie badań ankietowych skali wykorzystania odpadów organicznych bezpośrednio przez mieszkańców. W okresie obowiązywania kolejnego planu gospodarki odpadami (2008-2011) zasadne będzie podjęcie decyzji co do zagospodarowania odpadów biodegradowalnych w określonym stopniu. Łatwiej jest w tym względzie decydować gminom posiadającym własne składowiska. Gmina posiada taki obiekt więc może sama rozwiązywać powyższą kwestię.

- przeterminowane leki

Zbieranie leków przeterminowanych mogłoby się odbywać w przychodniach w specjalnie ustawionych pojemnikach (np. kartonowych) lub w określonych terminach zorganizować odbiór tych odpadów od mieszkańców gminy (np. 1-4 razy w roku). Ponieważ odpadowe leki (za wyjątkiem leków cytotoksycznych stosowanych w zasadzie w zamkniętych placówkach medycznych) nie są odpadami niebezpiecznymi, proponuje się po ich zebraniu komisijne niszczenie leków i zdeponowanie pozostałości, nie nadającej się do użycia na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

- inne specyficzne odpady - padłe sztuki zwierząt – na terenie gminy odbiór takich odpadów od rolników

realizuje firma z Biskupca, która może odebrać taki odpad od mieszkańca gminy lub odpad znajdujący się na terenie gminnym (zwierze padłe np. przy drodze gminnej).

- odpady z oczyszczalni ścieków – osady ściekowe

Z racji wykonywania obowiązków ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska zasadne będzie wykorzystanie osadów do celów nawozowych w rolnictwie lub poza rolnictwem zgodnie z przepisami (ustawa o odpadach i stosowne rozporządzenie). Takie działanie jest możliwe w przypadku gdy osady spełniają stawiane im wymagania w ww. przepisach.

UWAGA: Sposób rozliczenia za przyjęte od mieszkańców odpady może być uzależniony na przykład od pozyskania dofinansowania do zbiórki odpadów. Zasadniczo wytwórca odpadów (poza szczególnymi wyjątkami) powinien ponosić koszty zagospodarowania zmieszanych odpadów wytworzonych przez siebie. Koszty odbioru odpadów zmieszanych powinny uwzględniać koszty usługi ich transportu, złożenia na składowisku, opłaty środowiskowej i całkowite koszty eksploatacji składowiska. W przypadku selektywnej zbiórki odpadów standardem jest, że mieszkańcy nie płacą za wywóz zebranych w ten sposób odpadów.

2.3.4. Sposób transportu odpadów komunalnych niesegregowanych do miejsc unieszkodliwiania.

Transport odpadów do miejsca ich unieszkodliwiania nominalnie powinny realizować firmy specjalistyczne posiadające sprzęt transportowy. Oczywiście koszty transportu odpadów zależą od długości trasy jaką musi pokonać pojazd i od masy odpadów jakie może przewozić. Wiadomo, że bardziej opłacalne jest wożenie odpadów sprasowanych niż odpadów luźnych.

Ponieważ transport odpadów komunalnych obecnie na terenie gminy realizują firmy nie zarządzane przez Gminę modernizacja taboru zależy od kondycji i możliwości tych firm.

2.3.5. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych.

Podstawowym postępowaniem z odpadami komunalnymi jest i przez wiele lat jeszcze będzie ich unieszkodliwianie poprzez składowanie na składowisku. Czas jaki będzie eksploatowane własne składowisko będzie okresem prowadzenia unieszkodliwiania odpadów w ten sposób. Aktualnie odzysk odpadów komunalnych na terenie gminy nie jest prowadzony.

V. ZADANIA STRATEGICZNE OBEJMUJĄCE OKRES CO NAJMNIEJ 8 LAT

Niektóre zadania strategiczne są kontynuacją działań już prowadzonych, a niektóre będą zadaniami nowymi wynikającymi z potrzeby systemu organizacji gospodarki odpadami.

Cele gminne

- zapobieżenie powstaniu odpadów,
- ograniczenie wytworzonych odpadów,
- właściwa izolacja odpadów od środowiska,
- powtórne wykorzystanie odpadów,
- rozwijanie dobrego systemu gospodarowania odpadami,
- ograniczenie ilości odpadów składowanych na składowisku w m. Półwieś,
- brak nielegalnych składowisk,
- wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami,
- zapewnienie dalszego zgodnego z wymogami ochrony środowiska unieszkodliwiania odpadów poprzez składowanie na składowisku w m. Półwieś.

Nowym zadaniem przewidywanym w okresie 8 najbliższych lat (dokładniej do roku 2010) jest rozwiązanie kwestii ograniczenia ilości komunalnych odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowisko.

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ OBEJMUJĄCY OKRES 4 LAT

1. Rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2004-2007

Lp.	Cel/przedsięwzięcie	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
1.	Zapobieżenie powstaniu odpadów			
	Stosowanie najlepszej dostępnej technologii	2004-2007	podmioty gospodarcze	fundusze podmiotów gospod. fundusze celowe i unijne
2.	Ograniczenie wytwarzanych odpadów			
	Stosowanie nowoczesnych technologii mała odpadowych	2004-2007	podmioty gospodarcze	fundusze podmiotów gospod. fundusze celowe i unijne
3.	Ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko			
	Właściwa izolacja (zabezpieczenia) odpadów od środowiska	2004-2007	wytwórcy i posiadacze odpadów, samorząd gminy	fundusze wytwórców i posiadaczy, fundusze gminne i celowe
4.	Powtórne wykorzystanie odpadów			
	Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów przekazywanych do odzysku (zakup pojemników)	2004-2007	wytwórcy i posiadacze odpadów, samorząd gminy	fundusze wytwórców i posiadaczy, fundusze gminne i celowe
5.	Dobry system gospodarowania odpadami			
	Stworzenie i modernizacja dobrego systemu gospodarowania odpadami	2004-2007	samorząd gminy, wytwórcy i posiadacze odpadów	fundusze gminne, celowe, unijne, fundusze wytwórców i posiadaczy
6.	Ograniczenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowisku w m. Półwieś			
	Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji (papier)	2006-2007	samorząd gminy, wytwórcy i posiadacze odpadów	fundusze gminne, celowe, unijne, fundusze wytwórców i posiadaczy
7.	Ograniczenie ilości odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych			
	Zakup i ustawienie w wyznaczonym miejscu pojemników do zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	2006-2007	Samorząd gminy,	fundusze gminne, celowe, unijne
8.	Dobre spełniające wymogi przepisów prawa składowisko			
	Dostosowanie składowiska w m. Półwieś do wymogów stawianych przepisami prawa	2004-2005	samorząd gminy, zarządzający składowiskiem	fundusze gminne, zakładowy zarządzającego, celowe, unijne
	Rekultywacja składowiska odpadów w Gajdach	2004-2006	samorząd gminy	fundusze gminne, celowe, unijne
9.	Brak nielegalnych składowisk odpadów			
	Przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnych składowisk odpadów	2004-2007	samorząd gminy, właściciele terenów	fundusze gminne i właściciele terenu
10.	Wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami			
	Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami	2004-2007	samorząd gminy, placówki edukacyjne	Fundusze gminne, celowe

1.1. Nakłady finansowe na realizację planu

Lp.	Przedsięwzięcie/zadanie	Termin realizacji	Koszty	Źródła finansowania
1.	Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów przekazywanych do odzysku			
	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów (w rym niebezpiecznych) szt. 70	2004-2007	42000 zł	fundusze wytwórców i posiadaczy, fundusze gminne i celowe
2.	Dostosowanie składowiska w m. Półwieś do wymogów stawianych przepisami prawa			
	Zakup wagi pojazdowej, budowa brodzika, ogrodzenia i sieci monitoringu	2004-2005	120 000 zł	fundusze gminne, zakładowy zarządzającego, celowe, unijne
	Rekultywacja składowiska odpadów w Gajdach	2004-2006	500 000 zł	fundusze gminne, celowe, unijne
3.	Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami			
	Prowadzenie akcji informacyjnej	2004-2007	4 x 2000 zł /rok	Fundusze gminne, celowe

2. Źródła finansowania rozwoju gospodarki odpadami w gminie

Podstawowym źródłem finansowania rozwoju gospodarki odpadami jest budżet gminy. Bez tych środków praktycznie nie ma możliwości starania się o inne źródła finansowania. Niezbędne jest więc ujęcie tego typu wydatków na rok następny w planie finansowym.

W zależności od dalszego zakresu rozwoju systemu zbiórki odpadów możliwe będzie korzystanie z innych form finansowania m.in. z Funduszy Ochrony Środowiska (wojewódzkiego, powiatowego i gminnego). W miarę możliwości o fundusze można się starać z funduszy celowych i unijnych (fundusze Strukturalne i Spójności). Z licznych programów pomocowych wspierających działania w zakresie ochrony środowiska w najbliższym czasie rusza Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Duże nakłady funduszy przewidywane są na lata 2004-2006, dlatego wskazane jest przygotowanie się do ewentualnego podjęcia się złożenia wniosków o wsparcie z bieżących transzy.

Trzeba stwierdzić, że realizując gospodarkę odpadami jako samodzielna gmina nie będzie możliwe pozyskanie środków objętych dolnym limitem przewidzianym na duże inwestycje i działania mocno lansowane przez źródła finansujące. Być może powstanie pewne porozumienie w zakresie gospodarowania odpadami z innymi gminami w celu pozyskania większych środków.

Krajowe źródła finansowania

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚ i GW)

Narodowy Fundusz wspiera działania o zasięgu krajowym i działania o znaczeniu regionalnym w zakresie gospodarowania odpadami. Dotacje są udzielane przede wszystkim na: edukację ekologiczną, monitoring środowiska, ekspertyzy i badania naukowe, ochronę przyrody, zapobieganie lub likwidację nadzwyczajnych zagrożeń, programy wdrożeniowe i rozwojowe, prace projektowe i studialne itp.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚ i GW)

Do zakresu WFOŚ i GW należy wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym. Jednym z podstawowych i preferowanych w przyznawaniu pomocy finansowej kierunków jest realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska przed odpadami, w tym wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów, budowa zakładów utylizacji odpadów, rekultywacja wysypisk odpadów.

Powiatowe Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚ i GW)

PFOŚ i GW zostały utworzone na początku 1999r. wraz z utworzeniem powiatowego szczebla administracji państwowej. Zakres wydatkowania środków z PFOŚ i GW jest szeroki i obejmuje m.in. dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony powierzchni ziemi oraz programów ochrony środowiska (art. 407 ustawa Prawo ochrony środowiska). Zasady przyznawania środków ustalane są indywidualnie w powiatach. W zależności od posiadanych środków te fundusze wspierają np. zakup sprzętu do prasowania odpadów z selektywnej zbiórki odpadów czy też zakup pojemników do prowadzenia tejsze zbiórki.

Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚ i GW)

GFOŚ i GW zostały utworzone w 1993 r. Nie są prawnie wydzielone ze struktury organizacyjnej gminy, więc podobnie jak PFOŚ i GW nie mają osobowości prawnej i nie mają możliwości udzielania pożyczek. Celem działania gminnych funduszy jest dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych na terenie własnej gminy. Zasady przyznawania środków ustalane są indywidualnie w gminach.

Banki

Spośród licznych banków funkcjonujących na terytorium naszego kraju szczególną rolę odgrywa Bank Ochrony Środowiska (sama nazwa mówi za siebie). Oferuje on największą ilość środków finansowych w formie

preferencyjnych kredytów i dysponuje zróżnicowaną ofertą dla prywatnych i samorządowych inwestorów.

Inne źródła finansowania EkoFundusz

Powołany został przez Ministra Finansów w 1992 r. dla zarządzania środkami pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu Polski na wspieranie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska (tzw. ekokonwersja długu).

Ekofundusz udziela wsparcia finansowego w formie bezzwrotnych dotacji a także preferencyjnych pożyczek. Gdy inwestorem są władze samorządowe, dotacja może pokryć 30 % a nawet 50 % (w szczególnych przypadkach) kosztów. Ekofundusz może wspierać zarówno projekty dopiero rozpoczynane jak i będące w fazie realizacji, jeżeli ich rzeczowe zaawansowanie nie przekroczyło 60 %. Przedsięwzięcia, na które Polska przeznacza środki z ekokonwersji, prócz realizacji priorytetów krajowych, muszą mieć również charakter międzynarodowy. W zakresie gospodarki odpadami są to m. in.:

- 1) tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych,
- 2) przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych i likwidacji składowisk odpadów tego rodzaju.

Fundusze Strukturalne i Fundusze Spójności

Fundusze strukturalne są najważniejszymi instrumentami polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE.

Podstawy Wsparcia Wspólnoty dla Polski w latach 2004-2006 będą wdrażane za pomocą:

- Sektorowych Programów Operacyjnych (SPO),
- Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) – zarządzany na poziomie krajowym, ale wdrażany na poziomie wojewódzkim,
- Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności, który nie należy do funduszy strukturalnych, ale realizuje założenia polityki strukturalnej UE.

W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego będą mogły być finansowane przedsięwzięcia w zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Wsparcie inwestycyjne przeznaczone będzie przede wszystkim na budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recyklingu i odzysku odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie). Te inwestycje mogą być współfinansowane w ramach ZPORR. Priorytety infrastrukturalne będą musiały mieć wartość co najmniej 2 mln euro. Dofinansowanie dla samorządów może sięgać 75-80 % kwalifikujących się kosztów. Oznacza to, że wsparcie mogą otrzymać zadania o ww. wartości kosztów praktycznie realizowane przez związki samorządów, które współuczestnicząc w przedsięwzięciu współfinansowanym zyskują wartość materialną (z dotacji) jako udziałowcy przedsięwzięcia.

Jest też propozycja kierowana na projekty dotyczące m. in. gospodarki odpadami dla małych miast i wsi w tym np. likwidacji nielegalnych składowisk. Maksymalna wartość projektu w tym zakresie może wynieść nie więcej niż 2 mln euro. Jest to propozycja kierowana do małych gmin, ale kompleksowe zagospodarowanie odpadów

wskazane jest prowadzić przy większym obszarze działania (kilka gmin) ze względu na koszty jednostkowe.

Równolegle z realizacją ZPORR realizowane będą w Polsce duże projekty współfinansowane z Funduszu Spójności.

Ogólne zasady oraz procedury związane z uzyskiwaniem funduszy z finansowanego instrumentu spójności zawiera Rozporządzenie Rady EWG /792/93 z dnia 30 marca 1993 r. W sprawie ustanowienia finansowanego instrumentu spójności.

W ramach tego funduszu będzie możliwe wsparcie projektów dot. gospodarki odpadami komunalnymi, mających na celu stworzenie systemów zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych.

Główne priorytety Funduszu Spójności w ochronie środowiska w latach 2004-2006 to racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi poprzez:

- budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych oraz tworzenie systemów recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie itp.) – działania te umożliwią stopniowe wdrożenie wymogów dyrektyw: 75/440/EWG/ramowej/, 1999/31/WE w sprawie składowisk komunalnych, 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych,
- tworzenie systemów zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (w tym spalarnie), co umożliwi spełnienia wymogów dyrektywy 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- tworzenie systemów zagospodarowania osadów ściekowych (w tym spalarnie), co umożliwi spełnienia wymogów dyrektywy 86/278/WE w sprawie osadów ściekowych,
- rekultywację terenów zdegradowanych przez przemysł i inne szkodliwe oddziaływania.

Korzystanie ze środków Funduszu Spójności w Polsce oparte będzie na Strategii Wdrażania Funduszu Spójności. Poziom pomocy przyznawanej w ramach finansowanego instrumentu spójności może mieścić się między 80 a 85% wydatków na cele publiczne. Pozostałe 15% pochodzi z budżetu państwa, któremu przyznano środki lub z innego niezależnego źródła. Beneficjenci zainteresowani skorzystaniem z pomocy finansowej składają wstępny wniosek do właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w postaci tzw. karty potencjalnego przedsięwzięcia współfinansowania z Funduszu Spójności na dany rok. Aplikacje do Funduszu Spójności będą przygotowywane przez beneficjentów przy współpracy z NFOŚ i GW oraz Ministerstwem Środowiska. Gotowe aplikacje zawierające niezbędne dokumenty m.in. studia wykonalności, oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, analizy ekonomiczne i finansowe, i inne zostaną wysłane do Komisji Europejskiej, która akceptuje projekty do dofinansowania i podejmuje decyzję o przyznaniu pomocy finansowej na dane przedsięwzięcie.

VII. WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Projekt planu zakłada minimalizację zagrożeń przez odpady poprzez poprawę sytuacji w zakresie postępowania z odpadami. Oczywiście każde działanie niesie za sobą możliwość negatywnego wpływu na środowisko, ale tylko w przypadkach szczególnych. Jeżeli chcemy zbierać selektywnie większą ilość odpadów, w

tym niebezpiecznych to z jednej strony eliminujemy występowanie tych odpadów w systemie ich powstawania, ale z drugiej strony powodujemy ich koncentrację w miejscach zbierania odpadów. Jeżeli jednak zachowane zostaną zasady właściwego postępowania z odpadami w zakresie ich zbierania, odzysku czy też unieszkodliwiania to nie powinno być problemu z negatywnym wpływem projektu planu na środowisko. Podejmowanie działań w zakresie dostosowania składowiska do stawianych wymogów, wprowadzanie systemu obejmującego wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych oraz wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów powodować powinno ograniczenie wpływu odpadów na środowisko.

VIII. SYSTEM MONITORINGU I OCENY REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW POZWAJĄCYCH NA OKREŚLENIE SPOSOBU ORAZ STOPNIA REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ ZDEFINIOWANYCH W PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ICH JAKOŚCI I ILOŚCI.

Głównym koordynatorem realizacji "Gminnego planu gospodarki odpadami Gminy Zalewo" będzie Burmistrz Miasta. Realizacja ustaleń programu będzie wymagała współdziałania w tym zakresie z wieloma instytucjami i podmiotami. Celem zapewnienia bieżących prac nad wdrażaniem planu wskazane jest wytypowanie jednej osoby z pracowników Urzędu Miejskiego zajmującej się bezpośrednio problematyką gospodarowania odpadami w kontekście ustaleń planu.

Władze samorządowe są w świetle przepisów prawa odpowiedzialne za zakres i poziom usług świadczonych w gospodarce odpadami oraz ochronę środowiska. Wobec powyższego władze gminne powinny mieć wpływ na poszczególne elementy systemu gospodarki odpadami. Wpływ ten jest uzależniony od tego kto świadczy usługi w zakresie odbioru odpadów oraz gdzie odpady są składowane. Większy wpływ samorząd zawsze może mieć na pracę własnych służb komunalnych.

Nadzór nad gospodarką odpadami w Gminie powinien obejmować w zakresie nieinwestycyjnym:

1. Kontrolę i sterowanie elementami dotyczącymi gromadzenia i obowiązku udokumentowanego wywozu odpadów.

- objęcie usługami wywozu wszystkich mieszkańców i właścicieli posesji;
- kontrola udokumentowanego wywozu odpadów przez ww.;
- organizowanie dodatkowych miejsc niezbędnych do gromadzenia odpadów;
- kontrola stanu technicznego i sanitarnego miejsc i sprzętu służącego do gromadzenia odpadów na posesjach;
- kontrola częstotliwości usuwania odpadów (reagowanie w przypadku zbyt rzadkiego ich wywozu)

2. Kontrola elementu wywozu odpadów powinna obejmować:

- wydawanie zezwoleń na świadczenie usług wywozowych;
- ustalanie z firmą wywozową zakresu świadczonych usług;
- sprawdzanie poziomu i zakresu świadczonych usług;

Zgodnie z wymogiem art. 14 ust. 13 ustawy o odpadach Burmistrz powinien co 2 lata składać radzie gminy sprawozdanie z realizacji planu. Pierwsza ocena realizacji niniejszego planu powinna być dokonana w 2006 r., a druga w 2008 r. Ocena realizacji planu powinna zawierać ocenę realizacji celów i działań określonych w planie.

Zgodnie z wymogiem art. 14 ust. 14 ustawy o odpadach plan gminny będzie wymagał aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Tak więc w roku 2007 powinny być podjęte prace nad nowelizacją niniejszego planu na lata 2008-2011.

Przy nowelizacji planu powinny być wykorzystane wyniki przeprowadzonych ocen realizacji niniejszego planu oraz uwzględnione nowe uwarunkowania zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne.

Ocena realizacji planu powinna być przeprowadzona w oparciu o podstawowe wskaźniki, które zamieszczone zostały w tabeli poniżej.

Cel strategiczny: Minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady

Wskaźniki oceny realizacji programu

Cel	Wskaźniki	Jednostki miary	Stan wyjściowy	Źródła informacji o wskaźnikach
Zapobieżenie powstawaniu odpadów	odpadowość produkcji*	w przeliczeniu na jednostkę produkcji	Od 2004 r.	Urząd Statystyczny, podmioty gospodarcze
Ograniczenie wytwarzanych odpadów	odpadowość produkcji*	w przeliczeniu na jednostkę produkcji	Od 2004 r.	Urząd Statystyczny, podmioty gospodarcze
Ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	potwierdzone zgłoszenia dotyczące negatywnego wpływu	liczba zgłoszeń	Od 2004 r.	Dane własne, WIOŚ
Powtórne wykorzystanie odpadów	Ilość odpadów poddanych odzyskowi, w tym na terenie gminy	Mg	Od 2004 r.	Urząd Marszałkowski, podmioty gospodarcze
Dobry system gospodarowania odpadami	Ludność objęta zorganizowaną zbiórką odpadów Liczba miejsc ustawienia pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	% szt.	30 % od 2005	Odbiorcy odpadów Dane własne, odbiorcy odpadów
Ograniczenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowisku w m. Półwieś	Ilość odpadów biodegradowalnych zagospodarowywanych poza składowiskiem	Mg	Od 2005	Dane własne, Urząd Marszałkowski
Dobre spełniające wymogi przepisów prawa składowisko	Nieprawidłowości na składowisku odpadów Uzupełnienie obiektu m.in. zgodnie z wymogiem Starostwa Powiatowego w Iławie Rekultywacja składowiska odpadów w Gajdach	szt. szt. szt.	Od 2004 r. 4 1	WIOŚ Dane własne Dane własne
Brak nielegalnych składowisk odpadów	Liczba nielegalnych składowisk	szt.	Od 2004 r.	Dane własne
Wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami	Liczba akcji edukacyjnych	szt.	Od 2004 r.	Dane własne i placówek edukacyjnych

* te wskaźniki są trudne do sprawdzenia na szczeblu gminnym, natomiast kwestie eliminacji wytwarzania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów są mocno podkreślane na każdym kroku w gospodarce odpadami.

IX. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH

Wprowadzenie systemu gospodarowania odpadami, w tym w szczególności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych nawet w formie częściowej jaka jest proponowana na wstępie w gminie Zalewo powinno być poprzedzone kampanią informacyjno-edukacyjną. Dobrą formą jest zastosowanie plakatów i ulotek, które byłyby rozpropagowywane za pośrednictwem sołtysów, szkół, Urzędu Miejskiego.

Edukacja ekologiczna sprzyja działaniom proekologicznym. Wysoka świadomość potrzeby takich działań jest podstawowym sposobem na poprawę stanu środowiska i powodzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Kwestie ochrony środowiska przed odpadami powinny być przedstawiane każdemu mieszkańcowi gminy: dzieciom w wieku przedszkolnym i szkolnym, ludziom dorosłym, pracownikom gminy.

Jednym z drobnych i krótkotrwałych aczkolwiek ważnych przejawów wspólnego działania mieszkańców gminy w zakresie ochrony środowiska przed odpadami jest cykliczna akcja "sprzątania świata". Sprawnie zorganizowana i poprowadzona przez osoby odpowiedzialne i stosownie zaangażowane może przyczynić się do większej przychylności mieszkańców dla

systemu zbiórki odpadów obejmującego selekcję i wyodrębnianie odpadów niebezpiecznych.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy plan gospodarki odpadami dotyczy gospodarowania odpadami na terenie gminy Zalewo, powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie.

Obowiązek sporządzenia dokumentu pod nazwą "Plan gospodarki odpadami dla Gminy Zalewo na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011" wynika z mocy art. 14-16 ustawy z dnia 27 czerwca 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628). Opracowanie przedstawia aktualną sytuację w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy oraz propozycje działań na kolejne lata w celu poprawy sytuacji w tym zakresie. W planie opisano gospodarowanie odpadami komunalnymi, gospodarczymi (przemysłowymi) z uwzględnieniem powstających wśród ww. odpadów niebezpiecznych.

Gminę Zalewo zamieszkuje 7569 mieszkańców, a ilość wytwarzanych odpadów komunalnych jest określana jako ok. 1389 Mg rocznie.

Zasady postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy zostały określone w uchwale rady miejskiej

z 1999 r. Uchwała wymaga dostosowania do nowych realiów, w tym nowych przepisów prawa.

Obecnie na terenie gminy czynne są dwa składowiska do przyjmowania odpadów, które znajdują się w m. Gajdy i Półwieś. Obiekt gminny w Gajdach w obecnej formie eksploatowany jest od kilkunastu lat i ma być zamknięty z dniem 31 maja 2004 r. W m. Półwieś występują dwie kwatery składowiska, z których dotychczas nieeksploatowaną przejęła Gmina Zalewo. Gmina w oparciu o ten obiekt zamierza rozwiązywać kwestię zagospodarowania odpadów przeznaczonych do składowania. Ta kwatery składowiska wymaga dostosowania do obecnych wymogów przepisów prawa. Składowisko w Półwi posiada kwaterę użytkowaną do niedawna przez zakład garbarski. W tej kwaterze firma komunalna z Ostródy zamierza składować odpady azbestowe. Usługi wywozu odpadów komunalnych świadczą 3 podmioty, w tym jeden mający siedzibę na terenie gminy realizujący zasadniczą część odbioru odpadów komunalnych. Każdy mieszkaniec i podmiot gospodarczy o ile tylko chce może korzystać z usług zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych. Selektywna zbiórka poszczególnych rodzajów odpadów na terenie gminy została wprowadzona poprzez pojemnikową zbiórkę szkła i tworzyw sztucznych. Jedyną formą unieszkodliwiania odpadów prowadzoną na terenie gminy jest składowanie odpadów na gminnym składowisku odpadów.

Na terenie gminy nie występują duże czy średnie zakłady produkcyjne co skutkuje niezbyt dużą ilością wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego. Jednakże z racji słabo rozwiniętego systemu zgłaszania odpowiednim organom faktu wytwarzania odpadów z sektora gospodarczego brak jest pełnych danych o ilości wytwarzanych odpadów w istniejących podmiotach. Za gospodarowanie odpadami z działalności gospodarczej odpowiadają ich wytwórcy czyli przedsiębiorcy. Brak jest zgłoszenia ewidentnych nieprawidłowości w zakresie gospodarowania tego rodzaju odpadami.

W perspektywie ilość odpadów komunalnych jakie będą powstawały na terenie gminy powinny być na poziomie zbliżonym do obecnego (ok. 1389 Mg/rok). Wynika to w szczególności z demografii nie wykazującej tendencji wzrostowej.

Wobec posiadania własnego składowiska odpadów, które wymaga dostosowania Gmina zamierza w najbliższych 4 latach prowadzić gospodarkę odpadami samodzielnie. Taką wolę władz Gminy należy uszanować. Czas pokaże czy tylko duże związki gmin mogą prowadzić poprawnie gospodarkę odpadami. Taki stan nie musi trwać wiecznie i w pewnym momencie można przystąpić do związku gmin i wspólnie rozwiązywać problemy gospodarki odpadami.

Celem poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy należy w szczególności:

- objąć zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy,
- rozszerzyć system selektywnej zbiórki odpadów (dodatkowe pojemniki do zbiórki szkła i tworzyw sztucznych, uruchomienie zbiórki makulatury, zużytych baterii i leków oraz innych odpadów według potrzeb)
- wykonać prace dostosowawcze na składowisku w m. Półwieś
- zrehabilitować składowisko w Gajdach
- prowadzić edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie właściwego postępowania z odpadami.

Działania w gospodarce odpadami wymagające nakładów finansowych mogą być wspierane finansowo przez

instytucje zewnętrzne (banki i fundusze) o ile zostaną ujęte w planie gminnym.

XI. PODSUMOWANIE

1. Zasady postępowania z odpadami komunalnymi wymagają ustalenia w formie nowej uchwały rady gminy uwzględniającej nowe przepisy prawa oraz potrzeby dobrego systemu gospodarowania odpadami. Wywóz odpadów powinien być realizowany przez specjalistyczną jednostkę z częstotliwością ogólnie uznawaną za wskazaną.
2. Gmina Zalewo posiada składowisko mogące po dostosowaniu spełniać obowiązujące wymogi stawiane tego typu obiektom.
3. Aktualnie na terenie gminy odpady komunalne zbierane są nieselektywnie na posesjach i odbierane przez wyspecjalizowane firmy.
4. Selektywna zbiórka odpadów jest na etapie wstępnym (zbieranie tworzyw sztucznych i szkła).
5. Rozwiązywanie kompleksowej gospodarki odpadami na terenie gminy w okresie obowiązywania niniejszego planu ma być realizowane we własnym zakresie.
6. Właściwe gospodarowanie odpadami wymaga nakładów pracy m. in. poprzez sprawdzanie poprawności pozbywania się odpadów komunalnych (mieszkańcy i podmioty) czy też zgodności gospodarowania odpadami z wymogami w tym zakresie (podmioty gospodarcze).
7. Wszelkie systemy gospodarowania odpadami nie będą sprawnie działały bez systematycznie prowadzonej działalności edukacyjnej całego społeczeństwa gminy.

XII. DODATEK - Proponowane etapy wdrażania systemu selektywnej zbiórki odpadów

W przypadku wyboru koncepcji selektywnej zbiórki odpadów powinna ona uwzględniać następujące etapy:

Etap I

Selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych.

W pierwszym etapie należałoby uruchomić system zbiórki odpadów z tworzyw sztucznych. W tym celu należy znaleźć podmiot mogący odbierać odpady z selektywnej zbiórki. W zależności od tego czy ten podmiot będzie w stanie odbierać odpady z pojemników i wywozić poza teren gminy czy też będzie zasadne sortowanie i prasowanie odpadów na terenie gminy będzie potrzebna w pierwszym etapie baza do prowadzenia sortowania lub nie będzie takiej potrzeby.

Równolegle można rozpocząć selektywną zbiórkę baterii do urządzeń elektronicznych. Tu w pierwszym etapie zasadne będzie ustawienie specjalnych pojemników do gromadzenia baterii w szkołach gminy. Te odpady będą odbierane okresowo dostępnym środkiem transportu i gromadzone do czasu odbioru przez firmę zewnętrzną. Wskazane jest posiadanie pomieszczenia lub pojemnika do gromadzenia tego typu odpadów. Te odpady nie wymagają szczególnej segregacji tylko nieco większy problem jest z ich zbyciem, a za odbiór odpadów niekiedy należy zapłacić. Pojawiają się jednak nowe tendencje w tym zakresie. Organizacja Odzysku S. A. REBA, ul. Podwale 3/9, 00-252 Warszawa (tel. 022 5506108) wspomaga uruchamianie i prowadzenie systemu zbiórki tych odpadów.

Ważnym elementem systemu selektywnej zbiórki odpadów jest informowanie społeczeństwa o wykonywanych w tym zakresie działaniach oraz ankiety i sprawianie istniejącego systemu.

W tym momencie nie opisano systemu zbiórki szkła, który jest wskazane wprowadzić w kolejnym etapie ponieważ stwarza on więcej problemów niż zbieranie odpadów tworzyw sztucznych. W przypadku decyzji o wprowadzaniu selektywnej zbiórki szkła na tym etapie można skorzystać z opisu przedstawionego poniżej.

Czas trwania I etapu to ok. 1-2 lata, co pozwoli na zdobycie wiedzy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, która może być wykorzystana w dalszym prowadzeniu zbiórki odpadów.

Etap II

Rozwinięcie selektywnej zbiórki odpadów użytkowych (tworzyw sztucznych) na terenach dotychczasowych i wprowadzanie systemu na terenach z zabudową:

- mieszaną wielorodzinną i jednorodziną z mieszanym systemem ogrzewania,
- zagrodową wiejską oraz jednorodziną miejską z własnymi systemami grzewczymi i terenach obsługi ruchu turystycznego.

W przypadku zabudowy mieszanej wskazanym jest zastosowanie systemu pojemnikowego selektywnej zbiórki odpadów takiego jak w przypadku osiedli mieszkaniowych czy też sklepów. W przypadku oddalonych od siebie pojedynczych zabudowań należy pilotażowo zastosować system workowy zbiórki selektywnej odpadów z tworzyw sztucznych i ewentualnie szkła.

Po zdobyciu doświadczeń w zakresie zbiórki odpadów tworzyw sztucznych można przystąpić do selektywnej zbiórki szkła, makulatury oraz innych odpadów. W przypadku selektywnej zbiórki szkła ważną rolę jest kwestia ustawienia jednego pojemnika na różne szkło czy też dwóch pojemników na szkło tzw. białe i kolorowe. Wybór rozwiązania jest uzależniony od wielu czynników m. in. od ceny poszczególnych rodzajów szkła oraz kosztów związanych z zakupem większej ilości pojemników (przy rozdzielnym zbieraniu) i większą liczbą kursów przy odbiorze odpadów czy też z większymi nakładami przy segregacji odpadów w sortowni.

Zbiórkę makulatury należy wprowadzić w pierwszej kolejności w sąsiedztwie hurtowni, sklepów i osiedli mieszkaniowych. Zbiórkę makulatury na pozostałych terenach należy wprowadzić w miarę potrzeb mieszkańców gminy.

W tym etapie może się pojawić kwestia odbioru odpadów azbestowych. Gospodarowanie tymi odpadami powinno być prowadzone poprzez wywóz odpadów poza teren gminy lub urządzenie kwatery na składowisku gminnym do składowania tego rodzaju odpadów.

W II lub III etapie zasadne wydaje się wprowadzenie selektywnej zbiórki takich odpadów jak odpady organiczne i wielkogabarytowe.

Etap III

Rozwijanie dotychczasowego systemu selektywnej zbiórki odpadów i uruchomienie systemu zbiórki pozostałych odpadów:

- tworzywa sztuczne: inne tworzywa sztuczne (pianka poliuretanowa, styropian),
- pozostałe opakowania według zapotrzebowania, tj. ich występowania wśród odpadów komunalnych (aluminiowe, drewniane, wielomateriałowe - opakowania po sokach, metalowe),
- odpady niebezpieczne:
- odpady zawierające azbest

Ten odpad będzie się coraz częściej pojawiać. Należy przewidzieć możliwość jego odbioru, magazynowania i przekazania do składowania na składowiska na terenie kraju (obecnie) lub województwa (w niedalekiej przyszłości). Ewentualnie należy przewidzieć możliwość budowy składowiska na terenie gminy lub powiatu dla tych odpadów. Odbiór odpadów powinien być za opłatą.

- inne według potrzeb (np. odpady farb i lakierów)

Na zasadzie przyjmowania odpłatnego lub nieodpłatnego z pokryciem kosztów unieszkodliwienia z określonych źródeł.

- inne
- odpady organiczne (ulegające biodegradacji).

Te odpady w niedalekiej przyszłości będą musiały podlegać selektywnej zbiórce z racji ograniczeń w ich składowaniu na składowiskach określonych w przepisach w związku z akcesją do Unii Europejskiej. Jak to realizować na danym etapie funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki nie bardzo jest zasadne przedstawiać. Wydaje się, że system pojemnikowy też będzie odgrywał dużą rolę. Trudno jednak będzie przekonać społeczeństwo, aby w mieszkaniu przy niezbyt dużej powierzchni selektywnie zbierało m. in. odpady organiczne. Na terenach wiejskich odpady organiczne w znacznym stopniu są wykorzystywane na terenie gospodarstw.

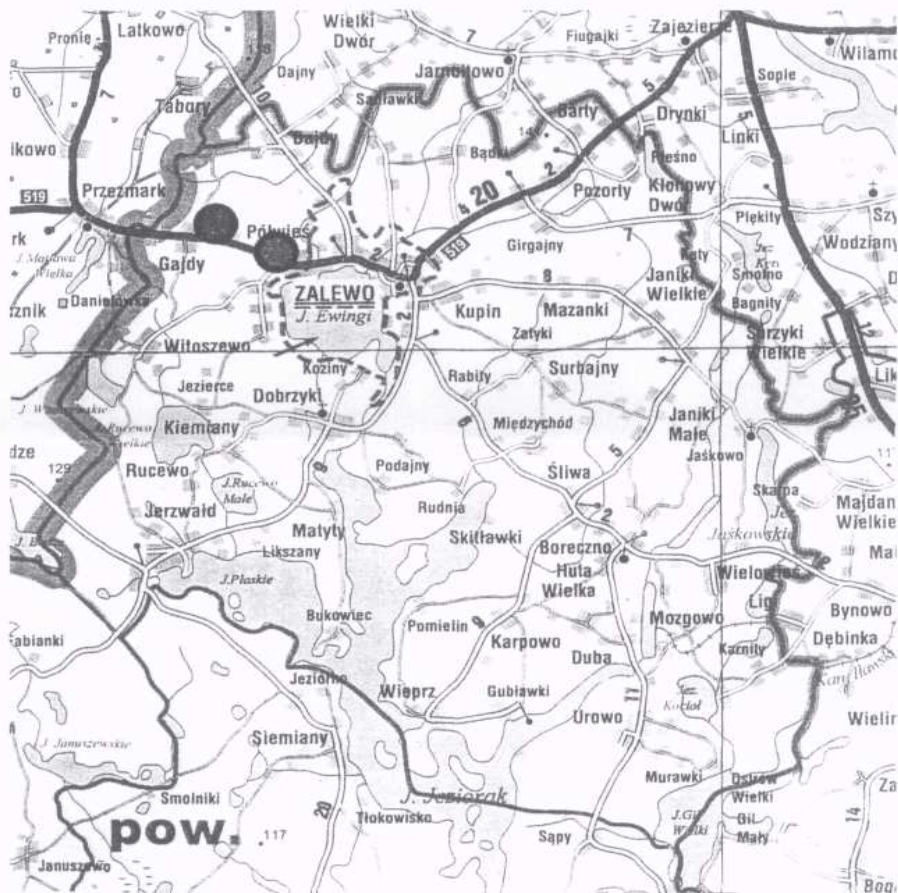
- odpady nie będące opakowaniami (np. szkło budowlane)

Szkło budowlane jest innym rodzajem szkła niż opakowaniowe. Do niedawna nie było w ogóle odbiorców tego szkła. Ale w miarę rozwoju odzysku tego odpadu będzie można zastosować odpowiednie rozwiązania.

XIII. ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY - MAPA LOKALIZACJI INSTALACJI DO UNIESKODLIWIANIA I ODZYSKU ODPADÓW.

Na mapie nie zaznaczono kotłowni wykorzystujących odpady drzewne traktowane jako paliwo w przepisach z zakresu ochrony atmosfery.

Lokalizacja miejsc unieszkodliwiania odpadów

● składowisko odpadów w Gajdach

● składowisko odpadów w Półwiśi